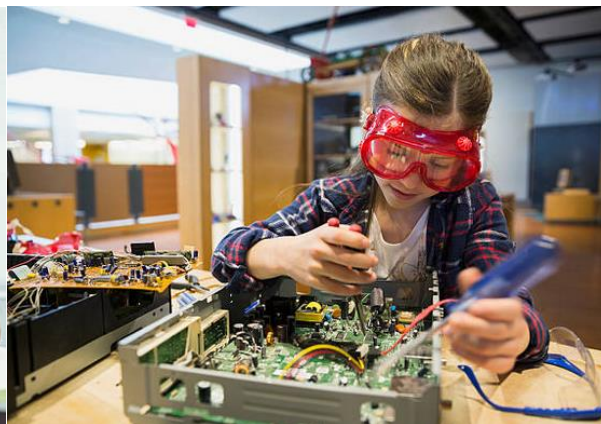

KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA STRATĒGIJA

Valmiera, Latvija | 2017

KARJERAS ATBALSTA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2018. – 2022. GADAM

2016.gadā tika izstrādāta un apstiprināta Valmieras pilsētas Izglītības nozares attīstības stratēģija, kas, cita starpā, paredz piemērotākā modeļa kvalitatīvas karjeras izglītības nodrošināšanai pilsētā identificēšanu.

Laika posmā no 2017.gada aprīļa līdz septembrim stratēģiju izstrādāja Valmieras Attīstības aģentūra un Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvalde. Stratēģijas izstrādē tika iesaistīti vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestāžu pārstāvji, tai skaitā izglītības iestāžu direktori, karjeras speciālisti un konsultanti, kā arī uzņēmēji, vecāki un jaunieši.

Stratēģija apstiprināta Valmieras pilsētas pašvaldības domes sēdē 2017.gada 26.oktobrī.

Priekšvārds

Jānis Baiks
Valmieras pilsētas pašvaldības
domes priekšsēdētājs

Lielākā daļa cilvēku piekritīs, ka labs karjeras attīstības atbalsts ir ārkārtīgi nozīmīgs ikviena jauna cilvēka dzīvē, iepazīstot, izvērtējot un pilnībā izmantojot sniegtās iespējas izglītībā un darba tirgū. Valmiera ir un vienmēr ir bijusi talantu pilsēta. Sistemātisks un pilnvērtīgs karjeras attīstības atbalsts ļaus Valmierai arī turpmāk būt par Latvijas talantu kalvi un vietu, kur labklājībā dzīvo un strādā laimīgi cilvēki.

Iveta Pāže
Valmieras pilsētas pašvaldības
Izglītības pārvaldes vadītāja

Valmieras pilsētas Izglītības nozares attīstības stratēģijā 2016.–2020.gadam karjeras attīstības atbalsts izvirzīts kā viens no prioritārajiem uzdevumiem. Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas izstrāde iezīmē jauna attīstības posma sākumu, proti, balstoties uz Valmierā uzkrāto un Latvijas un pasaules labāko pieredzi, ir izstrādāts konkrēts rīcības plāns, lai mērķtiecīgi veicinātu un attīstītu valmieriešu karjeras vadības prasmes. Apzinoties šī uzdevuma apjomu, Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvalde aicina ikvienu iesaistīties stratēģijas realizēšanā gan ar ieteikumiem un priekšlikumiem, gan, pats galvenais, ar konkrētiem darbiem.

Ilze Eglāja
Valmieras Attīstības aģentūras
Valdes priekšsēdētāja

Strādājot pie karjeras attīstības atbalsta stratēģijas, analizējām pasaules vadošo izglītības sistēmu pozitīvo pieredzi ar mērķi to iedzīvināt arī Valmierā. Rūpīgais darbs rezultātā devis lielisku ziņojumu un ļoti konkrētu rīcības plānu ar praktiskiem soļiem efektīva karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanai Valmierā, kas iespējams, tikai visām pusēm strādājot kopā. Es priecājos, ka valmieriešiem, īpaši bērniem un jauniešiem, būs pieejams plašs atbalsta, izglītības un informējošu pasākumu klāsts, lai izdarītu patiesi izsvērtus un labus lēmumus par savu nākotni. Esmu pārliecināta – sadarbībā mērķtiecīgi realizējot šo stratēģiju, mums izdosies Valmierā ieviest pasaules līmeņa karjeras attīstības atbalsta sistēmu.

Priekšvārds	3
Saturs	4
Kopsavilkums	5
Summary	6
Jēdzienu skaidrojums	7
1. Par karjeras attīstības atbalstu	9
1.1. Karjeras attīstības atbalsts, mērķis un elementi	9
1.2. Karjeras attīstības atbalsta sistēma Latvijā	11
1.3. Karjeras vadības prasmes un to nozīme	15
1.4. Iesaistītie speciālisti un sadarbības partneri	18
1.5. Ietekme un ieguvumi	20
1.6. Karjeras attīstības atbalsta standarts	22
2. Esošās situācijas raksturojums un analīze	23
2.1. Izglītības iestāžu kvalitāte un rezultāti	23
2.2. STEM un pieprasītās profesijas	31
2.3. Priekšlaicīga mācību pamešana	38
2.4. Izglītības iestāžu absolventi	39
2.5. Cilvēkresursi un to vērtējums par karjeras attīstības atbalstu	41
2.6. Finanšu un citi resursi	45
2.7. Konsolidētā SVID analīze	47
3. Stratēģija un rīcības plāns	50
3.1. Stratēģiskā karte	51
3.2. Organizatoriskā shēma	52
3.3. Mērķi un rezultatīvie rādītāji	53
3.4. Rīcības plāns	56
3.5. Investīciju plāns	62
Pielikums – SVID analīzes pa mērķa grupām	70

Kopsavilkums

Karjeras attīstības atbalsts pakāpeniski ieņem savu stabilu vietu valsts politikas darba kārtībā un secīgi arī izglītības sistēmā un skolās. Nenoliedzami, karjeras izglītības un atbalsta loma ir būtiska, palīdzot cilvēkiem attīstīt tādu prasmju kopumu, kas nepieciešams, lai izdarītu atbilstošas izvēles un veiksmīgi turpinātu pāreju uz nākamo izglītības līmeni un secīgi uz darba tirgu.

Karjeras attīstības atbalsta mērķis ir veicināt un attīstīt indivīda karjeras vadības prasmes visa cilvēka mūža garumā. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu un sistemātisku karjeras attīstības atbalstu ikvienam, svarīgi realizēt tādas karjeras attīstības atbalsta aktivitātes, kas izriet no konkrēta plāna un kas kopumā aptver visus karjeras attīstības atbalsta elementus – karjeras informāciju, karjeras izglītību un karjeras konsultēšanu.

Karjeras vadības prasmes ir tās, kas ļauj indivīdiem pastāvīgi pieņemt ar darbu un mācīšanos saistītus lēmumus, kas veido viņu personīgo karjeras ceļu un pieredzi. Karjeras vadības prasmes var apgūt ar skolotāju, vecāku, draugu, noteiktas kopienas, darba devēju un kolēģu palīdzību. Liela daļa cilvēku karjeras vadības prasmes attīsta, kombinējot formālo un neformālo izglītību ar savu pieredzi, turpretim citiem, lai pieņemtu ar mācīšanos un darbu saistītus lēmumus, ir nepieciešams būtisks profesionāļu atbalsts.

Šobrīd Latvijas vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs kā karjeras attīstības atbalsta centrālais speciālists ir pedagogs karjeras konsultants, kura galvenie sadarbības partneri ir skolas vadība, citi skolotāji, skolas atbalsta personāls, skolas padome un skolēnu pašpārvalde, kā arī citi sadarbības partneri ārpus izglītības iestādes, tai skaitā privātā sektora pārstāvji, valsts institūcijas u.c. Tomēr jāpiebilst, ka karjeras attīstības atbalsta sniegšanā nozīmīga loma ir arī karjeras konsultēšanai. Ārkārtīgi svarīga veiksmīgā karjeras attīstības atbalstā ir izglītības iestāžu vadītāju, izglītības pārvalžu, dažādu pašvaldības aģentūru un uzņēmēju iesaiste un atbalsts.

Karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu rezultātā cilvēki labāk izprot potenciālos izglītības un darba ceļus un izvēles, tāpēc ir motivētāki apgūt prasmes, iegūt kvalifikāciju un profesiju. Tas ļauj cilvēkiem sasniegt labākus rezultātus darba tirgū, vieglāk pāriet no izglītības sistēmas uz darba tirgu, un vairāk ir to cilvēku, kas izvēlas darba tirgū pieprasītus un uz zināšanām un tehnoloģijām balstītus tālākās izglītības virzienus un profesijas. Tāpat samazinās priekšlaicīgi mācības pametušo skaits.

Valmieras karjeras attīstības atbalsta virsmērķis ir veicināt un attīstīt Valmieras iedzīvotāju karjeras vadības prasmes. No virsmērķa izriet trīs mērķi, kas katrs izteikti līdz 2020.gadam un 2022.gadam sasniedzamos rezultātīvajos rādītājos. Trīs Valmieras karjeras attīstības atbalsta mērķi:

- Kvalitatīvas izglītības iestādes, kas ir konkurētspējīgas Vidzemes reģionā un Latvijā;
- Izglītības iespējas atbilstoši pieprasītajām prasmēm un profesijām;
- Profesionāli, informēti, izglītoti un atbalstīti cilvēkresursi jeb sistemātisku, pilnvērtīgu un ilgtermiņa karjeras attīstības atbalsta pasākumu realizēšana Valmierā.

Lai sasniegtu izvirzīto virsmērķi un mērķus, atbilstoši Gatsby 2014.gadā izstrādātam pasaules karjeras attīstības atbalsta standartam tiek izvirzīti pavisam astoņi rīcības virzieni, kuru ietvaros iekļauti konkrēti savstarpēji papildinoši pasākumi. Valmieras karjeras attīstības atbalsta rīcības virzieni:

- Stabila karjeras programma;
- Kvalitatīva informācija par karjeru un darba tirgu;
- Darbs ar katra bērna vajadzībām;
- Mācību procesa un satura sasaiste ar karjeru un darba tirgu;
- Tikšanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem;
- Darba vietu pieredze;
- Tikšanās ar nākamiem izglītības līmeņiem;
- Karjeras konsultēšana

Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas izstrādātājs un ieviesējs ir Valmieras Attīstības aģentūra ciešā sadarbībā ar Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvaldi un izglītības iestādēm.

Summary

Career development support is gradually taking its place on national policy agenda and, consequently, in education system and in schools. Undoubtedly, the role of career education and support is crucial in helping people develop a set of skills required to make the right choices and successfully continue transition to the next level of education and successively to labour market.

Career development support aims to promote and develop individual career guidance skills throughout the life of a person. In order to ensure full and systematic career guidance for everyone, it is important to implement career development support activities that follow a specific plan and which generally covers all career development support elements - career information, career education and career counselling.

Career guidance skills are those that allow individuals to continually recruit work-related and learning-related decisions that make up their personal career path and experience. Career guidance skills can be acquired with the help of teachers, parents, friends, a specific community, employers and colleagues. Many people develop their career management skills by combining formal and non-formal education with their own experience, while others require significant professional support for learning and work-related decisions.

At present, the main specialist in career development support at the general and vocational education establishments of Latvia is the educator - career counsellor, whose main partners are school management, other teachers, school support staff, school council and student self-government, as well as other cooperation partners outside the educational institution, including private sector representatives, government agencies, etc. However, it should be noted that career counselling also plays an important role in career guidance. In addition, the involvement and support of educational institutions, education administrations, various municipal agencies and entrepreneurs is crucial for successful career development.

As a result of career development activities, people understand potential education and work paths and choices better, and therefore they are more motivated to acquire skills, qualifications and occupations. It allows people to achieve better results in the labour market and more easily switch from education to the labour market. Besides, there are more of those who choose the in-demand and knowledge and technology based further education and professions. It also reduces the number of early school leavers.

The overarching goal of Valmiera career development support is to promote and develop the career management skills of Valmiera residents. From the overarching goal three key objectives derive, each expressed as performance indicators to be achieved by 2020 and 2022. The three key objectives of the Valmiera career development support are following:

- Good quality educational institutions that are competitive in Vidzeme region and Latvia;
- Educational opportunities according to in-demand skills and professions;
- Professional, informed, educated and supported human resources or implementation of consistent, comprehensive and long-term career development support activities in Valmiera.

In order to achieve the stated objectives, there are a total of eight action lines identified according to Gatsby's 2014 benchmarks for providing good career guidance. Each activity line includes a set of specific complementary measures or actions. The career development support actions are following:

- A stable careers programme;
- Learning from career and labour market information;
- Addressing the needs of each pupil;
- Linking curriculum learning to careers;
- Encounters with employers and employees;
- Experiences of workplaces;
- Encounters with further and higher education;
- Career counselling (personal guidance)

The developer and implementer of the career development support strategy is Valmiera Development Agency in close cooperation with Valmiera Department of Education and educational institutions.

Jēdzienu skaidrojums

Karjera	Cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukt mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā
Karjeras attīstības atbalsts	Pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu
Karjeras informācija	Nepieciešamā informācija, lai plānotu, uzsāktu profesionālo darbību un noturētos darba tirgū. Tā iekļauj informāciju par profesijām, prasmēm, karjeras ceļiem, izglītības iespējām, darba tirgus attīstības tendencēm un nosacījumiem, izglītības iestādēm, valsts un nevalstisko organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem un darba iespējām. Šis ir pamats atbalsta sistēmai
Karjeras izglītība	Plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā, sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošināt efektīvu dalību darba dzīvē
Karjeras konsultants	Profesionālis, kurš palīdz cilvēkiem izpētīt savus karjeras mērķus, tiekties pēc tiem un tos sasniegt
Karjeras konsultēšana	Mijiedarbība starp karjeras konsultantu un individu, lai palīdzētu individam atrisināt noteiktu problēmu vai jautājumu. Karjeras konsultēšana ietver aktīvu indivīda stāstījuma uzklaušānu, sapratnes, cieņas un iekļautības izrādīšanu, karjeras mērķu noskaidrošanu un palīdzēšanu karjeras lēmumu pieņemšanā. Karjeras konsultēšana galvenokārt notiek individuāli, bet to var veikt arī grupā
Karjeras programma	Karjeras attīstības atbalsta aktivitātes un to veikšanas secība ar mērķi attīstīt indivīdu karjeras vadības prasmes
Karjeras vadības prasmes	Prasmju kopums, kas indivīdiem (un grupām) nodrošina strukturētus veidus, kā apkopot, analizēt, sintezēt un organizēt ar sevi, ar izglītību un ar nodarbinātību saistīto informāciju, kā arī attīsta prasmes pieņemt un īstenot lēmumus un karjeras maiņu. Karjeras vadības prasmes ir dzīves, mācību, apmācības un darba prasmes, kas cilvēkiem ir jāattīsta, lai varētu efektīvi veidot savu karjeru
Mūžilgs karjeras atbalsts	Sistēmisks darbību kopums, kas jebkura vecuma indivīdiem jebkurā dzīves posmā ļauj noteikt un apzināties savas spējas, prasmes un intereses, pieņemt apzinātu lēmumu par izglītību, apmācību un nodarbošanos, kā arī vadīt savu dzīves ceļu mācībās, darbā un citos apstākļos, kur šīs spējas un prasmes tiek apgūtas un/vai izmantotas

Nodarbināmība	Personas spējas pēc izglītības kvalifikācijas iegūšanas sekmīgi uzsākt, saglabāt un attīstīt darba attiecības, saimniecisko vai radošo darbību Arī faktoru kopums, kas cilvēkiem dod iespēju sagatavoties nodarbinātībai vai uzsākt darbu, saglabāt darbu un gūt panākumus karjeras laikā. Nodarbināmība ir atkarīga no cilvēka raksturīgajām iezīmēm (t. sk. no zināšanu un prasmju piemērotības), no šo raksturīgo iezīmju demonstrēšanas darba tirgū; no vides un sociālā konteksta (piedāvātajiem stimuliem un iespējām zināšanas un prasmes uzlabot un apliecināt) un no ekonomiskajiem apstākļiem
Nodarbinātība	Darbspējīgo iedzīvotāju iesaiste algotā darbā (darba devējs, pašnodarbinātais, darba ņēmējs)
Pedagogs karjeras konsultants	Pedagogs karjeras konsultants koordinē un īsteno karjeras izglītību un nodrošina karjeras informācijas pieejamību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs
Pieprasītās prasmes	Prasmes, pēc kurām darba tirgū šobrīd un vai nākotnē būs pieprasījums
Pieprasītās profesijas	Profesijas, pēc kurām darba tirgū šobrīd ir un nākotnē būs pieprasījums
Priekšlaicīgi mācības pametušie	Obligātā izglītības vecumā esoši bērni, kuri nav reģistrēti nevienā izglītības iestādē, kā arī izglītojamie, kuri ir reģistrēti izglītības iestādēs, taču neattaisnotu iemeslu dēļ kavē mācības
STEAM	zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātne, māksla un matemātikas (science, technology, engineering, arts and mathematics)
STEM	zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (science, technology, engineering, and mathematics)
Uzņēmējspējas prasmes	Uzņēmēja īpašība, kas nosaka spēju un drosmi veikt uzņēmējdarbību, kā arī vēlmī uzņemties attiecīgos, galvenokārt finansiālos, riskus

1. Par karjeras attīstības atbalstu

Karjeras izglītība un karjeras attīstības atbalsts pakāpeniski ieņem savu stabilu vietu Eiropas Savienības un OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development) valstu politikas darba kārtībā un secīgi arī izglītības sistēmā un skolās.¹ Nenoliedzami, karjeras izglītības un atbalsta loma ir būtiska, palīdzot cilvēkiem attīstīt tādu prasmju kopumu, kas nepieciešams, lai izdarītu atbilstošas izvēles un veiksmīgi turpinātu pāreju uz nākamo izglītības līmeni un secīgi uz darba tirgu.

1.1. Karjeras attīstības atbalsts, mērķis un elementi

Elastīgs karjeras attīstības atbalsts veicina izglītības sistēmas kvalitātes pilnveidi, sekmējot priekšlaicīgās mācību pamešanas gadījumu samazināšanos, rosinot talantīgus jauniešus iesaistīties zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, motivējot izvēlēties darba tirgū pieprasītāko profesiju apguvi, veicinot izglītībā iegūto prasmju atbilstību darba tirgus pieprasījumam, tādējādi atvieglojot pāreju no izglītības vides uz darba tirgu.²

Karjeras attīstības atbalsta mērķis ir veicināt un attīstīt indivīda karjeras vadības prasmes, kas³:

- Vairo indivīda nodarbināmības kapacitāti;
- Palīdz indivīdam apzināti izvēlēties savas tālākās izglītības un karjeras virzienu;
- Palīdz indivīdam iepazīt darba pasauli;
- Atvieglo indivīda pāreju no izglītības vides uz darba tirgu un pārvietošanos darba tirgū;
- Sekmē indivīda nodarbinātību.

Karjeras attīstības atbalsts nodrošināms visa cilvēka mūža garumā, jau sākot no pirmsskolas. Atbalsts nebeidzas pamatskolas vai vidusskolas solā, bet turpinās profesionālajās un augstākajās izglītības iestādēs, kā arī turpmākos indivīda dzīves posmos, viņam saskaroties ar pārmaiņām ikdienā, darba dzīvē un ekonomikā kopumā.

1.tabulā norādīti nozīmīgākie elementi, kas veido karjeras attīstības atbalsta kompleksu kopumu.

1.tabula: Karjeras attīstības atbalsta elementi⁴

KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTS		
KARJERAS INFORMĀCIJA	KARJERAS IZGLĪTĪBA	KARJERAS KONSULTĒŠANA
Nepieciešamā informācija, lai plānotu, uzsāktu profesionālo darbību un noturētos darba tirgū. Tā iekļauj informāciju par profesijām, prasmēm, karjeras ceļiem, izglītības iespējām, darba tirgus attīstības tendencēm un nosacījumiem, izglītības iestādēm, valsts un nevalstisko organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem un darba iespējām. Šis ir pamats atbalsta sistēmai. ⁵	Plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā, sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošināt efektīvu dalību darba dzīvē ⁶ .	Palīdz indivīdiem noskaidrot viņu mērķus un vēlmes, izprast savu identitāti, pieņemt lēmumu un vadīt karjeru, kas var būt plānota vai neplānota, noskaidrot tuvākos nodarbinātības mērķus, izprast un atrast darbu un prasmju pilnveides iespējas un apgūt prasmes, kas ir nepieciešamas, lai saglabātu nodarbinātību (CV sastādīšana, darba intervijas prasmes). Karjeras konsultēšana palīdz arī noteikt profesionālo

¹ In Demand: Career Guidance in EU Neighbouring Countries, The European Training Foundation, 2009

² Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

³ Prezentācija “Karjeras atbalsts vispārējās izglītības iestādē - prasības, iespējas, resursi” semināra Valmierā ietvaros, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2015

⁴ Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbības izvērtējums Latvijā, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2013

⁵ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

⁶ Karjeras izglītība skolā, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2009

	Arī izglītības iestādēs mācību procesā integrēti pasākumi, kurus nodrošina skolotāji, karjeras konsultanti un citi speciālisti. Tas sniedz iespēju izglītojamajiem un studentiem izprast savas intereses un spējas, savu motivāciju, vērtības un kādu tālākās izglītības un karjeras virzienu izvēlēties. Īstenošanās aktivitātes nodrošina individuālus ar zināšanām par darba tirgu, ar iespēju apgūt prasmes atbildīga lēmuma pieņemšanai par izglītību un darbu un karjeras plānošanas prasmēm.⁷ Pieaugušajiem ar karjeru saistīta izglītība tiek integrēta dažādos pakalpojumos,ursos un mācību programmās⁸.	piemērotību un palīdz organizēt darba izmēģinājumus⁹. Arī mijiedarbība starp karjeras konsultantu un individu, lai palīdzētu individam atrisināt noteiktu problēmu vai jautājumu. Karjeras konsultēšana ietver aktīvu indivīda stāstījuma uzklauššanu, sapratnes, cieņas un iejūtības izrādīšanu, karjeras mērķu noskaidrošanu un palīdzēšanu karjeras lēmumu pieņemšanā. Karjeras konsultēšana galvenokārt notiek individuāli, bet to var veikt arī grupā.¹⁰
--	---	---

Karjeras izglītības īstenošanas plānā valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.-2020.gadam tiek definēts, ka "karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu un karjeras izglītības pieejamība ir būtiska mūsdienu dzīves sastāvdaļa. Atbalsts karjeras attīstībai ir īpaši nozīmīgs sociāli ekonomisko pārmaiņu laikā, kas cilvēkam rada neskaidras darba perspektīvas, palielina sociālās atstumtības risku. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt pieeju tādiem karjeras atbalsta pakalpojumiem, kas cilvēkam palīdz apgūt karjeras vadības prasmes dzīvei mūsdienu sabiedrībā 21.gadsimtā."¹¹

⁷ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

⁸ LR Labklājības ministrijas mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://www.lm.gov.lv/text/437>)

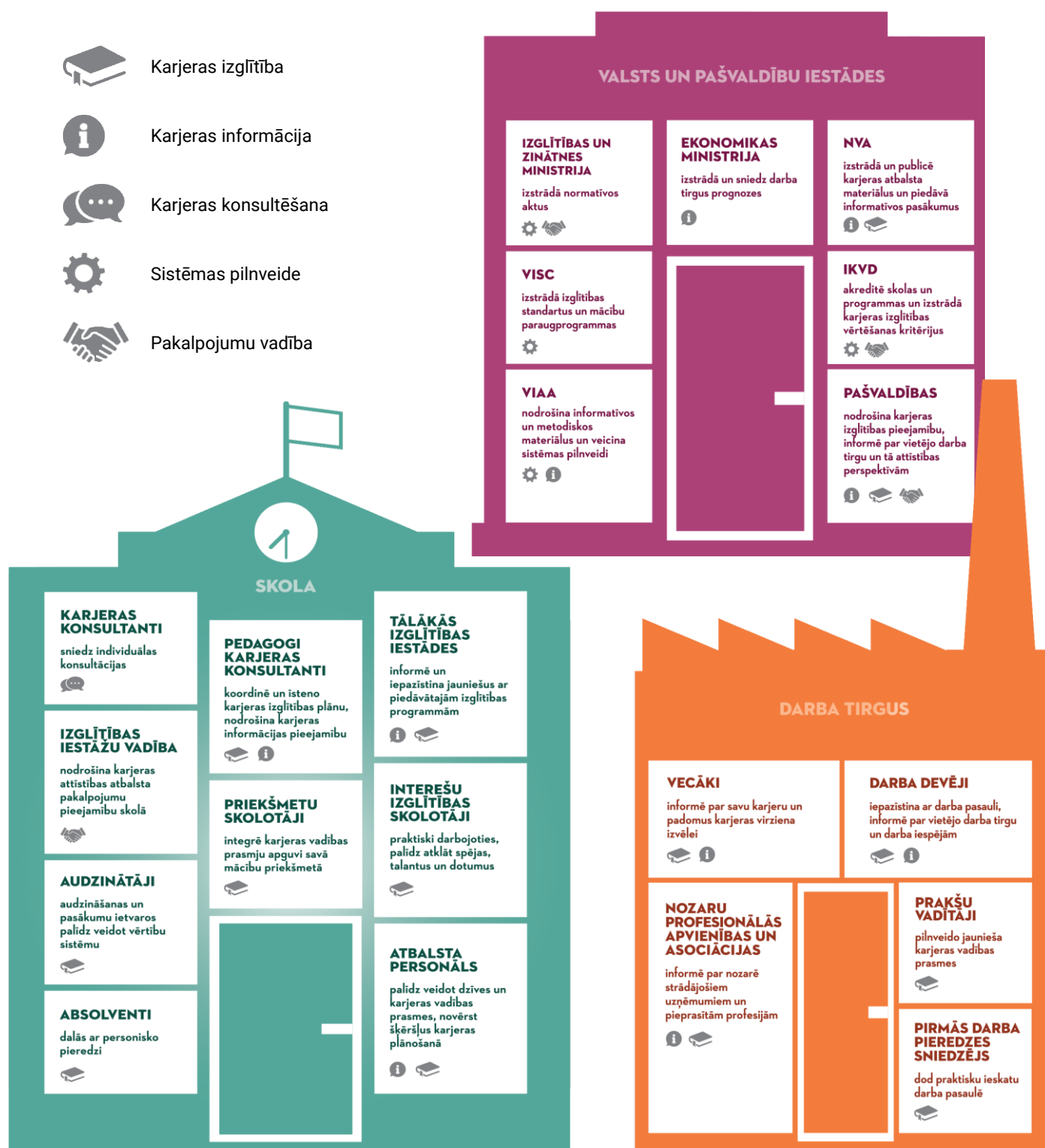
⁹ LR Labklājības ministrijas mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://www.lm.gov.lv/text/437>)

¹⁰ EMKAPT karjeras atbalsta glosārijs, Eiropas Mūžilga karjeras atbalsta politikas tīkls, 2013

¹¹ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

1.2. Karjeras attīstības atbalsta sistēma Latvijā

Karjeras attīstības atbalsts tiek nodrošināts vienotas un plašas sistēmas ietvaros. Karjeras attīstības atbalsta sistēmas pakalpojumi ir preventīvi ilgtermiņa pasākumi, kuru mērķis ir sekmēt indivīda spējam un interesēm atbilstoša attīstības virziena (profesijas, izglītības nozares) izvēli.¹²

1.attēls: Karjeras attīstības atbalsta sistēmas dalībnieki un to lomas¹³

¹² Konceptijas "Karjeras attīstības atbalsta sistēmas pilnveidošana" kopsavilkums, Labklājības ministrija, 2006

¹³ Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/)

Īstenojot karjeras atbalsta pasākumus, visos izglītības sistēmas līmeņos var sasniegt gan īstermiņa, gan ilgtermiņa mērķus. Karjeras atbalsta sistēmas īstermiņa mērķus sasniedz, nodrošinot informāciju un konsultācijas, uzlabojot indivīda prasmes (lēmuma pieņemšana un iespēju apzināšanās karjeras vadībā) un motivācijas veidošana darbam un izglītošanās procesam. Ilgtermiņa mērķi saistās gan ar indivīdu (iekļaušanās nepārtrauktā izglītošanās procesā, prasmju atbilstība darba tirgus prasībām, sekmīga iekļaušanās darba tirgū, izaugsme, darba produktivitāte), gan ar ekonomiku kopumā (pieaug darba produktivitāte, organizācijās var ieviest jaunus procesus, samazinās bezdarbnieku skaits u.c.).¹⁴

Latvijā par karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbību atbildīgas ir Izglītības un zinātnes ministrija un Labklājības ministrija. Lai sekmētu Latvijas konkurētspējas izaugsmi un bezdarba samazināšanos, karjeras attīstības atbalsta sistēmas resursu efektīvāku izmantošanu un indivīdam sniegtā atbalsta uzlabošanu, 2008.gadā Valsts izglītības attīstības aģentūrā tika izveidota Karjeras attīstības atbalsta sistēmas Sadarbības padome kā karjeras atbalsta jautājumos ieinteresēto institūciju informācijas apmaiņas struktūra.

Mūsdienīgas karjeras izglītības izveide Latvijā tika uzsākta ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2004.–2006.gada plānošanas periodā, kad no 2006.–2008.gadam tika īstenots projekts **"Karjeras izglītības programmu nodrošinājums izglītības sistēmā" (turpmāk – KIPNIS)** ar mērķi uzlabot karjeras izglītības pieejamību un kvalitāti visu līmeņu un veidu izglītības iestādēs mūžizglītības kontekstā, izveidojot karjeras konsultantu kvalifikācijas apguves un izglītības iestādēs strādājošo pedagogu pilnveides sistēmu, kā arī attīstot karjeras izglītības metodisko un informatīvo materiālu nodrošinājumu.

Nozīmīgākie KIPNIS rezultāti¹⁵:

- Izstrādāta 72 stundu pedagogu tālākizglītības programma "Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide karjeras izglītībā" un tās metodiskais nodrošinājums, kā arī sagatavoti 42 multiplikatori programmas īstenošanai;
- Izstrādāti metodiskie (materiālu komplekti karjeras izglītības īstenošanai vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs), informatīvie (brošūras par izglītības iespējām Latvijā, DVD jauniešiem par Latvijas tautsaimniecības nozarēm, ES uzziņu materiālu tulkojumi) un IT materiāli (Nacionālā izglītības iespēju datubāze www.niid.lv un pašnovērtēšanas tiešsaistes testi);
- Tika sniegts atbalsts karjeras konsultanta kvalifikācijas ieguves iespēju nodrošināšanai augstskolās; tika sniegts atbalsts piecām augstskolām jaunas studiju programmas "Karjeras konsultants" izstrādei un tās īstenošanas uzsākšanai karjeras konsultanta kvalifikācijas ieguvei.

Būtiskākie problēmjautājumi pēc KIPNIS realizēšanas un šobrīd¹⁶:

- Izglītības iestāžu nepietiekamo finanšu līdzekļu dēļ lielākā daļa no maģistra grādu ieguvušajiem karjeras konsultantiem un profesionālās pilnveides kursus beigušajiem pedagogiem darbu skolās kā karjeras atbalsta sniedzēji neturpina;
- Noslēdzoties KIPNIS projektam 2008. gadā, atbalsta apjoms karjeras izglītības īstenošanai vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs ievērojami samazinājās;
- Nepieciešams KIPNIS ietvaros izstrādātos metodiskos materiālus atjaunot un papildināt ar mūsdienīgām karjeras atbalsta nodrošināšanas metodēm. Turklāt trūkst detalizētu vadlīniju, kā mācību priekšmetu saturā integrēt karjeras izglītību;
- Skolās strādājošo pedagogu papildizglītība karjeras atbalsta jautājumos netiek nodrošināta pietiekošā apmērā;
- Pedagogu studiju programmās nav iekļautas tēmas par karjeras izglītību. Līdz ar to jaunajiem pedagogiem netiek nodrošinātas pamatzināšanas un prasmes karjeras izglītības īstenošanai, uzsākot darbu izglītības iestādē;
- Nav definēti pedagoga karjeras konsultanta amata pienākumi, turklāt nav noteikta diferencēta pieeja pedagoga karjeras konsultanta un karjeras konsultanta amata pienākumiem un attiecīgi profesionālās kvalifikācijas pilnveidei;

¹⁴ Promocijas darbs "Karjeras vadības un atbalsta sistēmas pilnveidošanas problēmas augstākajā izglītībā Latvijā", Inta Jaunzeme, 2011

¹⁵ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

¹⁶ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

- Noslēdzoties KIPNIS projektam, izglītojamo karjeras izglītība bija atkarīga no skolu individuālajiem lēmumiem, sniegt šādus atbalstu saviem izglītojamajiem vai nē;
- Izglītības iestādēm joprojām trūkst finansējuma sistēmiska un sistēmiska karjeras atbalsta nodrošināšanai, kā arī karjeras konsultantu darba apmaksai. Tikai nelielā daļā vispārējās izglītības skolu tiek nodarbināti kvalifikācijas prasībām atbilstoši darbinieki ar pilnu slodzi;
- Nav veikta sistēmiska karjeras konsultantu tālākizglītība un kvalifikācijas paaugstināšana;
- KIPNIS ietvaros izstrādātās metodikas ir daļēji novecojušas; attīstoties informācijas tehnoloģijām un metodikai, radušies jauni risinājumi, kas integrējami karjeras attīstības atbalsta pasākumos, kā arī NIID (nacionālās izglītības iespēju datubāze www.niid.lv).

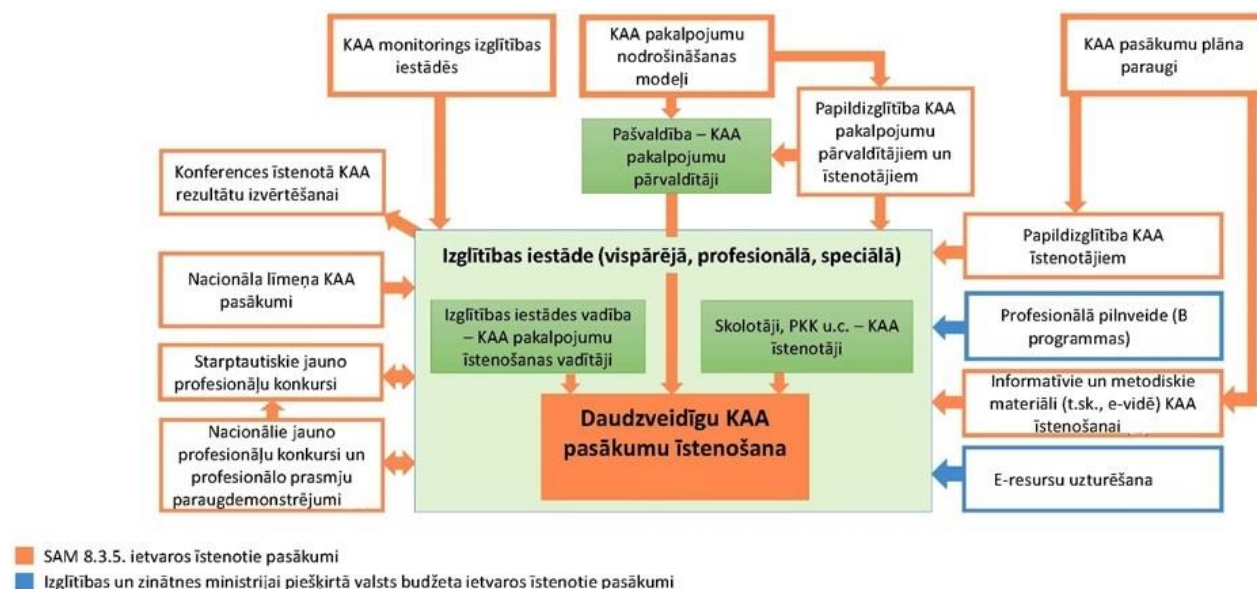
Sākot ar 2016.gada 1.janvāri Valsts izglītības attīstības aģentūra realizē Eiropas Sociālā fonda projektu **"Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs"** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" **8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa** "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros.

Projekta mērķis ir uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs. Mērķauditorija ir valsts un pašvaldību dibinātās vispārējās (tai skaitā speciālās) un profesionālās izglītības iestādes un to izglītojamie.¹⁷

Karjeras izglītības īstenošanas plāns 2015.–2020. gadam ietver uzdevumus un veicamos pasākumus piecos galvenajos rīcības virzienos¹⁸:

- Karjeras izglītības un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pārvaldība un to īstenošanas vadība, lai nodrošinātu karjeras vadības prasmju apguvi izglītojamajiem valsts un pašvaldību dibinātajās vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs;
- Karjeras izglītības un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pārvaldībā, īstenošanas vadībā un īstenošanā iesaistītā personāla kapacitātes un nepieciešamo kompetenču nodrošināšana;
- Pieejas nodrošināšana daudzveidīgiem karjeras attīstības atbalsta pasākumiem izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs;
- Vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu sadarbības paplašināšana ar darba pasauli;
- Jaunu daudzveidīgu informatīvo un metodiskā atbalsta resursu izveide un esošo aktualizēšana un pilnveide.

Projekta ietvaros realizētās aktivitātes un pasākumi gandrīz pilnībā aptver visu Karjeras izglītības īstenošanas plānu 2015.–2020. gadam (skatīt 2.attēlu).

Lietotie saīsinājumi: KAA – karjeras attīstības atbalsts; KI – karjeras izglītība; PKK – pedagogi karjeras konsultanti

2.attēls Karjeras izglītības īstenošanas plāna pasākumu savstarpējo sakarību shēma

¹⁷ Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/karjeras_atbalsts_2016_2020/)

¹⁸ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

Papildus kopš 2017.gada 1.janvāra Valsts izglītības attīstības aģentūra **realizē Eiropas Sociālā fonda projektu "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide"** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" **8.4.1. specifiskā atbalsta mērķa** "Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci" ietvaros.

Projekta mērķis ir pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci, lai laikus novērstu darbaspēka kvalifikācijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam, veicinātu strādājošo konkurētspēju un darba produktivitātes pieaugumu. Mērķauditorija ir nodarbinātie vecumā no 25 gadiem (ar zemu izglītības līmeni, ar izglītību specialitātē, kurā vērojams darbaspēka trūkums un kurā cilvēkresursu piedāvājums pārsniedz pieprasījumu), kā arī sociālā riska grupu nodarbinātie (tai skaitā nodarbinātie vecumā no 45 un 50 gadiem).¹⁹

Valsts izglītības attīstības aģentūras sadarbības partneri projekta ietvaros ir pašvaldības, izglītības iestādes un Nodarbinātības valsts aģentūra. Projekta ietvaros realizējamās aktivitātes ir²⁰:

- Profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides un neformālās izglītības programmu apguve;
- Karjeras konsultanta pakalpojumi;
- Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana;
- Papildu atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļauto nodarbināto iedzīvotāju iesaistei mācībās, tai skaitā asistenta, surdotulka un reģionālās mobilitātes pakalpojumi;
- Mērķa grupas informēšana un piesaiste dalībai projektā;
- Informācijas sistēmas pieaugušo izglītības īstenošanas atbalstam attīstība un uzturēšana personu reģistrēšanas un datu uzkrāšanas nodrošināšanai.

¹⁹ Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://viaa.gov.lv/lat/pieauguso_izglitiba/par_projektu/)

²⁰ Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://viaa.gov.lv/lat/pieauguso_izglitiba/par_projektu/)

1.3. Karjeras vadības prasmes un to nozīme

Karjeras vadības prasmju attīstīšana ir karjeras attīstības atbalsta mērķis. Lai mērķi sasniegtu, karjeras attīstības atbalsta ietvaros veicami virkne pasākumu, kuru uzdevums ir veidot un nostiprināt indivīda karjeras vadības prasmes.

Karjeras vadības prasmes papildina vispārējās un uzņēmējspējas prasmes, kas skatāmas kā savstarpēji saistītas un vērstas uz personas izaugsmi un pilnveidi mūža garumā. Jebkuras no šīm prasmēm, tai skaitā karjeras vadības prasmes, karjeras attīstības atbalsta sistēmas ietvaros apgūstamas un attīstāmas no pirmsskolas vecuma visa mūža garumā (skatīt 2.tabulu).

2.tabula: Prasmju integrēts salīdzinājums

VISPĀRĒJĀS PRASMES ²¹	UZŅĒMĒJSPĒJA ²²	KARJERAS VADĪBAS PRASMES ²³
- Komunikācijas prasmes - Laika plānošana - Komandas darbs - Prezentācijas prasmes - Prasmes mācīties - Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas - Lēmumu pieņemšana - Problēmu risināšana - Kritiskā domāšana - Svešvalodu prasmes	- Vadīšanas prasmes - Komunikācijas prasmes - Spējas ietekmēt un «pārdot» savas idejas - Efektīvas plānošanas un koordinēšanas prasmes - Spēja strādāt mainīgos apstākļos - Inovātīva domāšana un radošums - Spējas strādāt stresa apstākļos - Vēlme uzņemties risku - Prasmes veidot kontaktus un sadarboties	- Pašapziņa – sevis apziņa, savas vietas apziņa sabiedrībā (ko es gribu?) - Atbildība – prasmes identificēt un attīstīt stiprās puses, motivācija (ko es spēju?); - Iespēju pētīšana un rīcības plānošana – prasmes vizualizēt, plānot un realizēt karjeras ieceres, prasmes rīkoties nenoteiktās situācijās (kā un kur varu to panākt?); - Tīklošanās – prasme veidot profesionālas attiecības un atbalsta tīklus (kurš var man palīdzēt?)

Pasaules Ekonomikas foruma ziņojumā “The Future of Jobs. Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution”²⁴ uzskaitītas nozīmīgākās un vajadzīgākās prasmes nākotnes darba tirgū (2020.gadā). Starp 10 būtiskākajām prasmēm prioritārā secībā ir:

- 1) Kompleksa pieeja problēmu risināšanā jeb tādu spēju attīstīšana, kas kompleksā un reālā dzīvē balstītā vidē un konfigurācijā ļauj risināt iepriekš nebijušas un neskaidras problēmas;
- 2) Kritiskā domāšana jeb loģiskas un spriestspējas izmantošana, lai identificētu stiprās un vājās puses alternatīviem problēmu risinājumiem, pieejām vai slēdzieniem par problēmu;
- 3) Radošums jeb spēja nākt klajā ar neparastām un gudrām idejām noteiktu tematu, situāciju vai problēmu risināšanai;
- 4) Cilvēku pārvaldība jeb spēja noteiktam darbam identificēt piemērotākos cilvēkus un darba procesā to motivēt, attīstīt un virzīt;
- 5) Saskaņotība darbā ar citiem jeb savu darbību pielāgošana citu darbībām;
- 6) Emocionālā inteliģence jeb spēja apzināties citu cilvēku reakcijas un izprast, kāpēc viņi rīkojas tieši tā;
- 7) Spriestspējas un lēmumu pieņemšana jeb spēja izsvērt potenciālo darbību relatīvos ieguvumus un zaudējumus, lai izvēlētos vispiemērotāko darbību;
- 8) Orientēšanās uz atbalsta un palīdzības sniegšanu cilvēkiem jeb aktīva iespēju aplīdzēt citiem cilvēkiem meklēšana;
- 9) Sarunu vadība jeb cilvēku un dažādu pušu savešana kopā ar mērķi nogludināt nesaskaņas;
- 10) Kognitīvais elastīgums jeb prasmes radīt un izmantot dažādu noteikumu kopumus, lai dažādos veidos kombinētu un grupētu lietas.

²¹ Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbības izvērtējums Latvijā, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2013

²² Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbības izvērtējums Latvijā, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2013

²³ Prasmes definētas, ņemot vērā Skotijas pieredzi (Career management skills framework for Scotland, Skills Development Scotland, 2012) un mācību metodisko līdzekli “Karjeras Kompas”, Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2014

²⁴ The Future of Jobs. Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution, World Economic Forum, 2016

Karjeras vadības prasmju attīstīšana indivīdam ļauj:

- atrast, piekļūt un efektīvi izmantot visu karjeras vadības produktu un pakalpojumu klāstu atbilstoši indivīda konkrētā brīža vajadzībām un situācijai,
- identificēt iespējas izvirzīt savus mācīšanās mērķus un attīstīt nodarbināmības prasmes, kā arī izprast, kā darbojas darba tirgus – kā atrast darbu, kā un kāpēc nozares un noteiktas nodarbošanās to ietvaros mainās un kādas prasmes ir nepieciešamas, lai progresētu un gūtu sekmes,
- izprast, kā progresēt un gūt panākumus konkrētā darba vietā, kā arī nodrošināt sevi ar visu nepieciešamo, lai to panāktu,
- piekļūt dažādiem pakalpojumiem, vai nu izmantojot kolēģus kā palīgus un “ceļa rādītājus”, vai, kur tas ir atbilstoši, pašam koordinējot nepieciešamo pakalpojumu pieejamību,
- būt prasmīgākiem un spējīgākiem pieņemt ar karjeru saistītu lēmumus, tikt galā ar pārmaiņām un nenoteiktību, plānojot “uz priekšu”, kā arī pašam izdarīt pārliecinātas un pamatotas izvēles.²⁵

Karjeras vadības prasmes ir tās, kas ļauj indivīdiem pastāvīgi pieņemt ar darbu un mācīšanos saistītus lēmumus, kas veido viņu personīgo karjeras ceļu un pieredzi. Karjeras vadības prasmes var apgūt ar skolotāju, vecāku, draugu, noteiktas kopienas, darba devēju un kolēģu palīdzību. Liela daļa cilvēku karjeras vadības prasmes attīsta, kombinējot formālo un neformālo izglītību ar savu pieredzi, turpretim citiem, lai pieņemtu ar mācīšanos un darbu saistītus lēmumus, ir nepieciešams būtisks profesionāļu atbalsts.²⁶ 3.tabulā nosauktas karjeras vadības prasmes, dalot tās četros tematiskajos virzienos.

3.tabula: Karjeras vadības prasmju ietvars²⁷

A: MANA PAŠAPZIŅA Šīs prasmes ļauj indivīdam apzināties sevi sabiedrībā, attīstīt pašapziņu		B: MANAS STIPRĀS PUSES Šīs prasmes ļauj indivīdam identificēt un attīstīt stiprās puses un tiekties pēc mācīšanās un darba iespējām, kas sniedz gandarījumu	
1.	Es attīstu un uzturu pozitīvu paštēlu	6.	Es apzinos savas prasmes, stiprās puses un paša paveikto
2.	Es uzturu sev atbilstošu līdzsvaru starp dažādām ar ikdienu, mācīšanos un strādāšanu saistītām lomām	7.	Es turpinu attīstīt savas stiprās puses un kāpināt sasniegumus
3.	Es pielāgoju savu uzvedību atbilstoši virknei dažādu situāciju un apstākļu	8.	Es esmu pārliecināts, ātri atgūstos un varu mācīties, kad kaut kas nav labi vai kā gaidīts
4.	Es apzinos, kā, gadiem ejot, mainos un attīstos	9.	Karjeras izvēles jautājumos es paļaujos uz savu pieredzi un formālās un neformālās izglītības iespējām
5.	Es izdaru pareizus ar savu karjeru saistītu lēmumus		
C: MANI HORIZONTI Šīs prasmes ļauj indivīdam, gadiem ejot, vizualizēt, plānot un realizēt karjeras ieceres		D: MANA TĪKLOŠANĀS Šīs prasmes ļauj indivīdam veidot attiecības un atbalsta grupas/ tīklus	
10.	Es saprotu, ka ir plašs mācīšanās un darba iespēju klāsts, kuru varu izpētīt un kas man ir pieejams	15.	Veidojot attiecības, esmu par sevi pārliecināts un ar citiem mijiedarbojos veiksmīgi
11.	Es zinu, kā atrast un izvērtēt informāciju un pieejamo atbalstu, lai turpinātu attīstīt savu karjeru	16.	Lai nostiprinātos darbā, dabūtu darbu un to saglabātu, izmantoju informāciju un uzturu attiecības
12.	Esmu pārliecināts par sevi un zinu, kā rīkoties un tikt galā ar pārmaiņām ikdienā un darbā	17.	Es veidoju un uzturu virkni attiecību, kas ir svarīgas manas karjeras attīstībai
13.	Esmu radošs un uzņēmīgs attiecībā uz savas karjeras izaugsmi		
14.	Es saprotu, kā mana ikdiena, darbs, apkārtējie un plašāka sabiedrība ir savstarpēji saistīti		

²⁵ Career management skills framework for Scotland, Skills Development Scotland, 2012

²⁶ Career management skills framework for Scotland, Skills Development Scotland, 2012

²⁷ Career management skills framework for Scotland, Skills Development Scotland, 2012

Karjeras vadības prasmju ietvars (3.tabula) izstrādāts pēc Skotijas valdības pasūtījuma, un detalizēti definē konkrētas karjeras vadības prasmes četros kompetenču tematiskos virzienos. Zem katra kompetenču tematiskā virziena definētas vairākas karjeras vadības prasmes (kopumā 17), kas indivīdam attīstāmas un sasniedzamas visa mūža garumā, jo īpaši cilvēka mūža pirmajā posmā, kur nepārprotami būtisku ieguldījumu bez ģimenes, masu medijos paustās informācijas un citiem resursiem sniedz izglītības iestādes un tajos pieejamā karjeras izglītība, karjeras informācija un profesionālu karjeras konsultāciju pieejamība.

Dažādos Latvijā izstrādātos materiālos karjeras izglītības vadības prasmju tematiskie virzieni definēti līdzīgi, tomēr jāatzīmē, ka šajos modeļos nereti iztrūkst tīklošanās jeb attiecību veidošanas un atbalsta meklēšanas kompetenču tematiskais virziens un detalizētāks tematisko virzienu izvērsums pa konkrētām prasmēm.

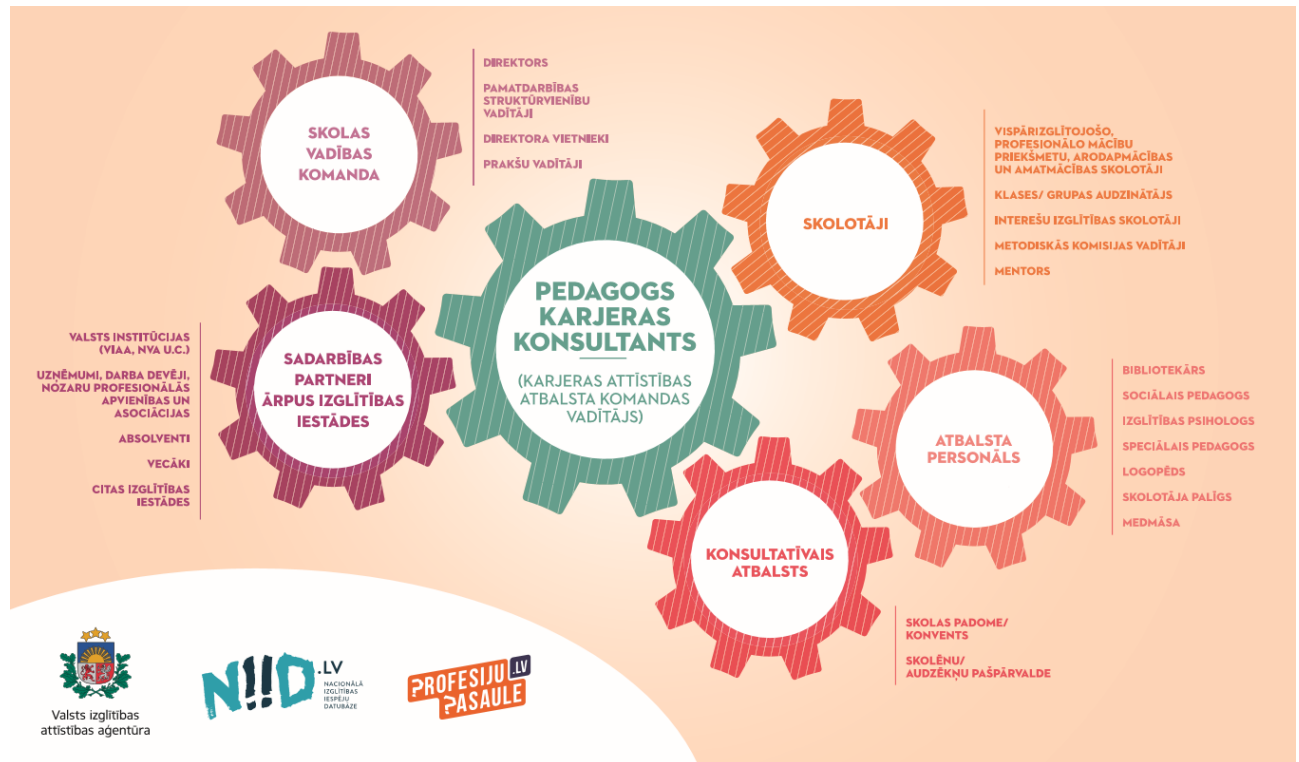
Karjeras konsultantu praktiskam darbam ar izglītojamajiem un jauniešiem Valsts izglītības attīstības aģentūra izstrādājusi mācību metodisko līdzekli "Karjeras kompass", kurā būtiskie karjeras jautājumi ir noformulēti atbilstoši Marinkas Kaupersas (Marinka Kuijpers, Hāgas Lietišķo zinātņu universitātes „Profesionālās izglītības pedagoģijas” lektore, Nīderlandes karjeras kompetenču vadošā pētniece) nosauktajām karjeras kompetencēm. Karjeras kompasa metodiskā materiālā atrodama arī praktiskā daļa, kurā definēti izglītojamajam un jauniešiem uzdodamie jautājumi, lai izprastu viņa prasmju attīstības līmeni visos karjeras vadības prasmju virzienos.²⁸

²⁸ Mācību metodiskais līdzeklis "Karjeras kompass", Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2014

1.4. Iesaistītie speciālisti un sadarbības partneri

Šobrīd Latvijas vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs kā karjeras attīstības atbalsta centrālais speciālists ir **pedagogs karjeras konsultants**, tai skaitā esošā perioda projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros (SAM 8.3.5.). Pedagoģa karjeras konsultanta pamatuzdevums ir koordinēt un īstenot karjeras izglītības plānu un nodrošināt karjeras informācijas pieejamību skolā. Tā kā valsts karjeras izglītības īstenošanās plāns faktiski balstās tikai uz SAM 8.3.5. projektu, tad pedagoģa karjeras konsultanta minimālais uzdevums ir veiksmīgi izglītības iestādēs ieviest šo projektu.

Pedagoģa karjeras konsultanta galvenie sadarbības partneri ir skolas vadība, citi skolotāji, skolas atbalsta personāls, skolas padome un skolēnu pašpārvalde, kā arī citi sadarbības partneri ārpus izglītības iestādes, tai skaitā privātā sektora pārstāvji, valsts institūcijas u.c. (skatīt 3.attēlu).

3.attēls: Pedagoģa karjeras konsultanta sadarbības partneri²⁹

Aplūkojot un analizējot dažādu Eiropas valstu pieredzi, jāsecina, ka karjeras attīstības atbalsta sniegšanā ārkārtīgi nozīmīga un centrāla loma ir karjeras konsultēšanai, proti, virknē Eiropas valstu (Austrija, Kipra, Čehija, Dānija, Somija, Francija, Vācija, Islande, Malta, Norvēģija, Slovākija, Zviedrija, Portugāle) izglītības iestādēs ir obligāti jānodrošina **karjeras konsultanta** pakalpojumi, kas ļauj nodrošināt individuālu darbu un konsultācijas ar izglītojamiem. Virknē citu Eiropas valstu karjeras konsultēšanas pakalpojumi skolās nav obligāti, taču kā prakse ir pamatīgi iesakņojusies (Beļģija, Horvātija, Grieķija, Nīderlande, Serbija, Spānija, Šveice, Apvienotā Karaliste).³⁰

Arī Latvijā karjeras attīstības atbalsta sistēmā ir paredzēta karjeras konsultanta loma, turklāt karjeras konsultants ir vienīgais, kas visā sistēmā nodrošina karjeras konsultēšanu, kas ir karjeras attīstības atbalsta neatņemama sastāvdaļa. Tas liek secināt sekojošo: ja vien izglītības iestādē nav pieejams karjeras konsultants (speciālists, kam ir karjeras konsultanta kvalifikācija), pilnvērtīgs karjeras attīstības atbalsts un izvirzīto mērķu sasniegšana nav iespējama.

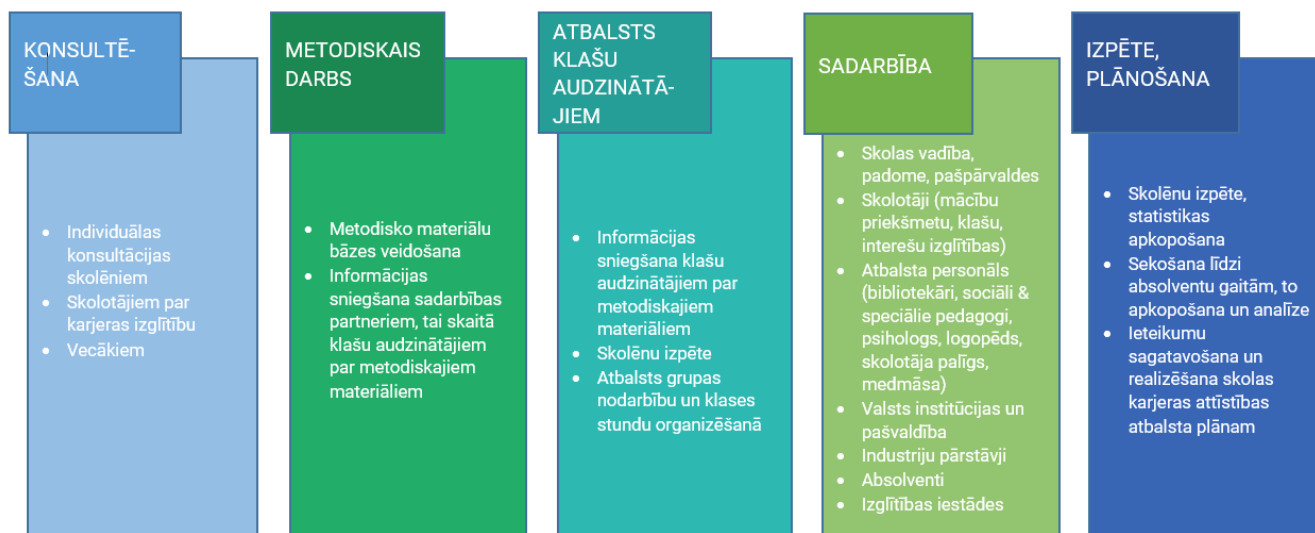
Šobrīd karjeras konsultēšanas pakalpojumi ir pieejami tikai tajās skolās, kurās ir karjeras konsultants vai pedagoģam karjeras konsultantam ir karjeras konsultanta kvalifikācija. Taču šādu speciālistu izglītības iestādēs ir ļoti maz, ņemot vērā, ka profesionālā maģistra studiju programmu karjeras konsultanta kvalifikācijas ieguvei līdz 2015.gadam ir pabeiguši 313 kvalificēti karjeras konsultanti, no

²⁹ Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/)

³⁰ International School-based Counselling, Dr.Belinda Harris, 2013

kuriem lielākā daļa darbu skolās kā karjeras atbalsta sniedzēji neturpina izglītības iestāžu nepietiekamo finanšu līdzekļu dēļ.³¹

Karjeras konsultanta pārziņā ir vairāki darbības virzieni, proti, konsultēšana, metodiskais darbs, atbalsts klašu audzinātājiem un sadarbības veicināšana ar dažādiem aģentiem, kā arī izpēte un plānošana. Detalizētāk karjeras konsultanta darbības virzieni atspoguļoti 4.attēlā³².

4.attēls: Karjeras konsultanta darbības virzieni

Karjeras attīstības atbalstā ļoti nozīmīga loma ir arī **izglītības iestāžu direktoriem** un vadošajam personālam, kā arī to organizāciju un/vai institūciju vadītājiem un speciālistiem, kas koordinē karjeras attīstības atbalsta jautājumus pašvaldības līmenī (piemēram, **izglītības pārvaldes, pašvaldības attīstības aģentūras un tml.**).

Izglītības iestāžu direktori un vadošais personāls ir tie, kuri pieņem lēmumus skolas līmenī, savukārt organizāciju un/vai institūciju vadītāji ir tie, kuri virza jautājumus par aktivitātēm un pasākumiem, kas nodrošināmi un realizējami pašvaldības līmenī. Lai arī izglītības iestāžu, organizāciju un/vai institūciju vadītāji skaidri apzinās karjeras attīstības atbalsta lomu, nozīmi un ietekmi uz bērnu un jauniešu dzīvēm, šis jautājums bieži netiek iekļauts prioritāro jautājumu lokā, ņemot vērā citas pastāvīgās prasības, kas tiem tiek uzliktas.³³

³¹ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

³² Valsts izglītības attīstības aģentūras organizētu semināru materiāli

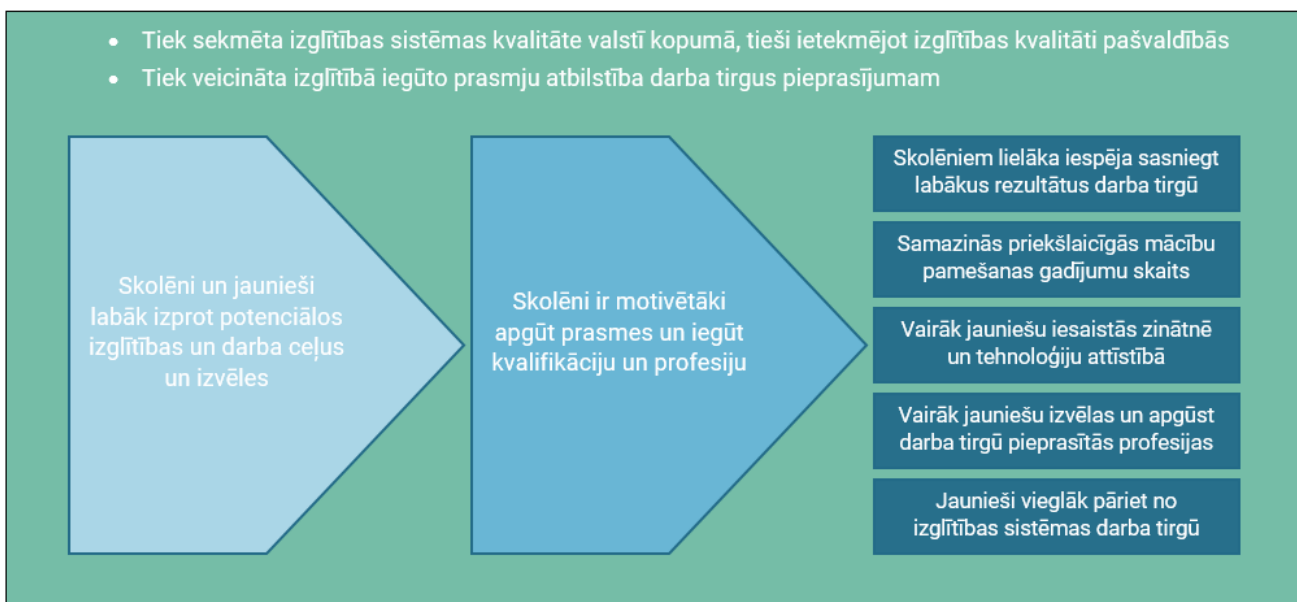
³³ Good Career Guidance, Gatsby Foundation, 2014

1.5. Ietekme un ieguvumi

Izglītības iestādēs un pašvaldībās ieviešot sistemātisku (noris pēc noteikta plāna, noteiktā secībā) un pilnvērtīgu (nodrošināti visi trīs karjeras attīstības atbalsta elementi) karjeras attīstības atbalstu, izglītības iestādes un pašvaldība iegūst sekojošus **labumus un priekšrocības**³⁴:

- Izglītības iestādēs (pedagoģiskajam kolektīvam) un pašvaldībā (vadībai, izglītības pārvaldes speciālistiem) ir vienota izpratne;
- Ir skaidrs un dokumentēts atbildību un pienākumu sadalījums visos līmeņos;
- Ir identificēts atbildīgais par karjeras attīstības atbalsta darbu plānošanu, koordinēšanu un organizēšanu;
- Pieejama personāla izglītošana par karjeras atbalsta integrēšanu izglītības procesā gan izglītības iestādēs, gan pašvaldībā;
- Mācību procesā tiek integrēta karjeras izglītības programma;
- Ir iespēja piedāvāt un saņemt individuālās karjeras konsultācijas izglītības iestādē;
- Tiek veicināta ciešāka un uz mērķi orientēta savstarpējā sadarbība starp izglītības iestādēm un pašvaldību;
- Izveidojas un attīstās sadarbība ar darba devējiem, nozaru asociācijām, plānošanas reģioniem, citām pašvaldībām u.c.
- Pastāvīgi tiek fiksēti un analizēti rezultāti.

Karjeras attīstības atbalsta pasākumi izglītības iestādē ietekmē gan izglītības sistēmu kopumā, gan katru izglītojamo individuāli. **Karjeras attīstības atbalsta ietekme**^{35 36} atspoguļota 5.attēlā.

5.attēls: Karjeras attīstības atbalsta ietekme

No 2013.-2014.gada Lielbritānijas nodibinājums Gatsby veica apjomīgu pētījumu "Labs karjeras atbalsts" vairākās pasaules valstīs, kas pasaules mērogā tiek uzskatītas kā veiksmes stāsti karjeras attīstības un izglītības sasniegumu jomās (Nīderlande, Vācija, Honkonga, Somija, Kanāda un Īrija). Gatsby pētījumam piesaistīja kompāniju PricewaterhouseCoopers (PwC), kas veica karjeras atbalsta ekonomiskās ietekmes aprēķinus.

Ekonomiskās ietekmes aprēķins atspoguļo ekonomiskā ieguvuma no viena izglītojamā ekvivalentu izglītojamo skaitam, kuriem par iegūto finansējumu iespējams sniegt pilnvērtīgu un sistemātisku karjeras attīstības atbalstu (6.attēlā)³⁷. Piemēram, ja izglītojamais pilnvērtīga un sistemātiska karjeras attīstības atbalsta rezultātā izdarījis atbilstošu izvēli, ieguvis profesionālo bakalaura grādu un

³⁴ Prezentācija "Karjeras atbalsts vispārējās izglītības iestādē - prasības, iespējas, resursi", Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2016

³⁵ Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.–2020.gadam, Rīga, 2015

³⁶ Good Career Guidance, Gatsby Foundation, 2014

³⁷ Good Career Guidance, Gatsby Foundation, 2014

veiksmīgi integrējies darba tirgū, tad ekonomiskais ieguvums valstij no nodokļiem, ko tā šī indivīda darbības rezultātā iegūst, ir tik liels, lai varētu finansēt citu 535 izglītojamo sistemātisku un pilnvērtīgu karjeras attīstības atbalstu.

6.attēls: Ekonomiskā ieguvuma ekvivalents izglītojamo skaitam, kuriem iespējams sniegt karjeras atbalstu

Gatsby pētījumā, veicot izpēti un analīzi vairākās pasaules valstīs, izdarīts secinājums arī par **nepieciešamajiem finanšu resursiem**. Proti, lai izglītības iestādēs ieviestu pilnvērtīgu un sistemātisku karjeras attīstības atbalstu, šim mērķim nepieciešams novirzīt finansējumu, kas nepārsniedz 1% no izglītības iestādes budžeta.³⁸ Tomēr jāpiebilst, ka pētījumā iekļautajās valstīs izglītības iestāžu budžets ir būtiski lielāks, līdz ar to Latvijas un Valmieras gadījumā karjeras attīstības atbalsta mērķim nepieciešamais finansējums var pārsniegt 1% no izglītības iestādes budžeta.

³⁸ Good Career Guidance, Gatsby Foundation, 2014

1.6. Karjeras attīstības atbalsta standarts

Gatsby pētījumā "Labs karjeras atbalsts" izstrādāts arī **karjeras attīstības atbalsta standarts** jeb karjeras attīstības atbalsta rīcības virzieni un sasniedzamie kvantitatīvie rādītāji.³⁹

Gatsby eksperti piedāvā domāt par karjeras attīstības atbalstu "iestumšanas" un "ievilkšanas" faktoru kontekstā. "Iestumšanas" faktori ir skolā bāzēti, proti, informācija un karjeras izglītība, individuālam pielāgota karjeras konsultēšana un pāri visam iedvesmojoša mācīšana, kas sniedz izglītojamajiem atbilstošu kvalifikāciju.

"Ievilkšanas" faktori galvenokārt nāk no darba devējiem, kas izglītojamos iepazīstina ar darba vietu un, izmantojot dažādus līdzekļus, piemēram, tiešu pieredzi darba vietā vai tikšanos ar vadītājiem un darba ņēmējiem, iedvesmo tos, atklājot darba sniegtās iespējas.

"Iestumšanas" un "ievilkšanas" faktori viens otru papildina un karjeras attīstības atbalstā ir vienlīdz nozīmīgi; tikai darba devēji var sniegt patiesu ieskatu darbā, ko izglītības iestādes vienas nevarētu, tomēr darba devējiem cieši jāsadarbojas ar izglītības iestādēm.

7.attēls: Pilnvērtīga un sistemātiska karjeras attīstības atbalsta standarti

³⁹ Good Career Guidance, Gatsby Foundation, 2014

2. Esošās situācijas raksturojums un analīze

Valmieras pilsēta pēc iedzīvotāju skaita ir astotā lielākā pilsēta Latvijā un lielākā pilsēta Vidzemē, kas vēsturi izveidojusies arī par administratīvo centru. Valmierā ir pārstāvēta visu līmeņu izglītība – no pirmsskolas izglītības iestādēm līdz augstākajai izglītībai un mūžizglītībai. Pieejamas vispārējās, profesionālās izglītības programmas, interešu izglītības pulciņi un profesionālās ievirzes (mākslā, mūzikā, sportā) programmas, kā arī augstākās izglītības programmas.⁴⁰

Pilnvērtīgs un sistemātisks karjeras attīstības atbalsts izglītības iestādēs ceļ kopējo izglītības kvalitāti. Secīgi pieaug audzēkņu sasniegumi un rezultāti, uzlabojas izglītības iestāžu prestižs un reitings, kas savukārt veicina iespējas un potenciālu piesaistīt izglītības iestādēm vairāk audzēkņu, jo īpaši talantīgos un spējīgos izglītojamos. Turklāt samazināt priekšlaicīgās mācību pamešanas gadījumu skaits.

Pilnvērtīga un sistemātiska karjeras attīstības atbalsta rezultātā vairāk jaunieši izvēlas apgūt darba tirgū pieprasītās profesijas un iesaistās zinātnē un tehnoloģiju attīstībā. Jaunieši vieglāk pāriet no izglītības sistēmas darba tirgū un tiem ir potenciāls darba tirgū sasniegt labākus rezultātus.

Aprakstot esošo situāciju Valmierā, **būtiski visos izglītības līmeņos iespēju robežās analizēt:**

- izglītības iestāžu kvalitāti un rezultātus,
- izglītojamo skaitu kopumā un jo īpaši STEM un pieprasīto profesiju izglītības programmās,
- priekšlaicīgās mācību pamešanas situāciju un gadījumu skaitu,
- izglītības iestāžu absolventu gaitas un sasniegumus,
- pieejamos cilvēkresursus un to vērtējums par karjeras attīstības atbalstu un
- pieejamos finanšu resursus.

Papildus aprakstīta esošā situācija, sagatavojot SVID analīzi, kas balstīta piecu organizēto fokusgrupu ietvaros iegūtajā informācijā.

2.1. Izglītības iestāžu kvalitāte un rezultāti

Šobrīd Latvijā un Valmieras pilsētā nav vienotu kritēriju vispārīglītojošo skolu kvalitātes vērtēšanai; par izglītojamo sasniegumu kvalitāti spriež pēc valsts pārbaudes darbu un mācību priekšmetu olimpiādēs un konkursos rezultātiem. Vienotu izglītības kvalitātes monitoringu ar daudzveidīgākiem salīdzinošajiem datiem valstī plānots ieviest līdz 2020.gadam. Tas pats attiecināms arī uz profesionālo izglītības iestāžu vērtēšanu; valsts pārbaudes darbu rezultātiem papildus tiek vērtēti rezultāti profesionālās kvalifikācijas eksāmenos un dažādos profesionālās meistarības konkursos.

Valmieras pilsētā ir astoņas pašvaldības dibinātas izglītības iestādes, kas īsteno **pirmsskolas izglītības** programmas. Pirmsskolas programmas realizē arī kristīgā privātā izglītības iestāde “UniVersum” un privātā pamatskola “Zaļā skola”. 2017./2018.mācību gadā pirmsskolas izglītības iestādēs pirmsskolas izglītības programmas apgūs 1568 izglītojamie.

Pirmsskolas izglītības iestāžu kvalitātes un izglītojamo rezultātu mērīšanai un analīzei nav vienotas metodikas. Izglītības kvalitātes valsts dienests regulāri vērtē, vai izglītības iestāde atbilst pirmsskolas izglītības vadlīnijās vai valsts izglītības standartos, kā arī atbilstošajos Ministru kabineta noteikumos noteiktajiem izglītības mērķiem un uzdevumiem. Tāpat no 2018.gada reizi sešos gados tiks vērtēti arī pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji.

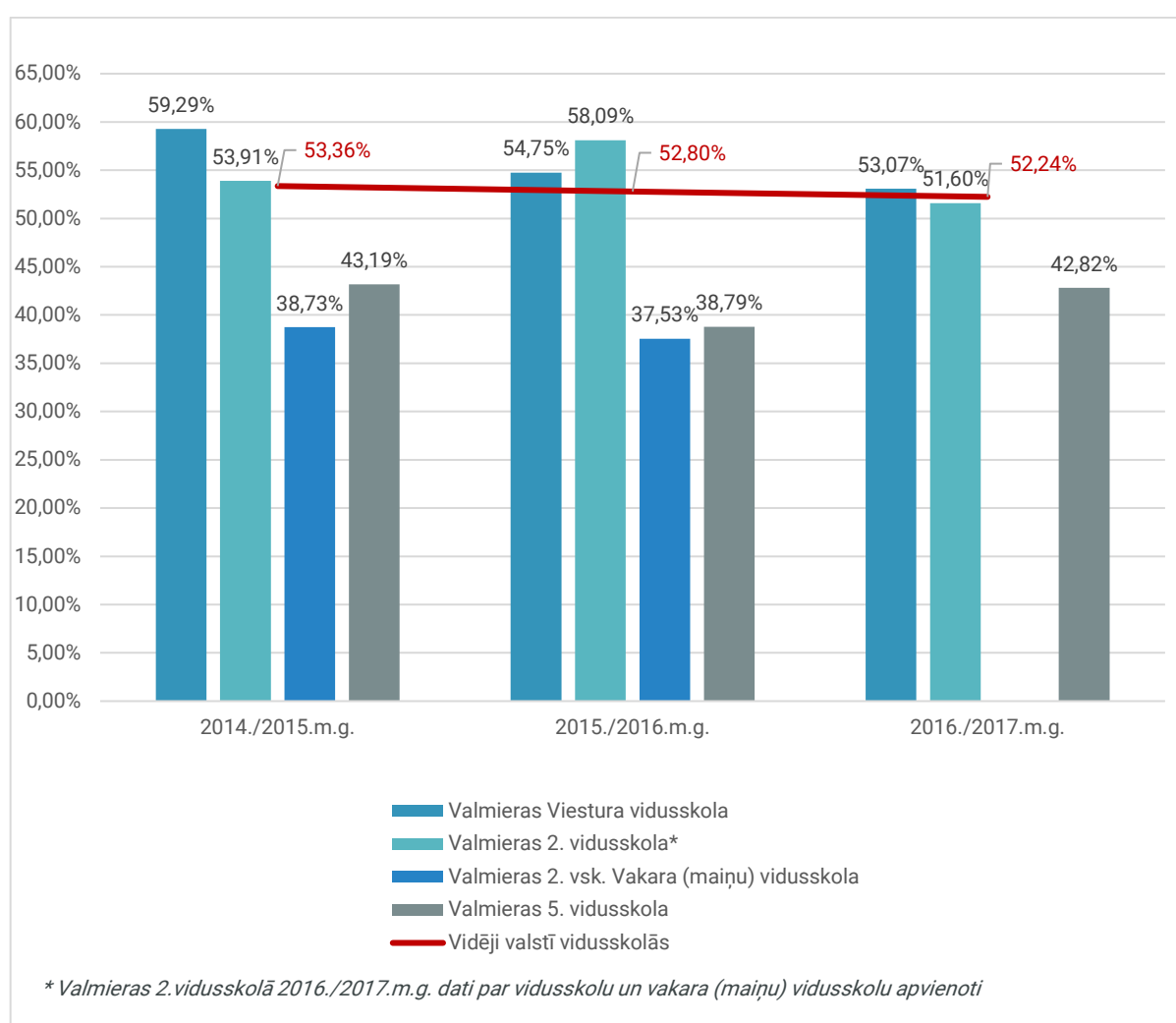
Valmieras pilsētā pirmsskolas izglītības iestādes, izglītojamajiem to beidzot, izsniedz vecākiem aprakstošas vēstules par katra bērna sasniegumiem, rezultātiem un paveikto, un vecāki tiek aicināti šīs vēstules iesniegt nākamā līmeņa jeb vispārējās izglītības iestādēm. Kopējs izvērtējums par to, cik labi nākamajam izglītības līmenim bērni ir sagatavoti konkrētajās pirmsskolas izglītības iestādēs, ne Valmieras pilsētas, ne valsts līmenī netiek veikts.

⁴⁰ Valmieras pilsētas Izglītības nozares attīstības stratēģija, 2016

Pamata un vispārējā vidējā izglītība tiek nodrošināta desmit izglītības iestādēs, no kurām divas ir sākumskolas (Valmieras sākumskola un Valmieras Pārgaujas sākumskola), viena ir speciālā izglītības iestāde (Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvīdusskola – attīstības centrs), viena ir kristīgā privātā izglītības iestāde “UniVersum” un viena ir privātā pamatskola “Zaļā skola”.

2017./2018.mācību gadā Valmieras vispārējās izglītības iestādēs mācās 4013 izglītojamie, un tiek prognozēts, ka tuvākajos gados izglītojamo skaits turpinās augt. Tomēr jāņem vērā, ka saskaņā ar Centrālās Statistikas datiem tiek prognozēts, ka Valmieras pilsētas iedzīvotāju skaits laika periodā līdz 2030.gadam turpinās samazināties par 8% - 16%, kas tieši atsauksies arī uz izglītojamo skaitu. Tāpēc ir svarīgi attīstīt izglītības iestādes, veicināt to sasniegumus, rezultātus un celt skolu prestižu, tādējādi veicinot iespējas un potenciālu piesaistīt izglītības iestādēm vairāk audzēkņu, jo īpaši talantīgos un spējīgos izglītojamos.

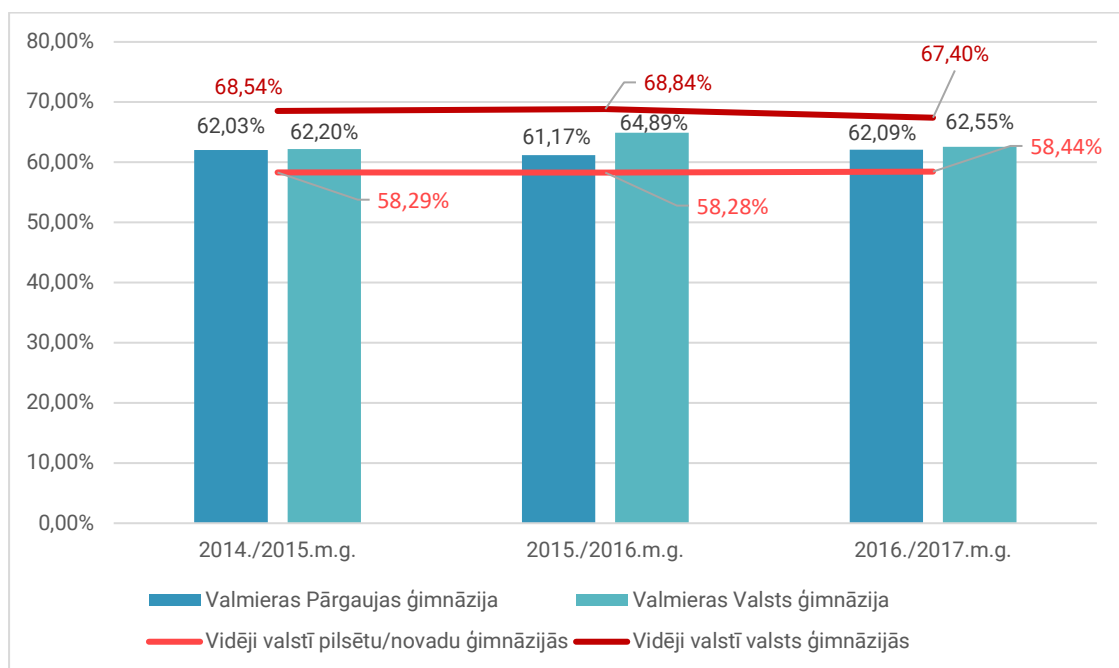
8., 9. un 10.attēlā atspoguļoti centralizēto eksāmenu rezultāti Valmieras vidusskolās, ģimnāzijās un profesionālajās skolās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem valstī vidusskolās, ģimnāzijās un profesionālajās skolās pēdējos trīs mācību gados. Analizējot Valmieras pilsētas izglītības iestāžu izglītojamo sasniegumus centralizētajos eksāmenos, jāsecina, ka lielas daļas izglītības iestāžu vidējie rezultāti ir zem vidējiem valsts rādītājiem.⁴¹

8.attēls: Centralizēto eksāmenu rezultāti Valmieras vīdusskolās salīdzinājumā ar Latvijas vīdusskolu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

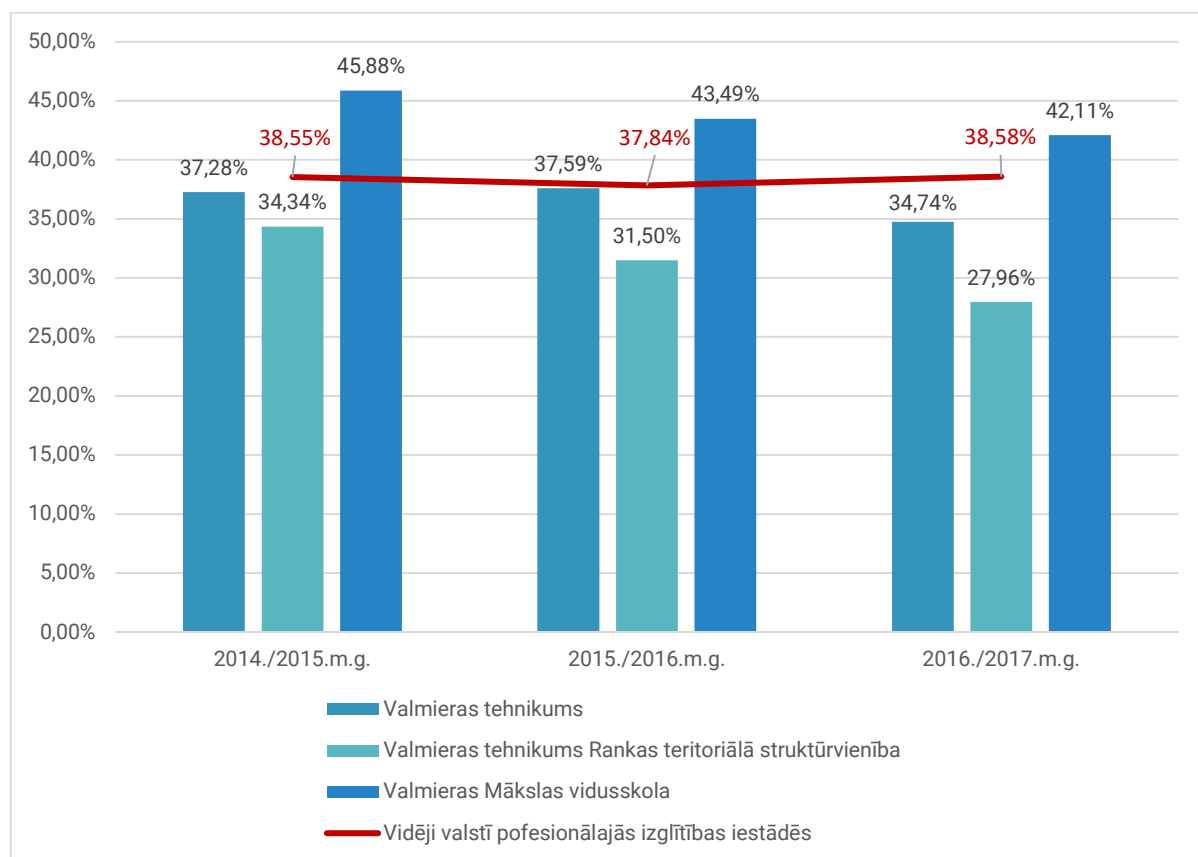
Vīdusskolu griezumā vīrs valsts vidējiem rādītājiem ir Valmieras Vīestura vīdusskola un Valmieras 2.vīdusskola (bez tās vakara (maiņu) vīdusskolas), savukārt Valmieras 5.vīdusskolas un Valmieras 2.vsk. Vakara (maiņu) vīdusskolas rezultāti ir būtiski zem valsts vidējiem rādītājiem.

⁴¹ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://visc.gov.lv/vispizglitiba/eksameni/statistika.shtml>)

9.attēls: Centralizēto eksāmenu rezultāti Valmieras ģimnāzijās salīdzinājumā ar Latvijas ģimnāziju vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

Valmieras pilsētā esošo ģimnāziju rezultāti ir tuvu ģimnāziju vidējiem rādītājiem valstī, tomēr pēdējos trīs gadus abām skolām nav izdevies tos sasniegt.

10.attēls: Centralizēto eksāmenu rezultāti Valmieras profesionālajās izglītības iestādēs salīdzinājumā ar Latvijas profesionālo izglītības iestāžu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

Profesionālo izglītības iestāžu griezumā valsts vidējos rādītājus centralizētajos eksāmenos pārsniedz Valmieras Mākslas vidusskola, savukārt Valmieras tehnikuma rezultāti ir tuvu profesionālo izglītības

iestāžu vidējiem rādītājiem valstī. Zemāki sasniegumi valsts centralizētajos eksāmenos ir Valmieras tehnikuma Rankas teritoriālajai struktūrvienībai.

4.tabulā apkopota informācija par Valmieras vispārīzglītojošajām skolām un to vietu Latvijas skolu reitingā, ko katru gadu izstrādā Ata Kronvalda fonds, tomēr jāņem vērā, ka šajā reitingā netiek iekļautas visas Latvijas skolas. Ata Kronvalda fonds, veidojot novērtējumu, ņem vērā katras skolas izglītojamo rezultātus attiecīgā mācību gadā zinātniskās konferencēs, mācību priekšmetu valsts olimpiādēs, atklātajās olimpiādēs un citos zinātniski pētnieciskajos konkursos, kā arī iepriekšējā gada Starptautiskajās olimpiādēs. Reitinga veidotāji balstās uz informāciju, kas pieejama Valsts Izglītības un saturs centra (VISC) mājas lapā, proti uz lēmumu protokoliem par izglītojamo apbalvošanu. Reitingā neiekļūst izglītības iestādes, kuru audzēkņi konkrētajā gadā nav guvuši apbalvojumus mācību priekšmetu valsts, atklātajās olimpiādēs un izglītojamo zinātnisko darbu konferencēs.

4.tabula: Valmieras skolas Ata Kronvalda fonda veidotajā skolu reitingā⁴²

	2012	2013		2014		2015		2016	
	Vieta reitingā	Vieta reitingā	Pret iepriekšējo gadu	Vieta reitingā	Pret iepriekšējo gadu	Vieta reitingā	Pret iepriekšējo gadu	Vieta reitingā	Pret iepriekšējo gadu
Lielās skolas (vidusskolēnu skaits > 100)									
Valmieras Pārgaujas ģimnāzija	28	15	↑	15	=	32	↓	31	↑
Valmieras Valsts ģimnāzija	11	5	↑	11	↓	24	↓	40	↓
Valmieras Viestura vidusskola	81	58	↑	44	↑	35	↑	76	↓
Valmieras 5.vidusskola	n/a	84*	↑	70	n/v	61	↑	n/a	↓
Mazās skolas (vidusskolēnu skaits < 100)									
Valmieras 2.vidusskola	n/a	n/a	=	80**	↑	n/a	↓	49	↑
Valmieras Pārgaujas sākumskola	34	n/a	↓	63	↑	83	↓	n/a	↓
Valmieras sākumskola	18	33	↓	61	↓	88	↓	n/a	↓
Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvīdusskola	n/a	n/a	=	n/a	=	n/a	=	103-110	↑

n/a - skola konkrētajā gadā nav iekļauta reitingā; n/v - nevar novērtēt, jo skola iepriekš atradās citā kategorijā

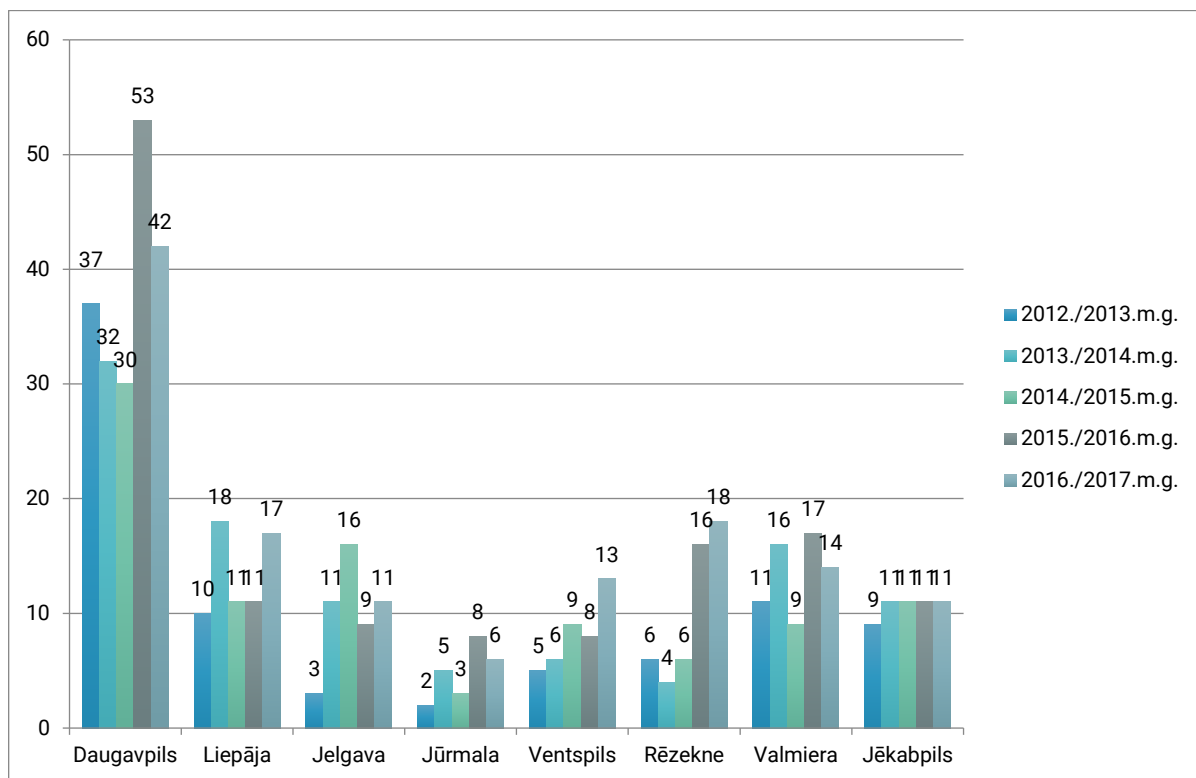
* - skola iepriekš atradās mazo skolu kategorijā; ** - skola iepriekš atradās lielo skolu kategorijā

Pēdējos piecos mācību gados starp Latvijas lielajām pilsētām, izņemot Rīgu, Valmiera pēc izcīnīto godalgu skaita valsts līmeņa olimpiādēs daļa 2.vietu ar Liepāju – pilsētu, kura pēc iedzīvotāju skaita ir 3,1 reizi lielāka⁴³.

⁴² Latvijas skolu reitinga mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (www.skolureitings.lv)

⁴³ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

(http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_ie dzivotaju_skaits.pdf)

11.attēls: Sasniegumi valsts olimpiādēs pēdējos piecos mācību gados, pa Latvijas pilsētām

Valmieras skolu audzēkņi pēdējos piecos mācību gados ieguvuši 67 godalgas, aiz sevis atstājot tādas pilsētas kā Jēkabpils (53), Jelgava (50), Rēzekne (50), Ventspils (41), un Jūrmala (24). Visvairāk godalgu saņēmuši Daugavpils skolu audzēkņi (194). Analizējot datus pēc iegūto godalgu skaita pēdējos piecos mācību gados attiecībā pret iedzīvotāju kopskaitu pilsētā, Valmiera starp Latvijas lielajām pilsētām, izņemot Rīgu, ieņem pirmo vietu. (skatīt 11.attēlu).⁴⁴

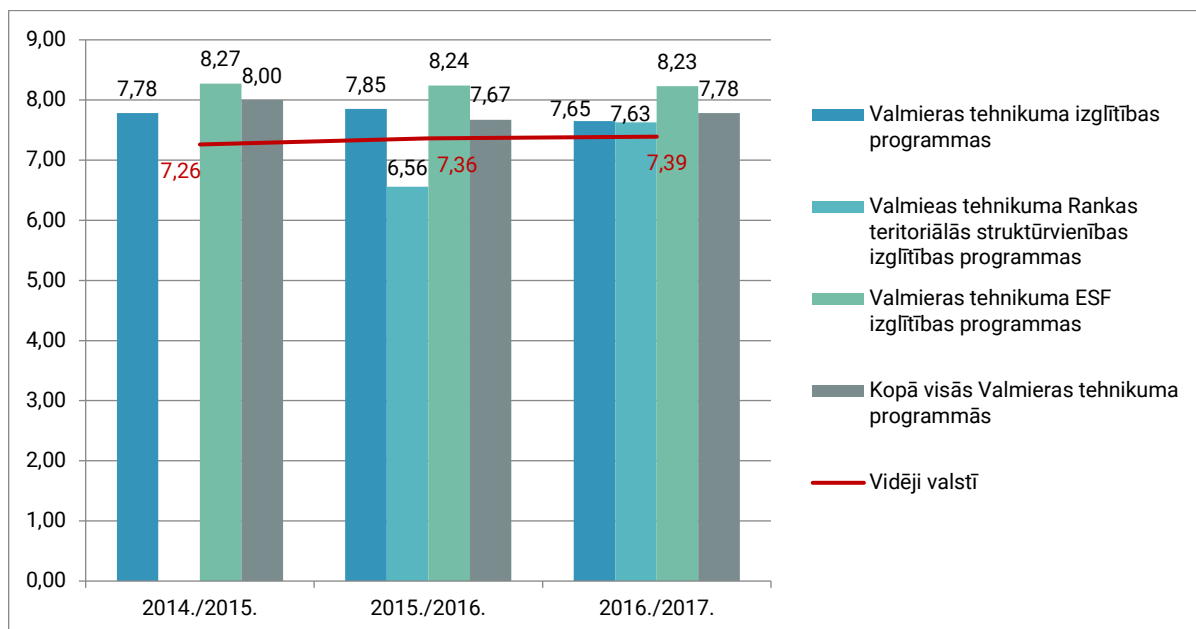
Vairāki Valmieras pilsētas izglītojamie sekmīgi startējuši arī starptautiskās olimpiādēs, tomēr pēdējos piecos mācību gados nevienam izglītojamajam nav izdevies iegūt godalgotu vietu kādā no starptautiskajām olimpiādēm.

Valmierā ir divas **profesionālās izglītības iestādes**, proti, Valmieras tehnikums ar tā Rankas teritoriālo struktūrvienību (valsts pārvaldībā) un Valmieras Mākslas vidusskola (pašvaldības pārvaldībā). 7.attēlā atspoguļoti arī profesionālo izglītības iestāžu rezultāti; gan Valmieras Mākslas vidusskolas, gan Valmieras tehnikuma un tā Rankas teritoriālās struktūrvienības rezultāti ir zemāki, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem valstī.

Valmieras tehnikuma audzēkņi, beidzot izglītības iestādi, kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Analizējot pēdējos trīs mācību gadus, jāsecina, ka Valmieras tehnikuma audzēkņu rezultāti ir augstāki, nekā vidēji valstī. Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultātu noturēšanu virs vidējiem rādītājiem valstī, kā arī to pieaugumu Valmieras tehnikums izvirzījis arī kā vienu no uzdevumiem, kas raksturo izglītības kvalitātes celšanos izglītības iestādē (skatīt 12.attēlu).⁴⁵

⁴⁴ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī
(http://visc.gov.lv/vispizglitiba/olimpiades/dokumenti/rezultati/2016_17/apkopojums.shtml)

⁴⁵ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī
(<http://visc.gov.lv/profizglitiba/eksameni/statistika.shtml>)

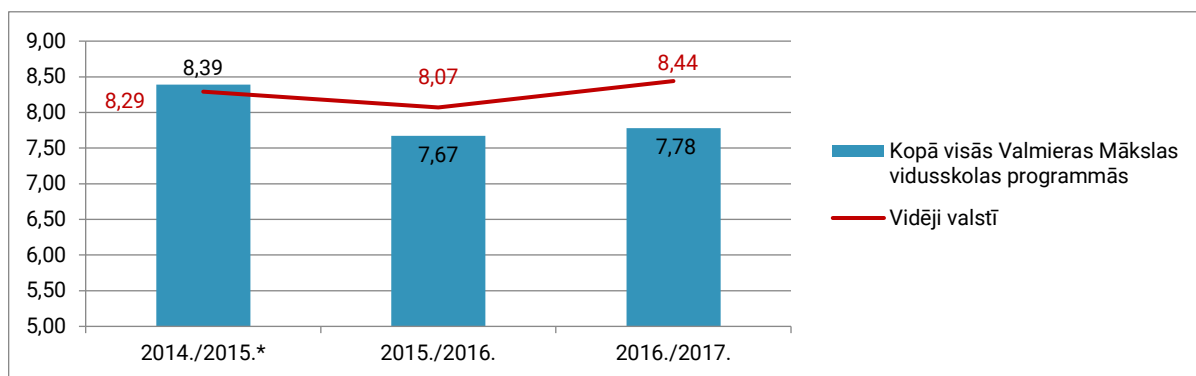

12.attēls: Valmieras tehnikuma profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultātu kopsavilkums

Valmieras tehnikuma izglītības programmu kvalitāti apliecina arī veiksmīga audzēkņu dalība dažādos profesionālās meistarības konkursos. 2016.gadā izglītības iestādes audzēkņi ieguvuši godalgotas vietas vai atzinības rakstus sekojošās jomās: ēdināšanas un viesmīlības pakalpojumi (3.vieta Latvijas mērogā), konditoreja (2 atzinības raksti Latvijas mērogā), pārtikas tehnoloģijas (5.vieta Latvijas mērogā), ekonomika (nominācija "Gada labākais JA Latvija skolēns 2016"), IT un matemātika (dalība projekta "Rēķini galvā" Latvijas finālā), komercdarbība (Valmieras tehnikuma komandai 2.vieta Latvijas mērogā), veiksmīga dalība Junior Achievement Latvija Līderu programmā, kā arī bezalkoholisko kokteiļu konkurss (7.vieta Latvijas mērogā).

2017.gadā izglītības iestādes audzēkņi ieguvuši godalgotas vietas vai atzinības rakstus sekojošās jomās: skatuves runa un mazās formas uzvedumus (1. un 2.pakāpes diplomi Latvijas mērogā), ēdienu gatavošana (2. un 3.vieta Vidzemes un Latgales mērogā, 5. un 7.vieta Latvijas mērogā, konkursa darba valoda – angļu), viesmīlība (1.vieta Vidzemes un Latgales reģionu mērogā), kā arī veiksmīga dalība Latvijas profesionālo izglītības iestāžu erudīcijas konkursā un LIAA Valmieras biznesa inkubatora organizētajā hakatonā profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem⁴⁶.

Arī Valmieras mākslas vidusskolas audzēkņi, beidzot izglītības iestādi, kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Analizējot pēdējos trīs mācību gadus, jāsecina, ka Valmieras Mākslas vidusskolas audzēkņu rezultāti profesionālās kvalifikācijas eksāmenos 2014./2015.mācību gadā ir augstāki, nekā vidēji valstī, savukārt nākamajos divos mācību gados tie ir zemāki, nekā rezultāti vidēji valstī (skatīt 13.attēlu)⁴⁷.

*nav ņemti vērā apgriebošā kvalifikācijas eksāmena rezultāti, jo Latvijas Nacionālajam kultūras centram nav iesniegta pilnīga informācija par eksāmenu rezultātiem

13.attēls: Valmieras Mākslas vidusskolas profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultātu kopsavilkums

⁴⁶ Valmieras tehnikuma dati

⁴⁷ Latvijas Nacionālā kultūras centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī

(<http://www.lnkc.gov.lv/nozares/kulturizglitiba/profesionalas-kvalifikacijas-eksamenu-prezentacijas-un-ekspertu-secinajumi/>)

Valmieras Mākslas vidusskolas izglītības programmu kvalitāti apliecina arī veiksmīga audzēkņu dalība dažādos profesionālās meistarības konkursos. 2015./2016.mācību gada Latvijas izglītības iestāžu profesionālās vidējās izglītības mākslas un dizaina jomas programmu audzēkņu Valsts konkursā iegūtas četras godalgotas vietas (divas 3.vietas konkursa darbos un divas 3.vietas datorizainā) un viena atzinība (mājas darbā), un 2016./2017.mācību gada tajā pašā konkursā iegūta viena godalgota vieta (2.vieta mājas darbā) un divas atzinības (mājas darbā un konkursa darbā).

Valmieras pilsētā atrodas arī reģionālā **augstskola**; Vidzemes Augstskolas rezultāti un vieta vairākos universitāšu reitingos vērtējami pozitīvi. 5.tabulā atspoguļoti CSIC Webometrics Ranking of World Universities 2017.gada universitāšu reitinga rezultāti.

5.tabula: Vidzemes Augstskolas pozīcija dažādos CSIC reitingos⁴⁸

	Vieta 2017.gada reitingā	Universitāšu kopskaits reitingā	Vieta starp universitātēm, %
CSIC pasaules reitings	6387	12011	53%
CSIC Centrālās un Austrumeiropas reitings	503	2938	17%
CSIC Eiropas reitings	1678	5863	29%
CSIC Eiropas Savienības reitings	1232	3521	35%
CSIC Eirāzijas reitings	4118	18853	22%
CSIC Latvijas reitings	7	54	13%

UniRank reitingā 2017.gadā Vidzemes Augstskola starp pārējām 26 reitingā iekļautajām Latvijas universitātēm ierindojas 3.vietā.⁴⁹

Pēdējo deviņu gadu laikā Vidzemes Augstskolas studējošo skaits pakāpeniski samazinās no 1414 studējošajiem 2008.gadā līdz 823 studējošajiem 2016.gadā. Vidzemes Augstskolas studentu skaita dinamiku ietekmē pastiprinātā iedzīvotāju emigrācija, kopējais studējošo skaita samazinājums valstī un neproporcionālais valsts finansēto budžeta vietu sadalījums valsts līmenī.

Vidzemes Augstskolas stratēģijā 2016.-2020.gadam izvirzīts mērķis studentu skaita pieaugumam: mērena pieauguma scenārija gadījumā līdz 2020.gadam plānots, ka studentu skaits sasniegs 880, savukārt strauja pieauguma scenārija gadījumā līdz 2020.gadam plānots, ka studentu skaits sasniegs 1400. Studējošo skaita pieaugumu, lielākoties plānots panākt, attīstot valstī stratēģiski svarīgu STEM virzienu studiju programmas, paplašinot to klāstu (mehatronika (bakalaurs), IT angļu valodā (bakalaurs), kibernetikas inženierija (maģistrs), virtuālā realitāte (maģistrs)), paplašinot piedāvājumu studējošajiem angļu valodā, kā arī piesaistot ārvalstu studentus.⁵⁰

Valmierā **interesešu izglītību** realizē Valmieras Jaunatnes centrs "Vinda", visas Valmieras vispārīgizglītojošās skolas, Valmieras Mākslas vidusskola, kā arī citas juridiskās un fiziskās personas, savukārt **profesionālās ievirzes izglītību** realizē Valmieras Mūzikas skola, Valmieras Mākslas vidusskola un Valmieras Bērnu sporta skola.

Valsts izglītības satura centra metodiskajos ieteikumos interesešu izglītības programmu veidošanai un īstenošanai uzsvērta būtiskā interesešu izglītības nozīme karjeras vadības prasmju veidošanā, attīstīšanā un pilnveidošanā⁵¹. Tomēr karjeras izglītības un informācijas aspektu iekļaušana interesešu izglītības un profesionālās ievirzes programmās šobrīd ir ieteicama, taču nav obligāta.

Interesešu un profesionālās ievirzes izglītības kvalitāti šobrīd mēra, apkopojot informāciju par audzēkņu sasniegumiem un rezultātiem dažādos konkursos, sacensībās u.c., kā arī to, cik daudz audzēkņu kopumā no konkrētā interesešu izglītības pulciņa vai izglītības iestādes piedalījušies dažādos konkursos, sacensībās u.c. Tomēr trūkst vienotas datu bāzes, kas operatīvi un vienkārši ļautu novērtēt katras Valmieras interesešu izglītības un profesionālās ievirzes izglītības programmas rezultātus – audzēkņu skaitu dažādos konkursos un sacensībās visos līmeņos (pilsētas, reģionāla, nacionāla, starptautiska un tml.), kā arī iegūto godalgoto vietu skaitu.

⁴⁸ Ranking Web of Universities mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://www.webometrics.info/en>)

⁴⁹ UniRank mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://www.4icu.org/lv/>)

⁵⁰ Vidzemes Augstskolas stratēģija 2016. - 2020.gadam, 2016

⁵¹ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (http://visc.gov.lv/intizglitiba/metmat_visc.shtml)

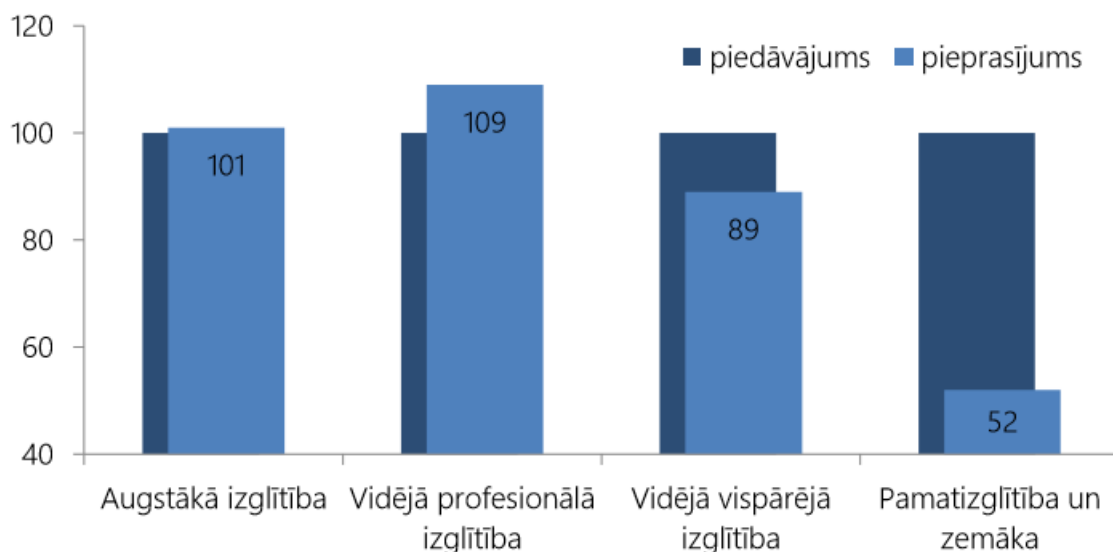
Valmierā **pieaugušo izglītības** jomā darbojas vairākas izglītības iestādes; pieaugušo izglītībā dominē mācības bezdarbniekiem un darba meklētājiem. Saskaņā ar Nacionālo izglītības iespēju datubāzi⁵² pieaugušo izglītību īsteno sekojošas iestādes: Valmieras tehnikums, Valmieras Mākslas vidusskola, Vidzemes Augstskola, Mācību centrs "BUTS", SIA "BEDRĪTES MĀCĪBU CENTRS", Biedrība "Vidzemes reģiona profesionālās izglītības Attīstības kompetences centrs", Darba resursu mācību centrs, "Mācību centrs Liepa", Profesionālās tālākizglītības un pilnveides izglītības iestāde "VALODU MAPE".

Šobrīd pieaugušo izglītībā karjeras izglītības un informācijas aspektu iekļaušana programmās nav obligāta, līdz ar to tā lielākoties netiek nodrošināta, proti, ārpus vispārizglītojošajām, profesionālajām un augstākajām izglītības iestādēm pilsēta citas mērķa grupas karjeras konsultācijas nesaņem, izņemot Nodarbinātības valsts aģentūras sniegtos pakalpojumus (galvenokārt, ja personas ir bezdarbnieki un darba meklētāji).

⁵² Nacionālo izglītības iespēju datubāze, skatīta 2017.gada septembrī (www.niid.lv)

2.2. STEM un pieprasītās profesijas

Ekonomikas ministrijas "Informatīvajā ziņojumā par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm" norādīts, ka 2022.gadā visvairāk būs pieprasīts darbaspēks ar profesionālo vidējo izglītību un augstāko izglītību. Zemāks pieprasījums būs pēc darbaspēka ar vidējo vispārējo izglītību, pamatzglītību un zemāku izglītību (skatīt 14.attēlu)⁵³.

14.attēls: Darba spēka piedāvājuma un pieprasījuma attiecība 2022.gadā un līdz 2030.gadam

Analizējot **darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma prognozes pa izglītības tematiskajām grupām**, jāsecina, ka kopumā lielākais pieprasījums būs pēc darbaspēka ar dabas zinātņu, matemātikas un informācijas tehnoloģiju izglītību, inženierzinātņu, ražošanas un būvniecības izglītību, kā arī veselības aprūpes un sociālās labklājības izglītību. Turklāt svarīgi atzīmēt, ka turpmākajos gados trūks darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību visās izglītības tematiskajās grupās (skatīt 6.tabulu)⁵⁴.

6.tabula: pieprasītākās profesiju jomas darbaspēkam ar augstāko un profesionālo vidējo izglītību

Izglītības līmenis	Pieprasītākās profesijas pa izglītības tematiskajām grupām 2022.gadā (prioritāri)	Pieprasītākās profesijas pa izglītības tematiskajām grupām 2030.gadā (prioritāri)
Augstākā izglītība	- Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas - Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība - Veselības aprūpe un sociālā labklājība	- Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas - Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība
Profesionālā vidējā izglītība	- Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas - Veselības aprūpe un sociālā labklājība - Pakalpojumi - Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība - Humanitārās zinātnes un māksla	- Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība - Lauksaimniecība - Veselības aprūpe un sociālā labklājība - Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas - Pakalpojumi

Eiropas parlamenta ziņojumā par STEM pieprasījumu un piedāvājumu, kā arī ietekmi uz darba tirgu norādīts, ka pieprasījums pēc STEM profesijām Eiropā no 2013. līdz 2025.gadam augs par vidēji 8%, un 2025.gadā 46% no nodarbinātajiem STEM jomās būs nepieciešami ar profesionālo izglītību. 2013.gadā Eiropas Savienībā STEM jomās bija nodarbināti 8% nodarbināto.⁵⁵

⁵³ Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm, Ekonomikas ministrija, 2016

⁵⁴ Informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm, Ekonomikas ministrija, 2016

⁵⁵ Encouraging STEM Studies for the Labour Market, European Union, 2015

Zinātnes un tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnēs 2014.-2020.gadam⁵⁶ definētas Latvijas viedās specializācijas jomas:

- Zināšanu ietilpīga bioekonomika;
- Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas;
- Viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas;
- Viedā enerģētika;
- Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

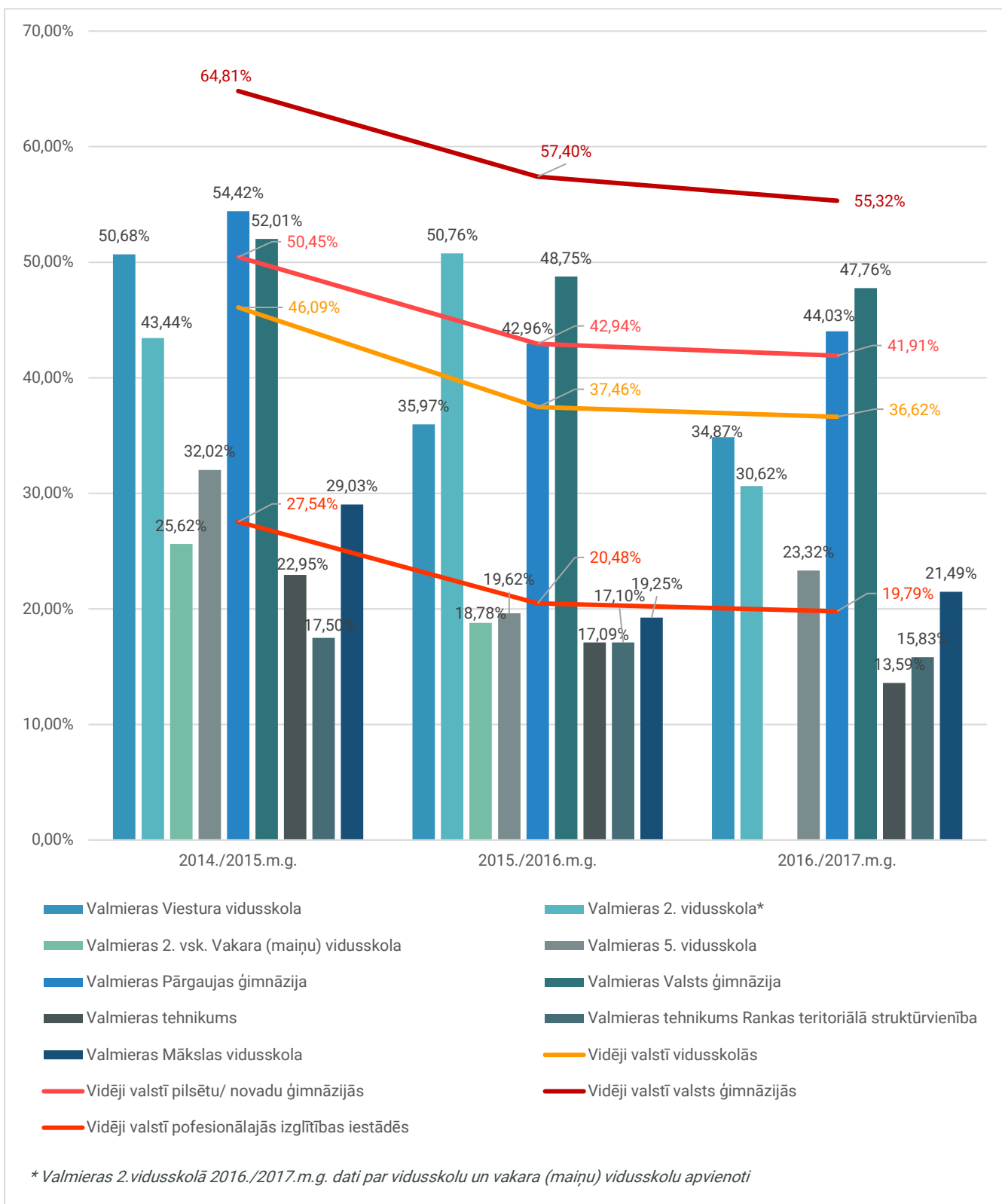
Pētījumā "Vidzemes plānošanas reģiona viedās specializācijas iespējas"⁵⁷ noteiktas viedās specializācijas jomas Vidzemē:

- Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi;
- Veselīgas pārtikas un dzērienu ražošana;
- Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms;
- Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi;
- Biomasas izmantošana ķīmiskajai pārstrādei un enerģijai;
- Viedie materiāli;
- Informācijas tehnoloģijas;
- Radošās industrijas;
- Attālināti profesionālie pakalpojumi.

⁵⁶ Zinātnes un tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, Izglītības un zinātnes ministrija, 2013

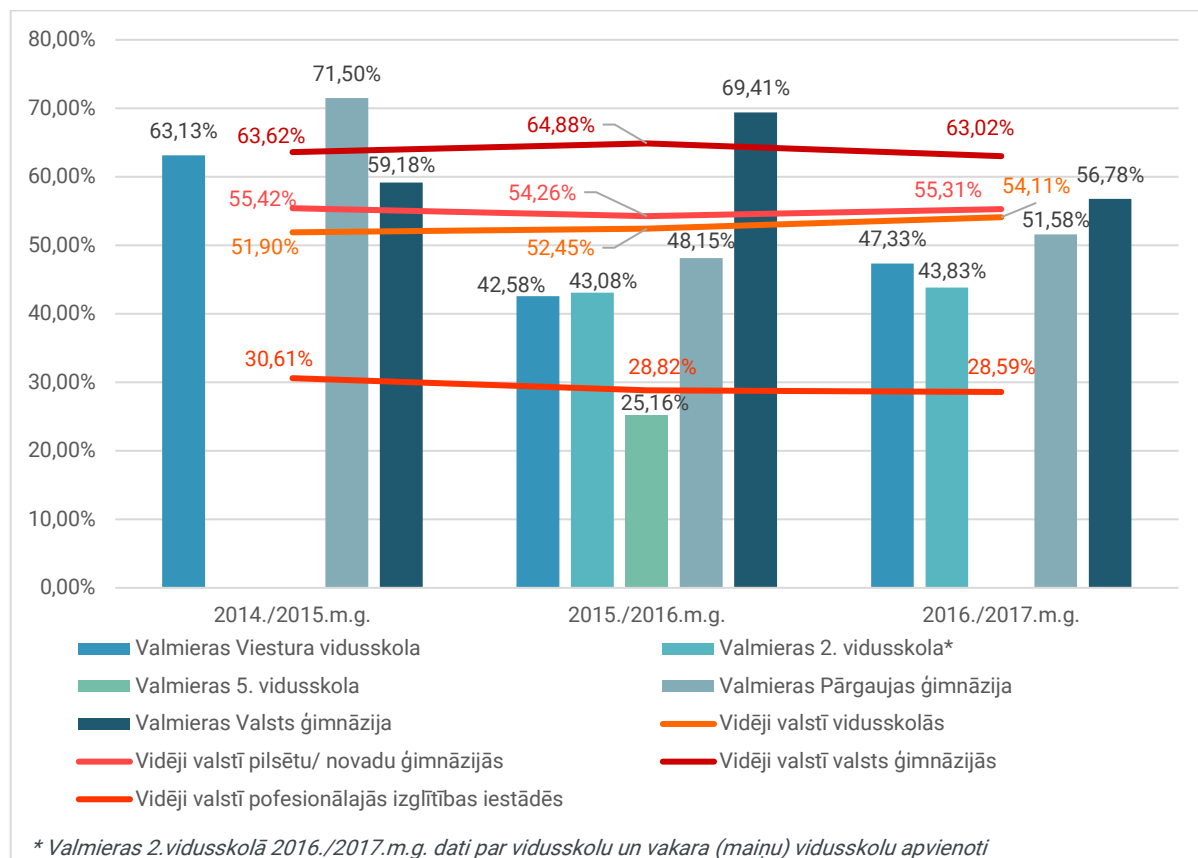
⁵⁷ Vidzemes plānošanas reģiona viedās specializācijas iespējas, Vidzemes plānošanas reģions, 2014

15., 16., 17. un 18.attēlā apkopota informācija par Valmieras pilsētas vispārējo un profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu rezultātiem centralizētajos eksāmenos STEM jomās, proti, matemātikā, fizikā, bioloģijā un ķīmijā.⁵⁸

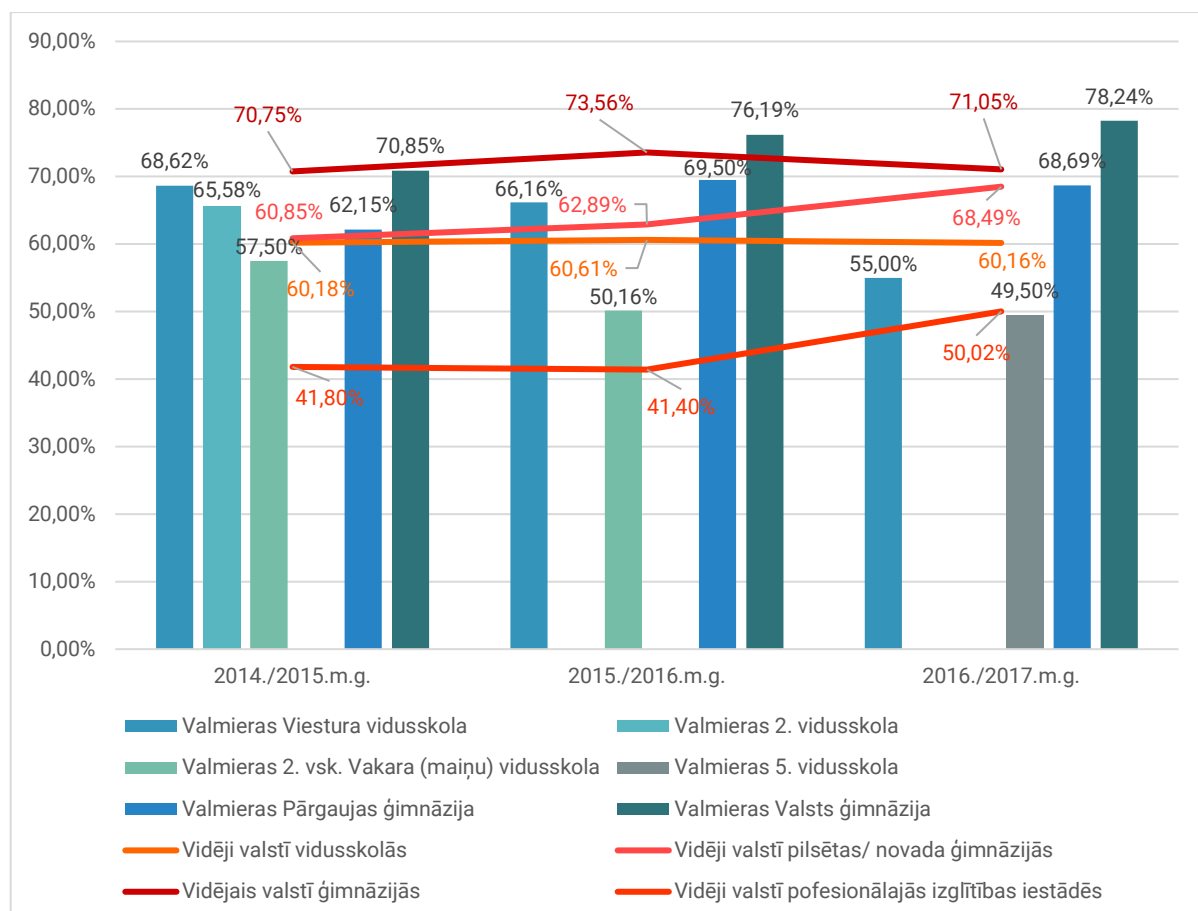

15.attēls: Centralizēto eksāmenu matemātikā rezultāti Valmieras izglītības iestādēs salīdzinājumā ar Latvijas izglītības iestāžu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

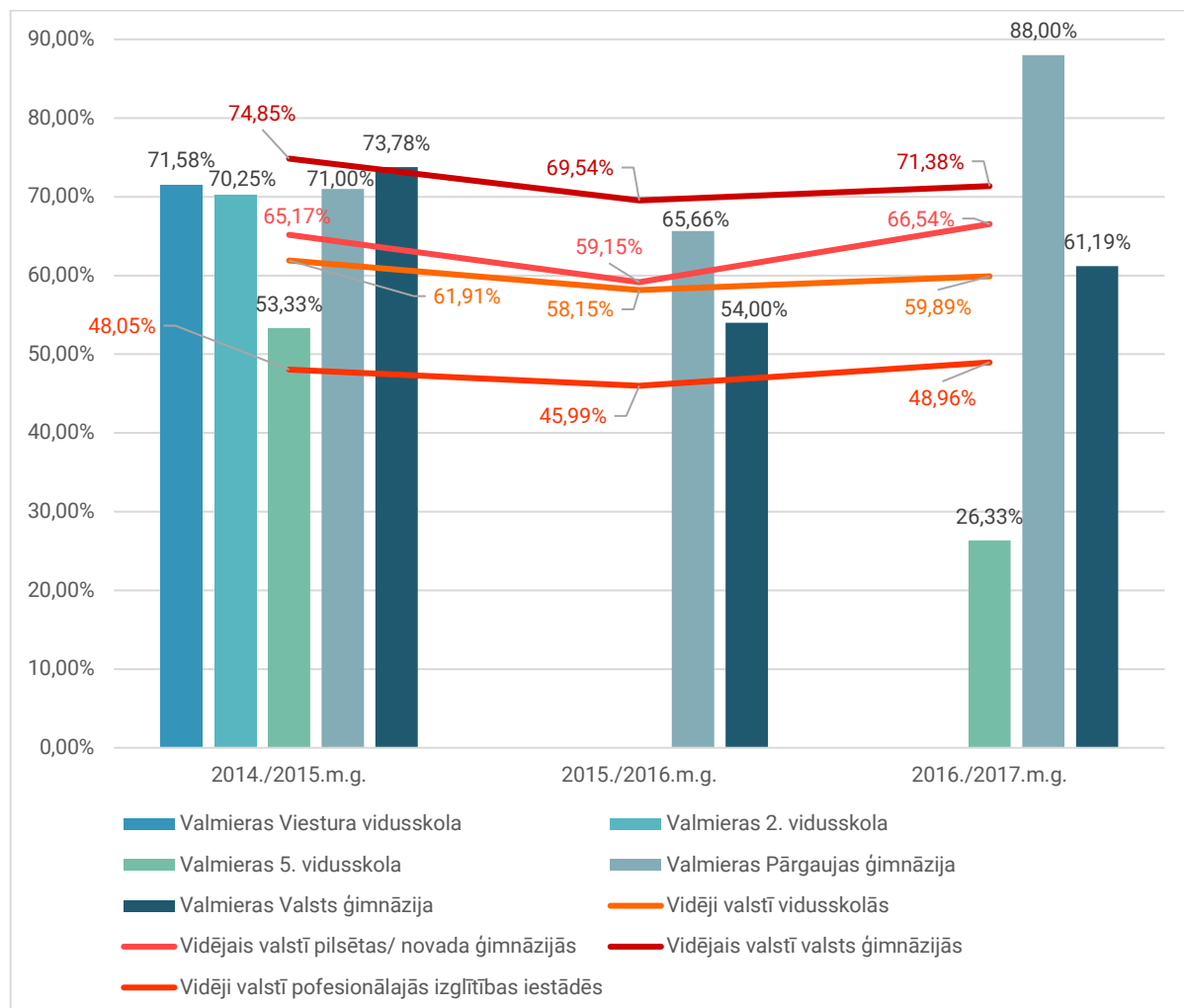
⁵⁸ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://visc.gov.lv/vispizglitiba/eksameni/statistika.shtml>)

16.attēls: Centralizēto eksāmenu fizikā rezultāti Valmieras izglītības iestādēs salīdzinājumā ar Latvijas izglītības iestāžu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

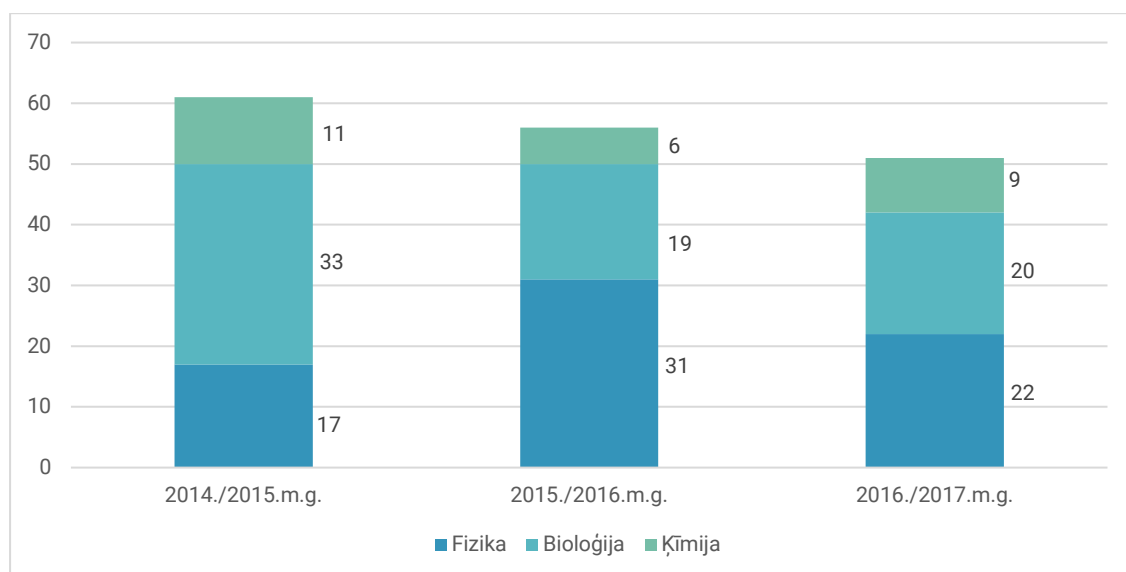

17.attēls: Centralizēto eksāmenu bioloģijā rezultāti Valmieras izglītības iestādēs salīdzinājumā ar Latvijas izglītības iestāžu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

18.attēls: Centralizēto eksāmenu ķīmijā rezultāti Valmieras izglītības iestādēs salīdzinājumā ar Latvijas izglītības iestāžu vidējiem rādītājiem, pa mācību gadiem, %

19.attēlā apkopota informācija par izvēles centralizēto eksāmenu STEM priekšmetos kārtotāju skaitu Valmieras izglītības iestādēs pēdējos trīs mācību gados.⁵⁹

19.attēls: Izvēles centralizēto eksāmenu STEM priekšmetos kārtotāju skaits, pa mācību gadiem

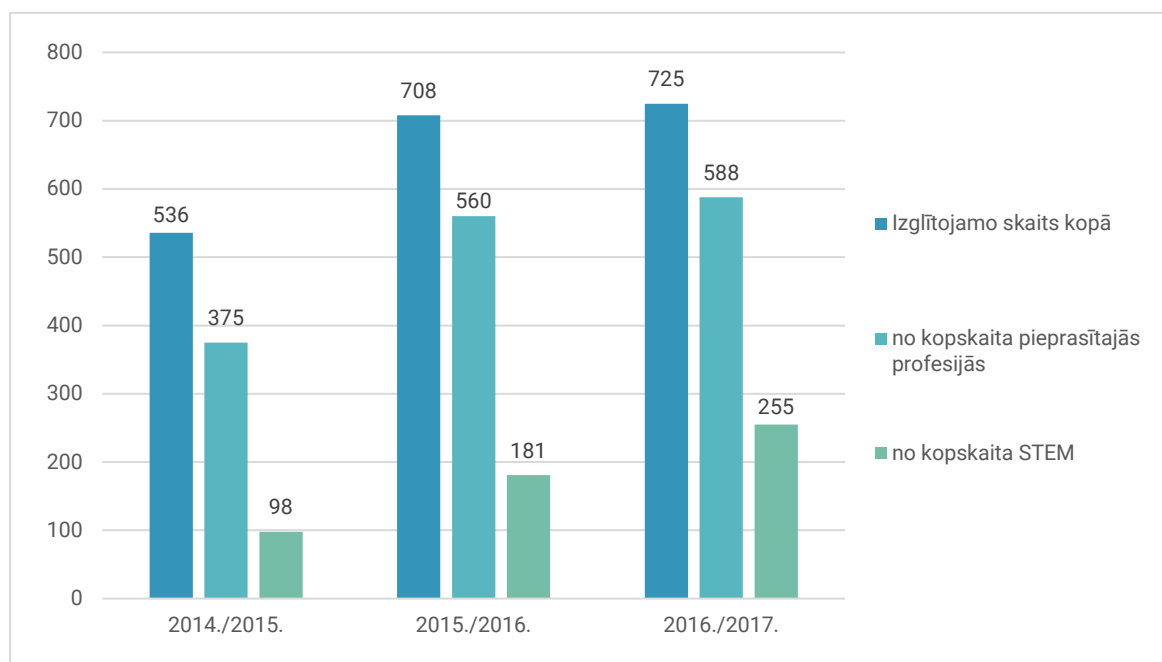
Jāsecina, ka pēdējos trīs mācību gados kopumā krītas izvēles centralizēto eksāmenu STEM priekšmetos kārtotāju skaits. Ģimnāziju un vidusskolu ietvaros katru gadu katrā priekšmetā ir vismaz

⁵⁹ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī (<http://visc.gov.lv/vispizglitiba/eksameni/statistika.shtml>)

viens centralizēto eksāmenu kārtotājs (izņemot vidusskolās ķīmijā 2015./2016.m.g.). Profesionālo izglītības iestāžu ietvaros pēdējos trīs mācību gados nav bijis neviena izvēles centralizēto eksāmenu STEM priekšmetos kārtotāja. Tomēr jāpiebilst, ka izvēles centralizētos eksāmenus STEM priekšmetos profesionālo izglītības iestāžu ietvaros katru gadu kārtu kopumā ļoti maz izglītojamo; iespējams, tas skaidrojams ar to, ka profesionālo izglītības iestāžu izglītojamie kārtu profesionālās kvalifikācijas eksāmenus.

Izglītības kvalitātes celšanas, jaunu izglītības programmu un esošo programmu uzlabošanas, vairāk audzēkņu piesaistes STEM izglītības programmām, kā arī Valmieras tehnikuma prestiža un reputācijas celšanas rezultātā **Valmieras tehnikums** kā vienu no mērķiem līdz 2020.gadam izvirzījis audzēkņu skaita pieaugumu par 15%, salīdzinot ar 2016./2017.gadu, proti, līdz 830 audzēkņiem 2020.gadā.

Informācija par Valmieras tehnikuma audzēkņu skaita pieaugumu un tai skaitā audzēkņu skaitu STEM izglītības programmās un pieprasīto profesiju izglītības programmās pēdējos trīs mācību gados apkopota 19.attēlā. Pēdējo mācību gadu laikā vērojams konstants audzēkņu, kas mācās STEM un pieprasīto profesiju izglītības programmas, skaita pieaugums, 2016./2017.mācību gadā sasniedzot proporciju attiecīgi 35% un 81% no audzēkņu kopskaita, kas ir ar tendenci pieaugt pēdējos trīs gados.⁶⁰

19.attēls: Izglītojamo skaits Valmieras tehnikumā, tai skaitā no tiem STEM un pieprasītajās profesijās

Valmieras Mākslas vidusskolā 2016./2017.mācību gadā profesionālo vidējo izglītību apguva 67 izglītojamie. Iepriekšējos divos mācību gados attiecīgi 67 un 69 izglītojamie. Izglītības iestādes viens no mērķiem attiecībā uz izglītojamo skaitu ir sasniegt vismaz 100 izglītojamos. To plānots paveikt, izstrādājot, licencējot, akreditējot un piedāvājot jaunas izglītības programmas.

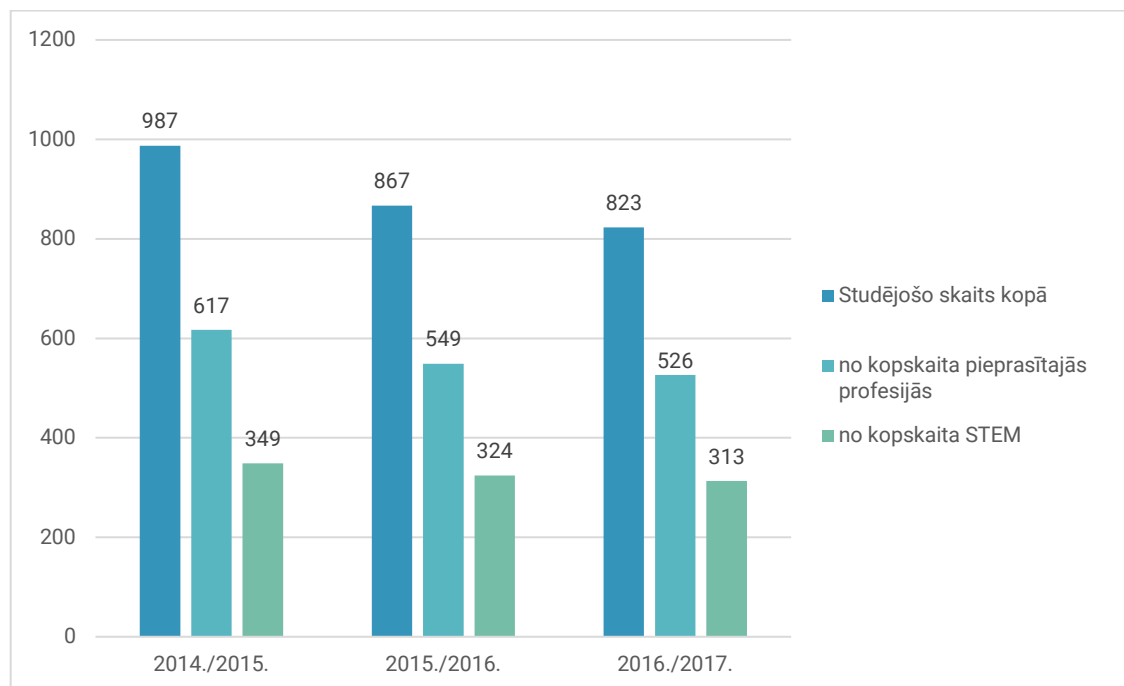
No šī brīža izglītības programmām, kas tiek piedāvātas Valmieras Mākslas vidusskolā, līdz 2022.gadam visas ir starp pieprasītajām profesijām, tomēr jāatzīmē, ka pieprasījums pār profesijām humanitārās zinātnes un mākslas jomā līdz 2030.gadam kritīsies.

Svarīgi piebilst, ka Valmieras Mākslas vidusskolas izglītības programmas pēc definīcijas netiek uzskatītas par STEM programmām, kaut gan vairākas no tām ir cieši saistītas un aktīvi pielieto informācijas un citas tehnoloģijas. Šī iemesla dēļ gan pasaulē, gan Latvijā runā par STEAM jomām, zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas virzienus papildinot ar mākslas virzienu. Humanitāro zinātņu un mākslas izglītības programmu papildināšana un bagātināšana ar informācijas un citām tehnoloģijām ir veids, kā vairot to popularitāti un speciālistu, kuri apguvuši šīs izglītības programmas, pieprasījumu darba tirgū.

Informācija par **Vidzemes Augstskolas** audzēkņu skaita pieaugumu un tai skaitā audzēkņu skaitu STEM izglītības programmās un pieprasīto profesiju izglītības programmās pēdējos trīs mācību gados apkopota 20.attēlā. Pēdējo mācību gadu laikā vērojams studējošo, kuri studē STEM un pieprasīto

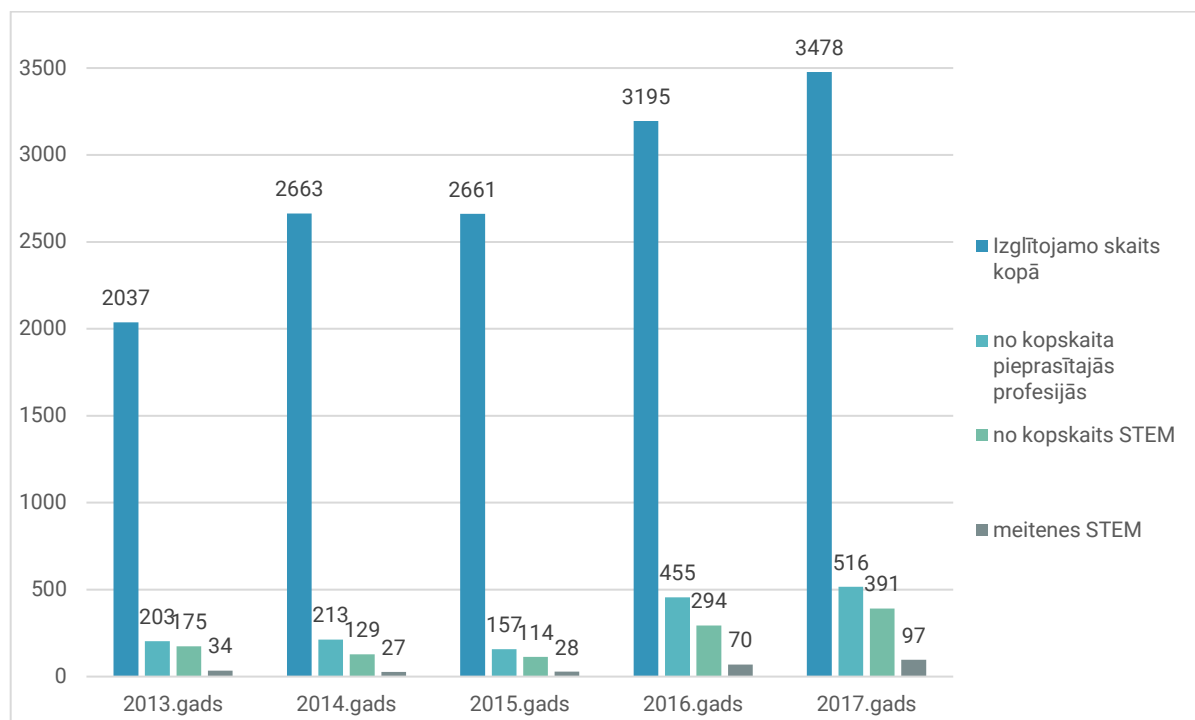
⁶⁰ Valmieras tehnikuma dati

profesiju izglītības programmas, skaita samazinājums, 2016./2017.mācību gadā sasniedzot proporciju attiecīgi 38% un 64% no studējošo kopskaita, kas ir gandrīz nemainīga pēdējos trīs gadus.⁶¹

20. attēls: Studējošo skaits Vidzemes Augstskolā, tai skaitā no tiem STEM un pieprasītajās profesijās

Informācija par izglītojamo skaitu **interesešu izglītībā**, tai skaitā interešu pulciņos pieprasīto profesiju un STEM jomās, apkopota 21.attēlā. Pēdējos divos gados situācija uzlabojas, proti, pieaug to izglītojamo skaits, kas apmeklē pulciņus gan pieprasīto profesiju, gan STEM jomās; 2016.gadā STEM pulciņus apmeklēja 9,2% bērnu un jauniešu, savukārt 2017.gadā – 11,2%. Pieaug arī meiteņu skaits STEM jomu interešu izglītības pulciņos. Tomēr, Valmieras pilsētā nepieciešams turpināt kāpināt bērnu un jauniešu iesaisti STEM un pieprasīto profesiju jomu pulciņos, gan paplašinot to pieejamību, gan pievēršot īpašu uzmanību to popularizēšanai, īpaši meiteņu vidū.⁶²

21.attēls: Izglītojamo skaits interešu izglītībā, tai skaitā STEM un pieprasītajās profesijās

⁶¹ LR Izglītības un zinātnes ministrijas mājas lapa, skatīta 2017.gada septembrī

(<http://www.izm.gov.lv/lv/publikacijas-un-statistika/statistika-par-izglitibu/statistika-par-augstako-izglitibu>)

⁶² Valmieras Izglītības pārvaldes dati

2.3. Priekšlaicīga mācību pamešana

Analizējot pieejamo informāciju par tā sauktajiem “atbirušajiem” izglītojamajiem jeb tiem, kas priekšlaicīgi pametuši mācības, jāsecina, ka pieejamie dati nav viennozīmīgi interpretējami. Proti, pieejamā informācija par katru šādu gadījumu ne vienmēr ir pilnīga.

2015.gadā pēc Izglītības un zinātnes ministrijas pasūtījuma ir veikts pētījums par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai⁶³. Pētījuma ietvaros veikta arī jauniešu aptauja, un nozīmīgākie secinājumi ir sekojoši:

- Priekšlaicīga mācību pārtraukšana biežāk novērojama zēniem (59%, meitenēm – 41%);
- 36% no priekšlaicīgi mācības pārtraukušajiem ir bezdarbnieki un 35% nav nekādas darba pieredzes;
- Lai gan vairākumam (65%) - ir darba pieredze, tomēr tikai 23% ir strādājuši pilnas slodzes darbu, kamēr 10% nepilnas slodzes darbu, bet 33% tikai gadījuma vai sezonas darbus;
- Vairākums priekšlaicīgi mācības pārtraukušo jauniešu (88%) pēc mācību pārtraukšanas nav mainījuši dzīvesvietu, un tikai 12% ir pārcēlušies uz dzīvi citā pilsētā vai citā pagastā. Tas savukārt nozīmē, ka priekšlaicīgi mācības pārtraukušie jaunieši arī pēc mācību pamešanas ir apzināmi un sasniedzami tajās pašās pašvaldībās, kurās ir dzīvojuši, kad pārtrauca mācības;
- 77% no aptaujātajiem mācības pārtraukušajiem jauniešiem ir pabeiguši 9.klasi, bet nav turpinājuši mācības tālāk, savukārt 23% ir pārtraukuši mācības, neiegūstot pamatzglītību;
- Priekšlaicīgās mācību pārtraukšanas problemātika ir izteikti aktuālāka tieši pēdējās pamatskolas klasēs: 5., 6. vai 7.klasē mācības pārtraukuši attiecīgi 3%, 8% un 11% jauniešu, 8.klasē mācības pārtraukuši 39% jauniešu un 9.klasē mācības pārtraukuši 23% jauniešu;
- Vairākums priekšlaicīgi mācības pārtraukušo jauniešu (68%) pēc mācību pārtraukšanas nav iesaistījušies nekādās izglītības vai apmācību aktivitātēs. Tie, kuri kādās izglītības aktivitātēs tomēr bija piedalījušies, visbiežāk apmeklējuši kursus (23%);
- Nozīmīgākie 10 iemesli priekšlaicīgai mācību pamešanai prioritārā secībā ir sekojoši: nebija motivācijas mācīties (33%), nepatika mācīties/ skolā bija garlaicīgi, neinteresanti (27%), gribēju sākt strādāt algotu darbu (26%), veselības stāvoklis (23%), nepatika konkrēti mācību priekšmeti (21%), pārāk liela slodze skolā (19%), sliktas attiecības ar skolotājiem (17%), daudz mācību kavējumu/ daudz mācību parādu (15%), grūtniecība, laulības (14%), ģimenes apstākļu dēļ bija nepieciešams sākt strādāt (14%);
- Kopumā novērojams, ka to jauniešu, kuri savu lēmumu pamest mācības vērtē kā nepareizu, pamatojumi ataino personīgajā pieredzē balstītus secinājumus par šī lēmuma negatīvajām sociāli ekonomiskajām sekām savā dzīvē. Starp iemesliem, kāpēc jaunieši lēmumu pamest mācības priekšlaicīgi uzskata par nepareizu, minēti sekojoši: bez izglītības nevar atrast darbu (46%), izglītībai ir liela vērtība (39%), grūti atsākt mācības tagad (8%), pazaudēts laiks (6%). Savukārt starp iemesliem, kāpēc jaunieši lēmumu pamest mācības priekšlaicīgi uzskata par pareizu, minēti sekojoši: neredz izglītībai jēgu (38%), dzīvē svarīgāks ir darbs, nevis izglītība (21%), svarīgāk bija audzināt bērnus (11%), mācības neko nedod praktiskajai dzīvei (10%), nejutās neko zaudējis (9%), veselība bija svarīgāka (6%), nezinu, ko dzīvē gribu darīt (5%), neinteresē iegūt izglītību (3%), mācības rada tikai stresu, nepatīkamas emocijas (2%).

Pētījumā analizēti arī ekspertu viedokļi, un starp būtiskākajiem secinājumiem, kas tieši skar karjeras attīstības atbalsta jomu, ir sekojoši:

- Svarīgi atbalstīt katru bērnu, tā kā jauniešu īpatsvars kopumā Latvijā ir salīdzinoši neliels;
- Jāpievērš uzmanība datu apkopošanai un analīzei. Priekšlaicīgas mācību pamešanas jautājumu risināšanai jābūt pierādījumos balstītai. Lai gan atsevišķas aktivitātes šo jauniešu apzināšanā un uzskaites veikšanā tiek veiktas, tās ir nepilnīgas – neuzrāda nedz konkrētus iemeslus, nedz arī ļauj izsekot konkrētiem bērniem un jauniešiem. Tāpat šobrīd datu uzkrāšana nav sasaistīta ar konkrētām rīcībām;
- Nepieciešams veicināt jauniešu motivāciju, ceļot izglītības kvalitāti, sasaistot izglītības saturu ar ikdienu un praktisko dzīvi, attīstot bērnu un jauniešu pašapziņu un citas karjeras vadības prasmes;
- Skolai nepieciešams veicināt ciešāku un regulārāku sadarbību ar vecākiem;
- Skolās jānodrošina atbalsta personāla pieejamība;
- Izglītības iestādēs jānodrošina pilnvērtīgs un sistemātisks karjeras attīstības atbalsts (karjeras informācija, izglītība un konsultēšana).

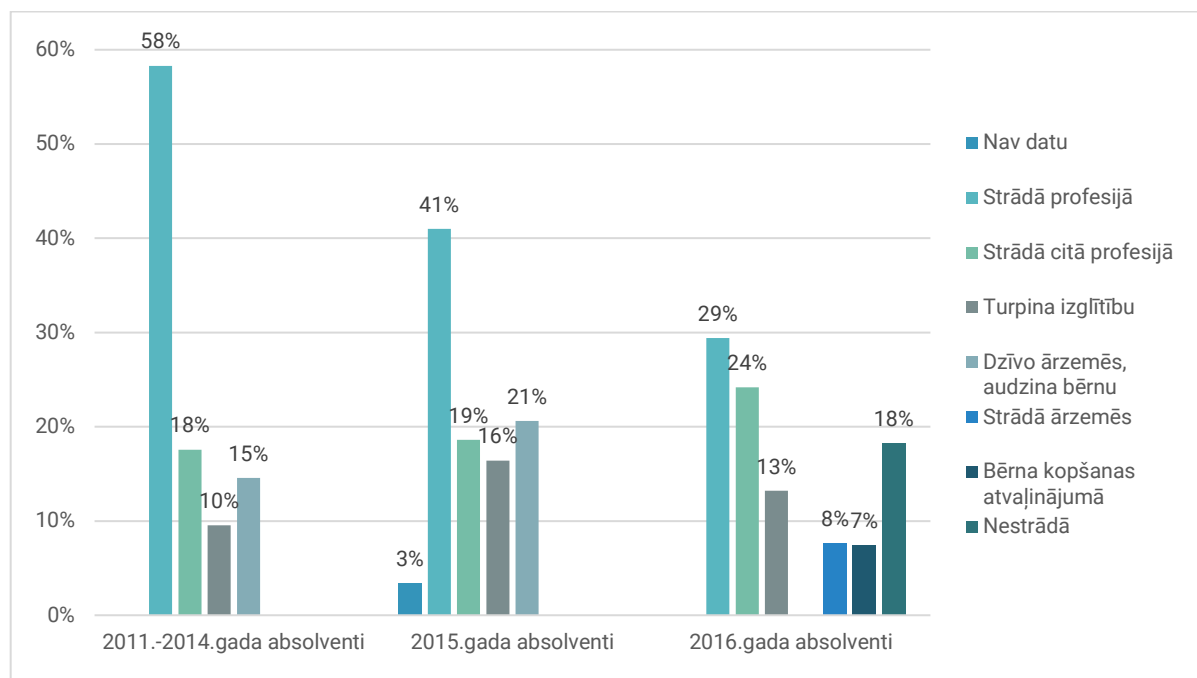
⁶³ Pētījums par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai, SIA “Aptauju centrs” un SIA “Excolo Latvia” pēc LR Izglītības un zinātnes ministrijas pasūtījuma, 2015

2.4. Izglītības iestāžu absolventi

Karjeras attīstības atbalsta kontekstā ir svarīgi apkopot informāciju par absolventiem, to gaitām un sasniegumiem ar mērķi gan izmērīt karjeras attīstības atbalsta pasākumu efektivitāti un ietekmi, gan uzturēt saites ar absolventiem, lai turpmāk tos aktīvi iesaistītu karjeras attīstības atbalsta pasākumos un aktivitātēs.

Šobrīd Valmierā vispārējās vidējās izglītības iestādēs netiek uzturētas vienotas datu bāzes par absolventu gaitām; informācijas vākšana un uzturēšana ir katras skolas un klašu audzinātāju ziņā. Informācija tiek vākta nesistemātiski un, izmantojot dažādas metodes un pieejas, līdz ar to ne skolas, ne pilsētas līmenī datus nevar apkopot, salīdzināt un efektīvi izmantot.

Valmieras tehnikumā katru gadu tiek veikta konkrētā gada absolventu aptauja, sazinoties ar tiem vairākus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas. Aptaujas ietvaros visu izglītības virzienu absolventiem tiek uzdots jautājums par viņu turpmākajām gaitām, atbildes klasificējot vairākās grupās. Rezultātu apkopojums atspoguļots 18.attēlā. Ar Valmieras tehnikuma pārstāvjiem pārrunājot un vērtējot izmantoto aptaujas metodiku, tika secināts, ka nepieciešams veidot absolventu datu bāzi, absolventu aptaujai jābūt nedaudz detalizētākai un plašākai, kā arī nepieciešama aptaujas atkārtošana pēc lielāka laika termiņa, tai skaitā analizējot absolventu progresu un izaugsmi turpmāk.⁶⁴

18.attēls: Valmieras tehnikuma absolventu nodarbinātība, % no aptaujātajiem

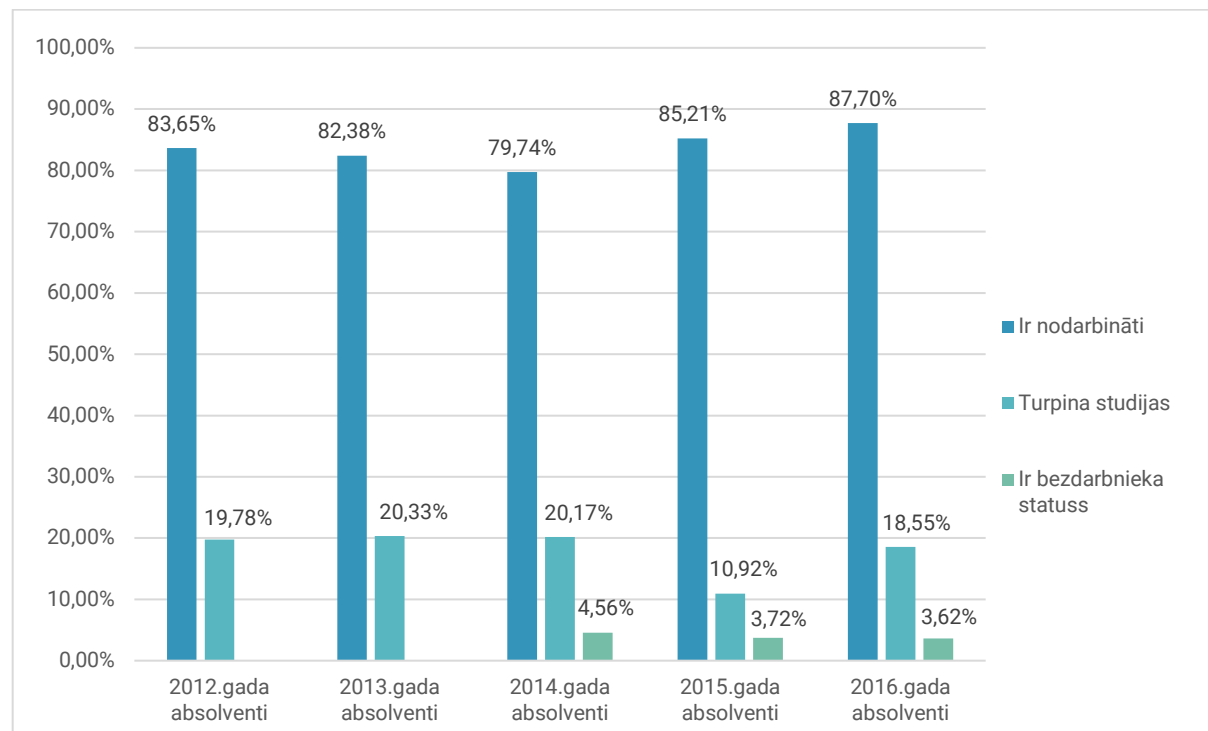
Arī Valmieras Mākslas vidusskola katru gadu apkopo informāciju par absolventiem; informācijas vākšana un uzturēšana ir klašu audzinātāju ziņā. Ziņas par tiem, kas turpina izglīties kultūras un/vai mākslas jomā, tiek apkopotas Kultūras kartē.

Analizējot **Valmieras Mākslas vidusskolas** absolventu turpmākās gaitas pēc Valmieras Mākslas vidusskolas beigšanas, jāsecina, ka 20% audzēkņi turpina studēt augstākajās izglītības iestādēs kultūrizglītības nozarē (visbiežāk Latvijas Mākslas akadēmijā), 13% studē citā nozarē. Pēdējo piecu gadu laikā uz ārvalstīm studēt devušies 2% absolventu. Strādāt iegūtās profesijas nozarē uzsākuši 40% absolventu, bet strādāt citā nozarē uzsākuši 25% absolventu.⁶⁵

⁶⁴ Valmieras tehnikuma dati

⁶⁵ Valmieras Mākslas vidusskolas dati

Vidzemes Augstskolā absolventu aptaujas veic katru gadu. Deviņus mēnešus pēc absolvēšanas studentiem tiek lūgts aizpildīt e-aptaujas anketu. Uzaicinājums aizpildīt anketu tiek nosūtīts uz studentu e-pastiem, bet, ja nepieciešams, studenti tiek uzrunāti arī sociālajos tīklos vai telefoniski, lai veicinātu aptauju aizpildīšanu. Vidzemes augstskolas absolventu aptaujas rezultāti apkopoti 19.attēlā.⁶⁶

19.attēls: Vidzemes Augstskolas absolventu nodarbinātība, % no aptaujātajiem

⁶⁶ Vidzemes Augstskolas dati

2.5. Cilvēkresursi un to vērtējums par karjeras attīstības atbalstu

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu Karjeras attīstības atbalstu Valmieras pilsētā, visās vispārizglītojošajās skolās un Valmieras tehnikumā strādā pedagogi karjeras konsultanti. Vispārizglītojošajās skolās Eiropas Sociālā fonda projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" (darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieejamu karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros) kontekstā to noslodze ir cieši saistīta ar izglītības iestādē esošo izglītojamo skaitu. Skat. 7.tabulu.

7.tabula: Pedagogu karjeras konsultantu slodze Valmieras vispārizglītojošajās izglītības iestādēs SAM 8.3.5. projekta ietvaros

Izglītības iestāde	Pedagoga karjeras konsultanta slodze	Izglītojamo skaits izglītības iestādē 2017./2018.m.g.
Valmieras 2.vidusskola	0,43	304
Valmieras 5.vidusskola	0,59	410
Valmieras Viestura vidusskola	1,17	816
Valmieras Sākumskola	0,76	535
Valmieras Pārgaujas sākumskola	0,88	616
Valmieras Pārgaujas ģimnāzija	0,80	560
Valmieras Valsts ģimnāzija	0,59	411
Valmieras vādzirdīgo bērnu internātvīdusskola – attīstības centrs	0,22	156

Papildus Valmieras tehnikumā kopš 2017.gada 1.augusta pilnas slodzes darbu strādā pedagogs karjeras speciālists. Valmieras Mākslas vidusskolā un Vidzemes Augstskolā šobrīd pedagoga karjeras konsultanta, karjeras konsultanta vai karjeras speciālista nav.

Valmieras pilsētā šobrīd nav identificēts neviens speciālists, kurš strādā vai var strādāt kādā no izglītības iestādēm kā karjeras konsultants, nodrošinot individuālās konsultācijas. No esošajiem pedagogiem karjeras konsultantiem, balsoties uz pieejamo informāciju, tikai viens plāno uzsākt studijas maģistra grāda un karjeras konsultanta kvalifikācijas iegūšanai. Tā kā karjeras konsultācijas ir pilnvērtīga karjeras attīstības atbalsta neatņemams elements, nepieciešams meklēt risinājumus un resursus, lai šo pakalpojumu Valmieras izglītojamajiem un studējošajiem nodrošinātu.

2016./2017.mācību gada noslēgumā Edurio aptaujas ietvaros tika aptaujāti Valmieras pašvaldības izglītības iestāžu pedagogi, tai skaitā uzdodot trīs jautājumus, kas skar karjeras attīstības atbalstu. Visi trīs jautājumi bija atvērtie, proti, respondentiem tika dota iespēja brīvā formā ierakstīt atbildi. Aptaujā pavisam piedalījās 677 respondenti.⁶⁷

8.tabulā atspoguļots Valmieras izglītības iestāžu pedagogu atbilžu apkopojums uz jautājumu "Kādus karjeras izglītības pasākumus esat veikuši šajā mācību gadā?" Jāpiebilst, ka 7.tabulā apkopotas atbildes, kas attiecas uz karjeras izglītības pasākumiem, kuru mērķauditorija ir izglītojamie. Atbildes sakārtotas pēc minēšanas biežuma, sākot ar biežāk norādīto.

8.tabula: Veiktie karjeras izglītības pasākumi Valmieras izglītības iestāžu izglītojamajiem 2016./2017.m.g.

Nr.p.k.	Veiktie pasākumi 2016./2017.m.g. izglītojamajiem	Atbildējušo respondentu skaits	Skaits izteikts % no visu respondentu kopskaita (677)
1.	Izglītojamo izglītošana mācību stundās par dažādām profesijām, karjeras iespējām	147	21,71%
2.	Tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem (arī vecāku profesiju dienas)	90	13,29%
3.	Uzņēmumu apmeklēšana	74	10,93%

⁶⁷ Valmieras Izglītības pārvaldes dati

4.	Piedalīšanās karjeras izglītības pasākumos (karjeras dienas, profesiju nedēļa, karjeras kompass)	71	10,49%
5.	Ēnu dienas aktivitātes	20	2,95%
6.	Aktivitātes, sadarbojoties ar augstākās izglītības iestādēm un tehnikumiem	19	2,81%
7.	Tikšanās ar skolas absolventiem	17	2,51%
8.	Izglītojamo tirdziņa aktivitātes	16	2,36%
9.	Pašizpētes testi	14	2,07%
10.	Apmeklētas atvērto durvju dienas un izstādes	12	1,77%
11.	Individuālas sarunas ar skolniekiem	10	1,48%
12.	Dalība projektos un konkursos par karjeras aktivitātēm	8	1,18%
13.	Nodarbības muzejā	6	0,89%
14.	Bibliotēkas apmeklējums	3	0,44%
15.	Tikšanās ar studentiem	2	0,30%
16.	Jauno speciālistu skola	2	0,30%
17.	Ekskursijas uz AHHA	2	0,30%
18.	Palīdzība izglītojamajiem izstrādāt biznesa idejas, veidota interese par uzņēmējdarbību, atbalsts Junior Achievement	2	0,30%
19.	Iepazīšanās nodarbinātības iespējas (arī vasarā), darba tiesības	1	0,15%
20.	Informatīvu materiālu veidošana	1	0,15%
21.	Karjeras centra apmeklējums	1	0,15%

Būtiski minēt, ka 100 pedagogi jeb 14,77% sniedza atbildi par pasākumiem, kas nav tieši saistīti ar karjeras izglītību, kas liecina par to, ka pedagogiem nav izpratnes vai ir daļēja izpratne par karjeras izglītību un karjeras attīstības atbalstu. Uz jautājumu "Kādus karjeras izglītības pasākumus esat veikuši šajā mācību gadā?" kopumā atbildēja 621 jeb 92,73% respondentu, no kuriem 18 atzina, ka nav veikuši nekādus pasākumus, savukārt 56 respondenti atbildi nesniedza vispār.

Respondenti pirmā jautājuma ietvaros sniedza arī atbildes par karjeras izglītības pasākumiem, kuru mērķauditorija ir paši pedagogi. Šīs atbildes apkopotas 9.tabulā. Atbildes sakārtotas pēc minēšanas biežuma, sākot ar biežāk veikto.

9.tabula: Veiktie karjeras izglītības pasākumi
Valmieras izglītības iestāžu pedagogiem 2016./2017.m.g.

Nr.p. k.	Veiktie pasākumi 2016./2017.m.g. pedagogiem	Atbildējušo respondentu skaits	Skaits izteikts % no visu respondentu kopskaita (677)
1.	Kursu apmeklējums	142	20,97%
2.	Piedalīšanās dažādās aktivitātēs (lasījis dažādu literatūru, piedalījies konkursos, izstādēs u.c.)	25	3,69%
3.	Pieredzes apmaiņas braucieni	14	2,07%
4.	Kursu, semināru vadīšana	9	1,33%
5.	Turpina studijas	7	1,03%
6.	Piedalīšanās skolas organizētajos karjeras izglītības pasākumos	4	0,59%

10.tabulā atspoguļots Valmieras izglītības iestāžu pedagogu atbilžu apkopojums uz jautājumu "Kādi karjeras izglītības pasākumi, jūsuprāt, skolēniem būtu visnoderīgākie?" Atbildes sakārtotas pēc minēšanas biežuma, sākot ar nozīmīgāko. Uz jautājumu kopumā atbildējuši 529 respondenti.

10.tabula: Pedagogu vērtējums par izglītojamajiem noderīgākajiem karjeras attīstības atbalsta pasākumiem

Nr.p. k.	Pedagogu vērtējums par izglītojamajiem noderīgākajiem karjeras attīstības atbalsta pasākumiem	Atbildējušo respondentu skaits	Skaits izteikts % no visu respondentu kopskaita (677)
1.	Ekskursijas (vēlams, bezmaksas) uz uzņēmumiem, tikšanās ar uzņēmējiem, praktiska darbošanās ekskursiju laikā	188	27,77%
2.	Tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem (profesionālu meistarklases), t.sk. arī izglītojamo vecākiem, slavenām un interesantām personībām	182	26,88%
3.	Interesu izglītība, praktiskas nodarbības, radošās darbnīcas, spēles, rotaļas par profesijām	94	13,88%
4.	Nepieciešami, bet nav konkrēti definēti - kopumā karjeras vadības prasmju attīstīšana	86	12,70%
5.	Informācija par tālāko izglītību (atvērto durvju dienas, izstādes, tikšanās ar augstskolu pārstāvjiem, studentiem)	44	6,50%
6.	Ēnu dienas	38	5,61%
7.	Savu spēju atrādīšana (piedalīšanās koncertos, festivālos, konkursos, sacensībās, turnīros)	34	5,02%
8.	Individuālas konsultācijas ar karjeras konsultantu, pašizpētes testi, savu vēlmju un prasmju diagnosticēšana, individuāla palīdzība mācībās	32	4,73%
9.	Tikšanās ar absolventiem	22	3,25%
10.	Karjeras informācija (par profesijām, pieprasītajām profesijām, situāciju Latvijā, tai skaitā video formātā)	21	3,10%
11.	Pieredzes apmaiņa starp skolām/izglītojamajiem (nacionāla, starptautiska)	17	2,51%
12.	Karjeras nedēļas aktivitātes	12	1,77%
13.	Jautājuma aktualizēšana projektu nedēļās, tai skaitā zinātniski pētnieciskie darbi	11	1,62%
14.	Prakses dažādas darba vietās, darbs vasarās, brīvprātīgais darbs	11	1,62%
15.	Kultūras pasākumu apmeklēšana	7	1,03%
16.	Praktiski semināri sevis pilnveidošanā	6	0,89%
17.	Karjeras izglītība interaktīvā mācību procesā	6	0,89%
18.	Vecāku mudināšana par karjeru runāt arī ģimenē	4	0,59%
19.	Mācību uzņēmumu radīšana	3	0,44%
20.	Mācību pārgājieni	1	0,15%
21.	Došanās uz karjeras centriem	1	0,15%

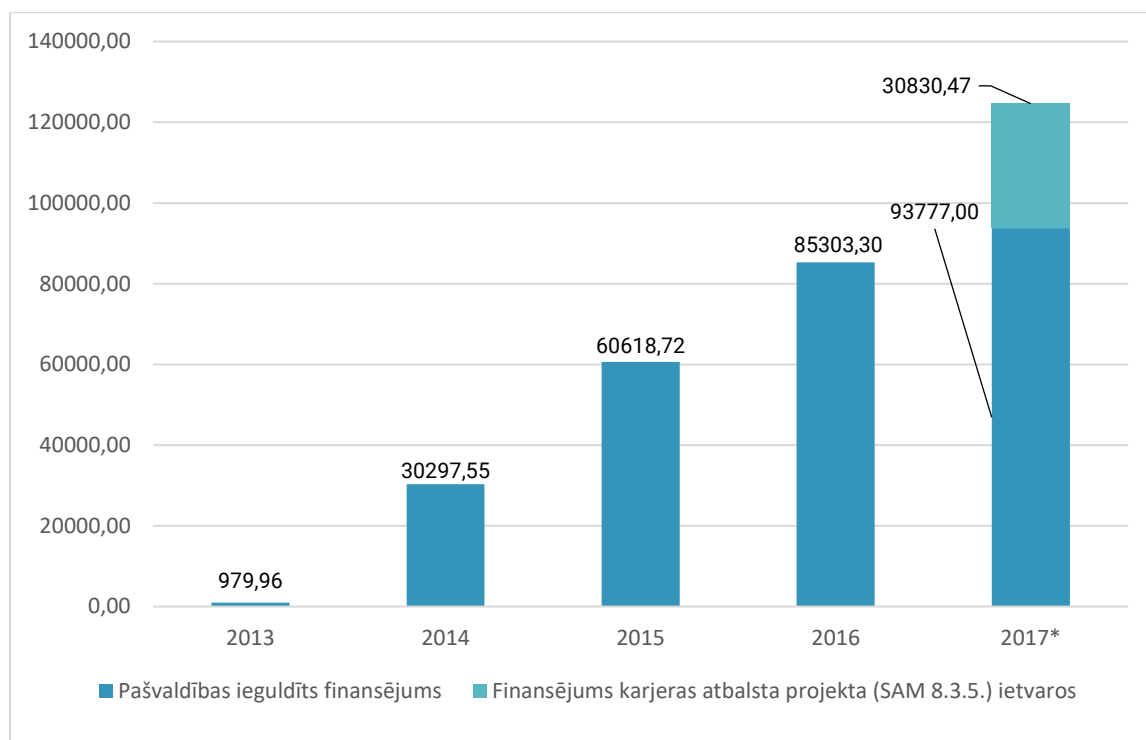
Trešais jautājums Edurio 2016./2017.mācību gada aptaujā par karjeras attīstības atbalstu bija "Kāds atbalsts Jums būtu nepieciešams, lai skolā veiksmīgāk realizētu karjeras izglītību?" 11.tabulā prioritārā secībā apkopotas respondentu atbildes. Jāatzīmē, ka 114 pedagogi jeb 16,84% no visiem respondentiem uzskata, ka atbalsts ir pietiekošs un papildu atbalsts nav nepieciešams.

11.tabula: Nepieciešamie atbalsta pasākumi pedagogiem, lai realizētu karjeras attīstības atbalstu

Nr.p. k.	Pedagogu vērtējums par nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem, lai veiksmīgāk realizētu karjeras attīstības atbalstu	Atbildējušo respondentu skaits	Skaits izteikts % no visu respondentu kopskaita (677)
1.	Finansiāls atbalsts (galvenokārt transporta izmaksu segšanai ekskursijām)	52	7,68%
2.	Vienota informācijas bāze: materiāls par profesijām, karjeras attīstības ekspertu, uzņēmēju, prakses devēju datu bāze, anketas, testi, darba tirgus, augstskolas, aktivitāšu idejas, pasākumi, metodika, materiāli u.c.	46	6,79%
3.	Sadarbība ar uzņēmējiem, uzņēmēju atsaucība	41	6,06%
4.	Karjeras jautājumu vadītājs skolā un/vai koordinators pilsētā, tā atbalsts un sadarbība ar to	33	4,87%
5.	Sadarbība ar vecākiem, vecāku atsaucība	32	4,73%
6.	Sadarbība ar profesiju pārstāvjiem, to atsaucība	29	4,28%
7.	Pedagogu un izglītības iestāžu savstarpēja sadarbība	23	3,40%
8.	Semināri, kvalifikācijas celšana, profesionālā pilnveide pedagogiem, pašiniciatīvas veicināšana	22	3,25%
9.	Materiāltehniskās bāzes uzlabošana skolā, t.sk. internets mācību telpās	18	2,66%
10.	Sadarbība ar skolas vadību, administrāciju, tās atbalsts, atsaucība, novērtējums par paveikto, motivēšana	16	2,36%
11.	Mērķtiecīga karjeras attīstības atbalsta programma, plāns, pasākumi	10	1,48%
12.	Papildu mācību stundas, papildu laiks	10	1,48%
13.	Pieredzes apmaiņas projekti	9	1,33%
14.	Valsts un pašvaldības atbalsts, sadarbība ar iestādēm, organizācijām	6	0,89%
15.	Sadarbība ar izglītojamajiem, izglītojamo atsaucība	4	0,59%
16.	Karjeras izglītības centrs pilsētā	3	0,44%
17.	Brīvāka nodarbību plānošanas iespēja	2	0,30%
18.	Samazināt birokrātisko slogu, vairāk praktisku nodarbību	1	0,15%

2.6. Finanšu un citi resursi

Līdz šim katru gadu Valmieras pilsētas pašvaldība novirzījusi finansējumu divām karjeras attīstības atbalsta aktivitātēm: Skolēnu vasaras nodarbinātības programmai un Karjeras nedēļas organizēšanai. Ieguldītā finansējums kopējuma dinamika pēdējos piecos gados apkopota 20.attēlā, savukārt detalizēts apkopojums pa projektiem pēdējos piecos gados atspoguļots 12.tabulā.⁶⁸

*plānots 2017.gada pašvaldības budžetā un proporcionāli mēnešu skaitam mācību gadā aprēķinātais SAM 8.3.5. projektā
20.attēls: ieguldītais pašvaldības un cits finansējums karjeras attīstības atbalsta pasākumos pilsētā pa gadiem, Eur

12.tabula: ieguldītais finansējums karjeras attīstības atbalsta pasākumiem pilsētas mērogā pa gadiem un pa aktivitātēm, Eur

Gads	Kopējais finansējums karjeras attīstības atbalsta pasākumiem	no tā Skolēnu vasaras nodarbinātības programmai (kopš 2014.gada)	no tā Karjeras nedēļas organizēšanai	SAM 8.3.5. projekta ietvaros
2013	979,96		979,96	
2014	3 0297,55	29 725,75	571,8	
2015	60 618,72	59 408,81	1 209,91	
2016	85 303,30	84 372,84	930,46	
2017*	124 607,47	89 373,00	4404,00**	30830,47
Kopā:	298 903,00	262 880,40	5 192,13	30830,47

*plānots 2017.gada pašvaldības budžetā un SAM 8.3.5.projektā

**Karjeras nedēļai (1500 Eur) un Karjeras speciālista atalgojums (2904 Eur)

Balstoties pasaules praksē, karjeras attīstības atbalsta pasākumu finansējuma apjomam jābūt samērojamam ar izglītības iestāžu budžeta apjomu, proti, Valmieras pilsētas pašvaldībai karjeras attīstības atbalsta mērķim nepieciešams novirzīt finansējumu apmēram 1% apmērā izglītības iestāžu budžeta. Tomēr jāpiebilst – tā kā Valmieras un Latvijas izglītības iestāžu budžets kopumā ir būtiski mazāks, nekā tas ir labākajās pasaules izglītības sistēmās, Valmieras gadījumā karjeras attīstības atbalsta mērķim nepieciešamais finansējums var pārsniegt 1% no izglītības iestāžu kopējā budžeta. 21.attēlā apkopota informācija par Valmieras pilsētas pašvaldības vispārizglītojošo skolu, pirmsskolas izglītības iestāžu un interešu izglītības iestāžu kopējo budžetu pēdējos trīs mācību gados.

Daļu karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu līdz 2020.gada beigām būs iespējas finansēt no Eiropas Sociālā fonda projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" darbības

⁶⁸ Valmieras pilsētas pašvaldības dati

programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros.

2017./2018.mācību gada budžets šajā projektā Valmieras pilsētai un Burtnieku novadam kopā ir 74 766,97 Eur (no tiem Valmierai - 70 072,67 Eur, Burtniekiem – 4 694,30 Eur). Projekta ietvaros plānots finansēt pedagogu karjeras konsultantu darbu atbilstoši slodzēm, darba vietas iekārtošanas izdevumus un karjeras attīstības atbalsta aktivitātes gan pilsētas, gan skolu mērogā.

13.tabula: Izglītības iestāžu budžets pa mācību gadiem un ieguldītais pašvaldības finansējums karjeras attīstības atbalsta pasākumos, izteikts % no izglītības iestāžu kopbudžeta⁶⁹

Izglītības iestāžu grupa	2015.g., Eur	2016.g., Eur	2017.g., Eur
Vispārējās izglītības iestādes, tai skaitā Valmieras Mākslas vidusskola	8 561 669,02	9 293 698,89	8 295 641,00
Pirmsskolas izglītības iestādes	4 181 584,00	4 566 549,00	4 515 677,00
Interesju izglītības iestādes	1 960 402,99	1 945 093,17	2 213 729,00
Kopā:	14 703 656,01	15 805 341,06	15 025 047,00
Ieguldītais pašvaldības un cits finansējums karjeras attīstības atbalsta pasākumos, t.sk. izteikts % no izglītības iestāžu kopējā budžeta:	60 618,72 (0,41%)	85 303,30 (0,54%)	124 607,47 (0,83%)

⁶⁹ Valmieras pilsētas pašvaldības dati

2.7. Konsolidētā SVID analīze

Konsolidētā SVID analīze tika izstrādāta, balstoties uz veiktajām fokusgrupām un klātienē intervijām: intervijas ar Valmieras pilsētas pašvaldības vispārizglītojošo skolu direktoriem, intervijas ar Valmieras pilsētas pašvaldības vispārizglītojošo skolu pedagogiem karjeras konsultantiem, fokusgrupa Valmieras pilsētas pašvaldības vispārizglītojošo skolu izglītojamajiem, fokusgrupa ar Valmieras pilsētas pašvaldības vispārizglītojošo skolu izglītojamo vecākiem un fokusgrupa ar Valmieras uzņēmējiem.

14. tabula: Konsolidētā SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
1. Visu izglītības iestāžu dalība Valsts izglītības attīstības aģentūras iniciatīvā "Karjeras nedēļa" kopš 2012.gada, organizējot dažādus karjeras attīstības atbalsta pasākumus, ikgadējs pašvaldības finansējums iniciatīvas "Karjeras nedēļa" pasākumiem pilsētā. 2. Labas iestrādes karjeras attīstības atbalsta pasākumu un ārpus stundu aktivitāšu realizēšanā izglītības iestādēs – mācību ekskursijas uzņēmumos Valmierā un reģionā, uzņēmumu pārstāvju vizītes izglītības iestādēs, profesionāļu vadītas meistardarbnīcas, tikšanās ar absolventiem, izglītojamo vecāku profesiju iepazīšana, interesantu personību pieredzes stāsti, izglītojamo dalība Ēnu dienās, karjeras tematika projektu nedēļas ietvaros u.c. 3. Sadarbība ar augstskolām – ikgadējs kvalitatīvs pasākums "Ver durvis uz augstskolu" Valmieras Pārgaujas ģimnāzijā, atsevišķu augstskolu piedāvājuma prezentēšana izglītības iestādēs un/vai organizētas vizītes uz konkrētām augstākās izglītības iestādēm atbilstoši izglītojamo interesēm. 4. Jauno profesionāļu papildizglītības skolu piedāvājums Valmieras Valsts ģimnāzijā (juristu, fiziķu, matemātiķu, mediķu u.c.) pilsētas izglītojamajiem, kas dod iespēju padziļināti apgūt un izpētīt nozari, attīstīt interesi un prasmes. 5. Profesionāli orientētu virzienu programmu (teātra māksla, policija, kultūrizglītība) un padziļinātu programmu (matemātika, dabaszinības, tehnoloģijas, humanitārā) izvēles iespēja pilsētas skolās. 6. Izglītības iestādēm ar profesionāli orientēta virziena programmām izveidota laba sadarbība ar atbilstošām tālākizglītības iestādēm (piem., Valsts Policijas koledža, Latvijas Kultūras koledža). 7. Pozitīvas iestrādes un pieredze darbā ar bērniem ar īpašām vajadzībām. 8. Plašs interešu un profesionālās ievirzes izglītības programmu piedāvājums izglītības iestādēs un Valmieras Jaunatnes centrā "Vinda". 9. Izglītojamo vasaras nodarbinātības programma pilsētā praktiskas darba pieredzes gūšanai.	1. Trūkst vienota stratēģiska redzējuma pilsētā karjeras attīstības atbalstam ar noteiktiem mērķiem, prioritāriem virzieniem un sasniedzamiem rādītājiem. 2. Karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu ieviešanai pilsētā kopumā un atsevišķās izglītības iestādēs trūkst koordinētas, sistemātiskas un pēctecīgas pieejas. 3. Netiek nodrošināta un nav pieejama individuāla karjeras konsultēšana. 4. Nav pieejama vienota metodoloģija karjeras attīstības atbalsta plāna izglītības iestādēs izstrādei un ieviešanas uzraudzībai, paredzot karjeras attīstības atbalsta aktivitātes visās vecuma grupās. 5. Trūkst pilsētas līmeņa atbalsta pedagogiem karjeras konsultantiem, nepietiekama savstarpējā pedagogu karjeras konsultantu sadarbība un pieredzes apmaiņa. 6. Neregulāra un nepietiekama pedagogu profesionālā pilnveide karjeras attīstības atbalsta jautājumos, nepietiekams metodoloģiskais atbalsts pedagogiem karjeras izglītības iekļaušanai mācību priekšmetu saturā, vāja pedagogu karjeras konsultantu un pārējo pedagogu sadarbība. 7. Karjeras attīstības atbalsta aktivitātes lielākoties ir informējošas, trūkst pašizziņas, savu interešu un spēju identificēšanas aspekta, refleksijas un atgriezeniskās saites par pasākumiem. Nereti pasākumu ieviešanā vērojama formāla pieeja, pielietotās metodes nespēj aizraut un ieinteresēt izglītojamos. 8. No izglītojamo un vecāku puses pedagogs karjeras konsultants izglītības iestādē netiek identificēts kā karjeras attīstības atbalsta persona, izglītojamajiem un vecākiem nav skaidras pedagoga karjeras konsultanta funkcijas un atbildība. 9. Nepietiekami efektīva izglītības iestāžu un reģiona darba devēju sadarbība. 10. Nepietiekama sadarbība ar Valmieras Tehnikumu, Valmieras Mākslas vidusskolu un citām profesionālajām izglītības iestādēm informēšanai par profesionālās izglītības piedāvājumu, jo īpaši pamatskolas izglītojamajiem. Zems izpratnes līmenis par profesionālās izglītības nozīmi un iespējām reģionā. 11. Nav atbilstošas kompetences un pieredzes darbā ar bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 12. Nav sistemātiskas pieejas un instrumentu, kā apzināt un uzkrāt informāciju par izglītības iestāžu absolventu gaitām. 13. Netiek pilnvērtīgi izmantoti pieejamie pasākumi citās izglītības iestādēs pilsētā neveselīgas savstarpējās konkurences dēļ. 14. Nepietiekams interešu izglītības piedāvājums pilsētā STEM jomās.

Iespējas	Draudi
1. Finansējuma piesaiste pedagogu karjeras konsultantu atalgojumam un karjeras attīstības atbalsta aktivitātēm ESF projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros. 2. Dalība pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmās,ursos, semināros par karjeras izglītības un karjeras attīstības atbalsta kopumā iekļaušanu mācību procesā (Izglītības un zinātnes ministrijas, Valsts izglītības attīstības aģentūras, pašvaldības, privātā sektora aģentu, NVO piedāvājums). 3. Kompetencēs balstīts mācību saturs izglītības programmās – iespēja vairogt izpratni par zināšanu praktisko pielietojumu, mācību saturu un mācīšanās pieeju atbilstoši izglītojamo vajadzībām. 4. Izglītības iestāžu dalība Junior Achievement programmā jauniešu uzņēmējspēju veicināšanai. 5. Vietējo uzņēmēju interese, atsaucība un atbalsts sadarbībai ar izglītības iestādēm pilnvērtīgam karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu piedāvājumam. 6. Daudz uzņēmumu Valmierā un apkārtnē dažādās nozarēs ar potenciālu interesantā un atraktīvā veidā iepazīstināt ar profesiju dažādību un darba pasauli. 7. Profesionālās izglītības iestāžu (Valmieras Tehnikuma un Valmieras Mākslas vidusskolas) un Vidzemes Augstskolas atrašanās pilsētā, kas dod iespēju veidot stratēģiskas partnerības un veicināt sadarbību karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu realizēšanā, izmantot labi aprīkotas telpas, laboratorijas un tehniku, pozicionēt tālākās izglītības iespējas. 8. Dažādi e-risinājumi informācijas un materiālu iegūšanai, interešu, karjeras attīstības un personības testi tiešsaistē, ko var lietot gan izglītojamie, gan pedagogi, gan vecāki.	1. Nepietiekams un nekonsekvents Karjeras attīstības atbalsta finansējums, resursu un atbalsta samazināšanās karjeras attīstības atbalsta aktivitātēm un pedagogu karjeras konsultantu atalgojumam pēc ESF projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" beigām. 2. Konkurence starp vispārizglītojošām skolām un profesionālajām izglītības iestādēm reģionā un valstī par izglītojamo piesaisti. 3. Nepietiekams skaits pedagogu karjeras konsultantu ar atbilstošu kvalifikāciju un grūtības tos piesaistīt zemā atalgojuma dēļ, papildizglītības programmu trūkums. 4. Pedagogu karjeras konsultantu kadru mainība zemā atalgojuma dēļ. 5. Motivētu, atbilstošas kvalifikācijas mūsdienīgi domājošu pedagogu trūkums, pedagogu pašiniciatīvas trūkums. 6. Saglabājas zems profesionālo izglītības iestāžu prestižs, stereotipi par profesionālās izglītības iestādēm. 7. Zema jauniešu motivācija, vēlme iepazīt dažādas profesijas, interese par nākotnes izglītības un darba iespējām.

Interviju un fokusgrupu dalībnieku identificētie risinājumi priekšrocību stiprināšanai un vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Izstrādāt vienotu karjeras attīstības atbalsta stratēģiju un rīcības plānu, noteikt karjeras attīstības atbalsta mērķus, prioritātes, attīstības virzienus un rezultātus rādītājus karjeras attīstības atbalsta darbam pilsētas izglītības iestādēs;
- Nodrošināt karjeras attīstības atbalsta vienotu koordinēšanu pilsētā, organizēt regulārus pasākumus pedagogu karjeras konsultantu un pārējo pedagogu pieredzes apmaiņai, sadarbības veicināšanai, konsultācijām, profesionālajam un metodoloģiskajam atbalstam, savstarpējai informācijas apmaiņai par aktualitātēm u.c.;
- Rast iespēju nodrošināt individuālas karjeras konsultāciju pieejamību pilsētā;
- Piedāvāt kompetences celšanas pasākumus klašu audzinātājiem par karjeras attīstības atbalsta būtību, nozīmi un aktualitātēm, priekšmetu pedagogiem par karjeras izglītības integrēšanu mācību saturā, t.sk. vairojot izpratni par karjeras attīstības atbalsta nozīmi no pirmskolas vecuma mūža garumā;
- Organizēt karjeras attīstības atbalsta pasākumus pilsētas līmenī, piemēram, augstskolu piedāvājumu dienu atbilstoši izglītojamo interesēm, pasākumus ar dažādu nozaru uzņēmumu dalību, parādot nepieciešamās profesijas, kvalifikāciju un izglītību, dažādus STEM interešu veicināšanas pasākumus noteiktām vecuma grupām;

- Izveidot visām izglītības iestādēm pieejamu datubāzi ar pilsētas un reģiona uzņēmumiem un iestādēm, kas ir atvērti sadarbībai karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu ieviešanā, nodrošināt atbalstu izglītības iestādēm sadarbības veidošanai ar uzņēmumiem un saistošu metožu un pilnvērtīga satura piedāvājumu sagatavošanai;
- Nodrošināt lielāku aplūkoto profesiju un nozaru dažādību, plānojot karjeras attīstības atbalsta pasākumus (mācību ekskursijas uzņēmumos un iestādēs, profesionāļu lekcijas u.c.), iekļaujot arī netipiskas nodarbošanās jomas mūsdienu profesiju daudzveidības izzināšanai;
- Ieviest praksē portfolio veidošanu katram izglītojamajam, sākot no 1.klases, par interesēm, dotumiem, stiprajām pusēm un nākotnes iecerēm;
- Uzlabot sadarbību starp vispārējās izglītības iestādēm un Valmieras tehnikumu un Valmieras Mākslas vidusskolu, apmainoties ar informāciju par plānotajām karjeras attīstības atbalsta aktivitātēm, iesaistoties to realizācijā un integrējot karjeras attīstības atbalsta pasākumus mācību procesā;
- Izveidot video materiālu par izglītības un darba iespējām Valmierā, iekļaujot dažādo vidusskolu, profesionālo skolu un augstskolas piedāvājumu, kā arī uzņēmumu apskatu;
- Pilnveidot pašvaldības organizēto izglītojamo vasaras nodarbinātības programmu, mērķtiecīgi integrējot karjeras attīstības atbalsta aspektus, t.sk. ieviešot pieteikšanās un atlases procesu, darba laikā plašāk iepazīstinot ar konkrētās jomas specifiku, piedāvājot daudzveidīgas darba iespējas dažādās nozarēs, nodrošinot iespēju gūt praktisku darba pieredzi un izzināt profesijas;
- Pilnveidot interešu izglītības piedāvājumu uzņēmējspēju attīstībai un intereses veicināšanai par STEM jomām, nodrošinot pēctecību un sabalansētību;
- Vairojot neformālu darba metožu izmantošanu, iesaistot izglītojamās karjeras attīstības atbalsta pasākumu plānošanā un organizēšanā, noskaidrojot vajadzības, saistošākos pasākumu norises formātus un to efektivitātes uzlabošanas iespējas pie mērķauditorijas;
- Komunikācijas formu un kanālu dažādošana informācijas nodošanai un izglītojamo iesaistei karjeras attīstības atbalsta pasākumos;
- Paredzēt vecāku iesaisti karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu ieviešanā, vecāku informēšanu un konsultēšanu par karjeras attīstības atbalsta aktualitātēm, pieejamo atbalstu un materiāliem.

Visu mērķa grupu SVID analīzes pievienotas pielikumā.

3. Stratēģija un rīcības plāns

Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas ietvaros ir definēta karjeras attīstības atbalsta vīzija, virsmērķis, iesaistītās puses – gan ieviesēji, gan mērķauditorijas, mērķi un to sasniegšanai svarīgie rīcības virzieni.

Sagatavota arī organizatoriskā shēma, kas atspoguļo karjeras attīstības stratēģijas ieviešanas galvenos dalībniekus un to savstarpējo sasaisti.

Stratēģijas rīcības plāna ietvaros astoņi rīcības virzieni un ar tiem cieši saistītie karjeras attīstības atbalsta standarti izteikti konkrētos pasākumos jeb aktivitātēs. Katrai aktivitātei identificēti atbildīgie un iesaistītie aģenti jeb organizācijas, iestādes vai speciālisti.

Katram rīcības plānā ietvertajam pasākumam definēts konkrēts ieviešanas laika ietvars no 2017.gada 2.pusgada līdz 2022.gada beigām. Tāpat sagatavots investīciju plāns, katram pasākumam identificējot nepieciešamo finansējumu tā ieviešanai.

3.1. Stratēģiskā karte

VĪZIJA	Valmiera – pilsēta, kur kvalitatīvās izglītības iestādēs izaug un kur dzīvo, strādā un dibina uzņēmumus Latvijas talanti					
VIRSMĒRĶIS	Veicināt un attīstīt Valmieras iedzīvotāju karjeras vadības prasmes					
IESAISTĪTĀS PUSES	Ieviesēji:					
	Valmieras Attīstības aģentūra	Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvalde			Valmieras izglītības iestādes	
	Mērķauditorijas:					
	Izglītojamie	Izglītojamo vecāki	Pedagogi	Uzņēmēji	Sabiedrība	Reģiona pašvaldības
MĒRĶI	Kvalitatīvas izglītības iestādes		Izglītības iespējas atbilstoši pieprasītajām prasmēm un profesijām		Profesionāli, informēti, izglītoti un atbalstīti cilvēkresursi	
	Vidzemes reģionā un Latvijā konkurētspējīgas izglītības iestādes		Kvalitatīvas, starptautiski konkurētspējīgas un darba tirgus pieprasījumam atbilstošas izglītības un darba iespējas		Sistemātisku, pilnvērtīgu un ilgtermiņa karjeras attīstības atbalsta pasākumu realizēšana Valmieras pilsētā	
↓ ↓ ↓						
RĪCĪBAS VIRZIENI	1.Stabila karjeras programma	2.Kvalitatīva informācija par karjeru un darba tirgu		3.Darbs ar katra bērna vajadzībām	4.Mācību procesa un satura sasaiste ar karjeru un darba tirgu	
	Karjeras programma pašvaldībā un katrā skolā, par kuru zina un kuru izprot izglītojamie, vecāki, pedagogi, uzņēmēji, pašvaldības pārstāvji un sabiedrība	Katram izglītojamajam, tā vecākiem un jebkuram sabiedrības loceklim pieejama kvalitatīva informācija par izglītības un darba tirgus iespējām.		Vienlīdzīga iespēja visiem izglītojamajiem saņemt to personiskajām interesēm, spējām un vajadzībām atbilstošus padomus un atbalstu	Ikviens skolotājs zina un stāsta izglītojamajiem, kā mācību priekšmets ir saistīts ar karjeru, darba tirgu un dažādām karjeras izvēlēm	
	5.Tikšanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem	6.Darba vietu pieredze		7.Tikšanās ar nākamajiem izglītības līmeņiem	8.Karjeras konsultēšana	
	Dažādas iespējas ikvienam izglītojamajam un sabiedrības loceklim tikties un mācīties no darba devējiem par darba tirgu, darba vidi un nepieciešamajām prasmēm	Mācību un darba prakšu iespējas ikvienam izglītojamajam un sabiedrības loceklim atbilstoši tā interesēm, spējām un vajadzībām		Izglītojamo izpratne par visa veida nākamā izglītības līmeņa iespējām, virkne iespēju ikvienam izglītojamajam tikties ar dažādu izglītības iestāžu pārstāvjiem	Vienlīdzīga individuālu karjeras konsultāciju pieejamība ikvienam izglītojamajam un sabiedrības loceklim	

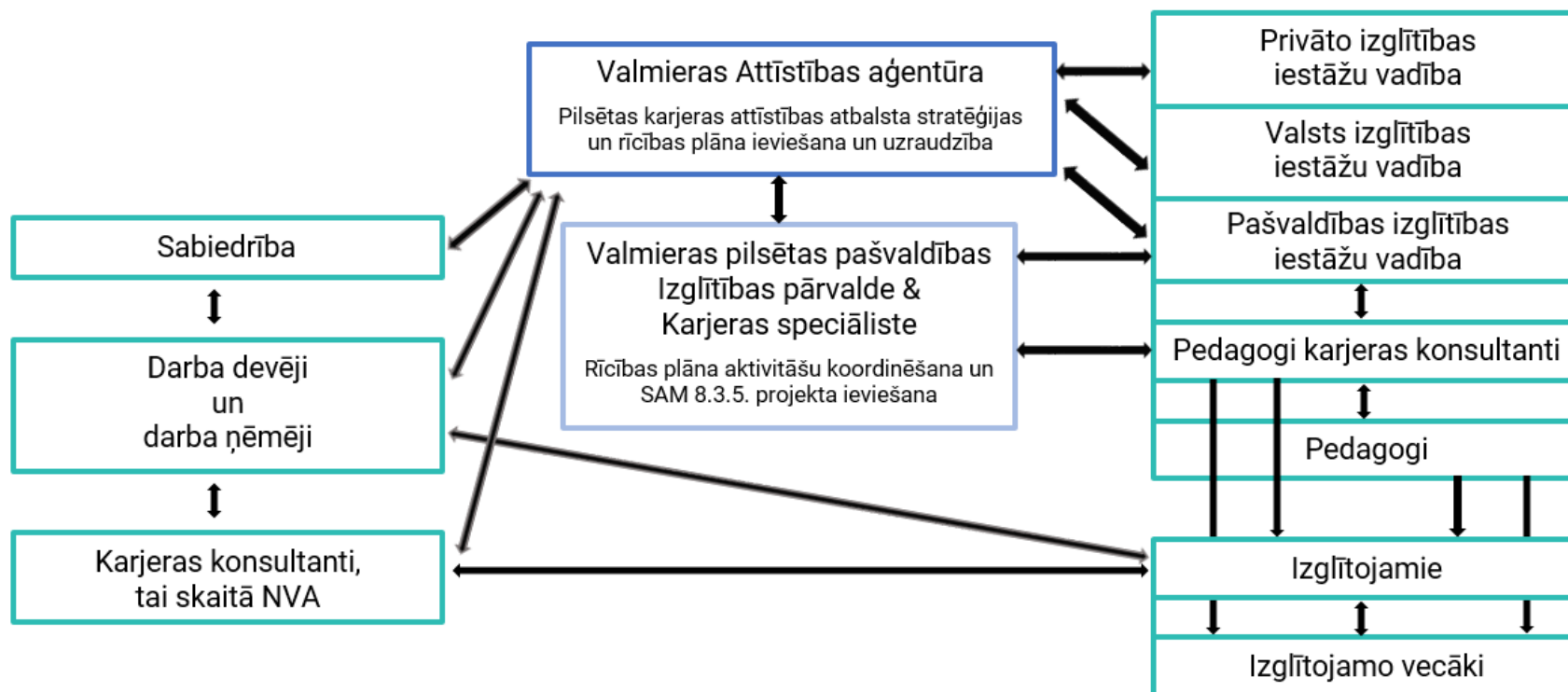
21.attēls: Karjeras attīstības atbalsta Valmierā stratēģiskā karte

3.2. Organizatoriskā shēma

Valmieras pilsētas karjeras attīstības atbalsta stratēģiju un rīcības plānu ievieš un uzrauga Valmieras Attīstības aģentūra. Aģentūras darbs notiek ciešā saiknē ar Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvaldes speciālistiem, īpaši karjeras speciālisti, kuras centrālie amata pienākumi ir SAM 8.3.5. projekta ieviešana Valmieras pilsētā un Burtnieku novadā, kā arī pilsētas karjeras attīstības atbalsta stratēģijas rīcības plāna aktivitāšu koordinēšana pilsētas līmenī.

Valmieras Attīstības aģentūras pienākumos ietilps komunikācijas nodrošināšana ar sabiedrību, darba devējiem un darba ņēmējiem, karjeras konsultantiem, kā arī ar pašvaldības, valsts un privāto izglītības iestāžu vadītājiem. Lielākoties ar izglītības iestādēm pilsētā komunikāciju nodrošina Valmieras pilsētas pašvaldības Izglītības pārvaldes Karjeras speciāliste, kas informē par aktualitātēm gan izglītības iestāžu vadītājus, gan pedagogus karjeras konsultantus.

Izglītības iestādēs komunikāciju un informācijas apriti ar visiem iesaistītajiem aģentiem par karjeras jautājumiem nodrošina pedagogs karjeras konsultants, kurš turklāt sniedz atbalstu pedagogiem darbā ar izglītojamajiem un to vecākiem. Pedagogs karjeras konsultants ir atbildīgs arī par karjeras attīstības atbalsta pasākumu organizēšanu izglītības iestādē.

22.attēls: Karjeras attīstības atbalsta Valmierā organizatoriskā shēma

3.3. Mērķi un rezultatīvie rādītāji

Lai sasniegtu karjeras attīstības atbalsta virsmērķi un iedzīvinātu Valmieras pilsētā definēto vīziju, ir izvirzīti 3 mērķi, tos raksturojošo rezultatīvo rādītāju bāzes vērtības, starpposma vērtības 2020.gadam un gala vērtības 2022.gadam.

15.tabula: Mērķi un rezultatīvie rādītāji

#	Mērķu rezultatīvie rādītāji	Bāzes vērtība 2017.g.	Mērķis 2020.g.	Mērķis 2022.g.	Datu avots
Kvalitatīvas izglītības iestādes					
1.	Izglītojamo, studējošo skaits				
1.1.	Pirmsskolas izglītības iestādes	1568	1600 (neņemot vērā iespējamo reformu)	1620 (neņemot vērā iespējamo reformu)	VIP
1.2.	Vidējās izglītības iestādes	4013	4050	4100	VIP, IZM
1.3.	Valmieras tehnikums	725	830	900	VT
1.4.	Valmieras Mākslas vidusskola	68	90	100	VIP
1.5.	Vidzemes Augstskola	823	880	1140	ViA, IZM
1.6.	Interesu izglītība	3478	4280	4740	VIP
2.	Kopējie centralizēto eksāmenu rezultāti, %				
2.1.	Valmieras 2.vidusskola	51,60%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp vsk.	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp vsk.	VISC
2.2.	Valmieras 5.vidusskola	42,82%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp vsk.	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp vsk.	VISC
2.3.	Valmieras Viestura vidusskola	53,07%	5% virs valsts vidējā rādītāja starp vsk.	5% virs valsts vidējā rādītāja starp vsk.	VISC
2.4.	Valmieras Pārgaujas ģimnāzija	62,09%	5% virs valsts vidējā rādītāja starp pilsētas ģimnāzijām	6% virs valsts vidējā rādītāja starp pilsētas ģimnāzijām	VISC
2.5.	Valmieras Valsts ģimnāzija	62,55%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp valsts ģimnāzijām	1% virs valsts vidējā rādītāja starp valsts ģimnāzijām	VISC
2.6.	Valmieras tehnikums	34,74%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp profesionālajām izglītības iestādēm	2% virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	VISC
2.7.	Valmieras tehnikuma Rankas teritoriālā struktūrvienība	27,96%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp profesionālajām izglītības iestādēm	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp profesionālajām izglītības iestādēm	VISC
2.8.	Valmieras Mākslas vidusskola	42,11%	5% virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	6% virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	VISC
3.	Sasniegumi valsts olimpiādēs, godalgotu vietu skaits	14	17	20	VISC
4.	Profesionālās kvalifikācijas eksāmeni				
4.1.	Valmieras tehnikums, balles	7,65	0,5 balles virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	0,8 balles virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	VISC
4.2.	Valmieras tehnikuma Rankas teritoriālā struktūrvienība, balles	7,63	0,5 balles virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	0,8 balles virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	VISC

#	Mērķu rezultatīvie rādītāji	Bāzes vērtība 2017.g.	Mērķis 2020.g.	Mērķis 2022.g.	Datu avots
4.3.	Valmieras Mākslas vidusskola, balles	7,78	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp profesionālajām izglītības iestādēm	0,5 balles virs valsts vidējā rādītāja starp profesionālajām izglītības iestādēm	LNKC
5.	Vidzemes Augstskolas vieta reitingos				
5.1.	CSIC Webometrics Ranking Latvijas reitings	7 (starp 13% labāko)	3 (starp 6% labāko)	3 (starp 6% labāko)	CSIC
5.2.	CSIC Webometrics Ranking ES reitings	1232 (starp 35% labāko)	1056 (starp 30% labāko)	880 (starp 25% labāko)	CSIC
5.3.	CSIC Webometrics Ranking pasaules reitings	6387 (starp 53% labāko)	6006 (starp 50% labāko)	5765 (starp 48% labāko)	CSIC
5.4.	uniRank reitings starp Latvijas augstskolām	3 (starp 11% labāko)	3 (starp 11% labāko)	3 (starp 11% labāko)	UniRank
STEM, pieprasītās prasmes un pieprasītās profesijas					
6.	STEM centralizēto eksāmenu rezultāti				
6.1.	Matemātika, vidēji vsk., p.ģimn., v.ģimn., prof.sk.	30,32%, 44,03%, 47,76%, 15,25%	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp sava tipa izglītības iestādēm	2% virs valsts vidējā rādītāja starp sava tipa izglītības iestādēm	VISC
6.2.	Fizika, vidēji vsk., p.ģimn., v.ģimn., prof.sk.	45,58%, 51,58%, 56,78%, n/a	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp sava tipa izglītības iestādēm	2% virs valsts vidējā rādītāja starp sava tipa izglītības iestādēm	VISC
6.3.	Bioloģija, vidēji vsk., p.ģimn., v.ģimn., prof.sk.	51,33%, 68,69%, 78,24%, n/a	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp sava tipa izglītības iestādēm	2% virs valsts vidējā rādītāja starp sava tipa izglītības iestādēm	VISC
6.4.	Ķīmija, vidēji vsk., p.ģimn., v.ģimn., prof.sk.	26,33%, 88,00%, 61,19%, n/a	Valsts vidējā rādītāja līmenī starp sava tipa izglītības iestādēm	2% virs valsts vidējā rādītāja starp sava tipa izglītības iestādēm	VISC
7.	STEM priekšmetu centralizēto eksāmenu kārtotāju skaits Valmierā (bez matemātikas)	51	75	100	VISC
8.	STEM priekšmetu piloteksāmenu kārtotāju skaits Valmierā (bez matemātikas)	177	200	230	VIP
9.	Izglītojamo skaits pieprasītajās profesijās, % no kopskaita				
9.1.	Valmieras tehnikums	588 (81%)	689 (83%)	765 (85%)	VT
9.2.	Valmieras Mākslas vidusskola	68 (100%)	90 (100%)	100 (100%)	VIP
9.3.	Vidzemes Augstskola	526 (64%)	600 (68%)	798 (70%)	ViA
9.4.	Interesešu izglītība	516 (15%)	856 (20%)	1185 (25%)	VIP
10.	Izglītojamo skaits STEM				
10.1.	Valmieras tehnikums	255 (35%)	315 (38%)	360 (40%)	VT
10.2.	Valmieras Mākslas vidusskola	0 (0%)	22 (25%)	25 (25%)	VIP
10.3.	Vidzemes Augstskola	313 (38%)	352 (40%)	456 (40%)	ViA
10.4.	Interesešu izglītība	391 (11%)	556 (13%)	711 (15%)	VIP

#	Mērķu rezultātīvie rādītāji	Bāzes vērtība 2017.g.	Mērķis 2020.g.	Mērķis 2022.g.	Datu avots
Profesionāli, informēti, izglītoti un atbalstīti cilvēkresursi					
11.	Bezdarba līmenis Valmierā (uz 2017.gada 30.septembri; reģistrēto bezdarbnieku skaits pret iedzīvotāju skaitu darbspējas vecumā)	3,3%	3,3%	3,3%	NVA
12.	Pedagogu karjeras konsultantu slodzes pilsētā (tai skaitā SAM 8.3.5. ietvaros Valmierā)	6,44 (5,04)	6,44 (5,04)	6,00	VIP
13.	Karjeras konsultanta slodzes izglītojamajiem pilsētā	0,00	1,00	1,00	VIP
14.	Pašvaldības ieguldītais finansējums karjeras attīstības atbalstā, % no izglītības iestāžu kopbudžeta	0,83%	1,25%	1,29%	VIP, VAA
15.	Pašvaldības ieguldītais finansējums karjeras attīstības atbalstā bez skolēnu vasaras nodarbinātības programmas, % no izglītības iestāžu kopbudžeta	0,23%	0,85%	0,89%	VIP, VAA

Papildus nepieciešams ieviest un mērīt sekojošo:

- 1.klašu audzēkņu sagatavotības līmenis pirmsskolas izglītības iestāžu kvalitātes noteikšanai;
- 10.klašu audzēkņu zināšanu līmeņa vērtēšana, tai skaitā pēc izcelsmes izglītības iestādēm;
- Godalgoto vietu skaits, sasniegumi interešu izglītības un profesionālās ievirzes programmās;
- Meiteņu skaits pieprasītajās profesijās un STEM profesionālajās, augstākās un interešu izglītības iestādēs;
- Priekšlaicīgi mācības pametušo skaits;
- Absolventu nodarbinātība (bezdarbs).

Rezultatīvo rādītāju tabulā iekļauto saīsinājumu skaidrojums:

VIP – Valmieras Izglītības pārvalde

IZM – LR Izglītības un zinātnes ministrija

VT – Valmieras tehnikums

ViA – Vidzemes Augstskola

VISC – Valsts izglītības satura centrs

LNKC – Latvijas Nacionālais kultūras centrs

CSIC - Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Ranking Web of Universities) universitāšu reitings

UniRank – UniRank universitāšu reitings

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

VAA – Valmieras Attīstības aģentūra

3.4. Rīcības plāns

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
1. Stabila karjeras programma	1.1. Skolās ir izstrādāta karjeras attīstības atbalsta programma (plāns), kuru atbalsta skolas vadība un par kuru ir nozīmēts konkrēts atbildīgais	1.1.1. Pedagogu karjeras konsultantu pieņemšana darbā, atalgojums un darba vietas iekārtošana SAM 8.3.5. projektā	IIV, PKK	VAA, KS											
		1.1.2. Karjeras speciālista atalgojums	VIP	VAA											
		1.1.3. Karjeras plāna izstrāde katrā SAM 8.3.5. iesaistītajā skolā	PKK	IIV											
		1.1.4. Karjeras plāna izstrāde pārējās Valmieras izglītības iestādēs (pirmsskolas, vispārējās, profesionālās, augstākās, interešu, profesionālās ievirzes)	IIV												
		1.1.5. Karjeras plāna izstrāde darbam bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem	PKK	IIV											
		1.1.6. Papildu ārējā finansējuma piesaiste karjeras attīstības atbalsta pasākumu realizēšanai un finansēšanai pilsētā	VAA, VIP	IIV											
	1.2. Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) izglītojamajiem, vecākiem un pedagogiem saprotamā veidā ir publicēta skolas mājaslapā	1.2.1. Karjeras plānu SAM 8.3.5. ietvaros publicēšana skolu mājaslapās	PKK												
		1.2.2. Pārējo izglītības iestāžu karjeras plānu publicēšana mājaslapās	IIV												
		1.2.3. Karjeras plāna bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem publicēšana skolas mājaslapā	PKK												
	1.3. Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) regulāri jāvērtē, novērtēšanas procesā iegūstot atgriezenisko saiti no visiem iesaistītajiem, īpaši no izglītojamajiem, vecākiem, pedagogiem, darba devējiem u.c.	1.3.1. Regulāru pedagogu karjeras konsultantu tikšanās pieredzes, ideju, metodikas u.c. apmaiņai	KS, VAA	PKK											
		1.3.2. Metodikas un vienotas formas izstrāde rīcības plāna progresa un sasniegto iznākuma un rezultātīvo rādītāju novērtēšanai	KS, VAA	PKK											
		1.3.3. Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas rīcības plāna progresa un sasniegto iznākuma un rezultātīvo rādītāju ikgadēja novērtēšana, kā arī atbilstības standartiem novērtēšana	KS, VAA	PKK											
		1.3.4. Atgriezeniskās saites nodrošināšana pēc katra pilsētas mēroga karjeras attīstības atbalsta pasākuma	KS												
		1.3.5. Atgriezeniskās saites nodrošināšana pēc katra skolas mēroga karjeras attīstības atbalsta pasākuma	PKK												
		1.3.6. Visu ieviešanā iesaistīto pušu pasākums iepriekšējā gada rezultātu un nākamā gada uzdevumu pārrunāšanai	KS, VAA	VIP											

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
2. Kvalitatīva informācija par karjeru, darba tirgu	2.1. Visiem izglītojamajiem, sasniedzot 14 gadu vecumu (7.klase), jābūt sasniegušiem un lietojušiem pieejamo informāciju par karjeras iespējām, darba tirgu ar mērķi pieņemt šajā informācijā bāzētus lēmumus par turpmāko izglītību	2.1.1. Vienota atvērta karjeras informācijas resursa, informācijas bāzes izstrāde un uzturēšana	KS, VAA	PKK, VIP											
		2.1.2. Video izstrāde par izglītības iestādēm un iespējām Valmierā	VAA	VIP, IIV											
		2.1.3. Regulāru video izstrāde par Valmieras un apkārtnes uzņēmējiem un darba iespējām	VAA												
		2.1.4. Facebook konta par karjeras attīstības atbalstu Valmierā izveide un uzturēšana	VAA, KS	PKK											
		2.1.5. Mārketinga un komunikācijas vadlīniju izstrāde darbam ar jauniešiem karjeras jautājumu popularizēšanai	VAA, KS, Vinda	PKK											
		2.1.6. Ikgadējs iedvesmas stāstu forums jauniešiem	VAA, KS	PKK, Vinda											
		2.1.7. Ikgadēji Karjeras dienu pasākumi pilsētā	KS, PKK, VAA	IIV, VIP											
		2.1.8. Jauniešu karjeras klubi skolās vai jauniešu centrā	PKK, Vinda												
		2.1.9. Sadarbības ar Junior Achievement vai Esi Līderis, vai līdzīgām programmām pilsētas līmenī mācību uzņēmumu veidošanas un uzņēmējspēju attīstīšanas jomā (arī mācību uzņēmumu skate)	KS, VAA, Vinda	PKK, IIV											
		2.1.10. Biznesa vai citu projektu konkursi Valmieras attīstībai izglītojamajiem pilsētas līmenī uzņēmējspēju, vadības un citu prasmju attīstīšanai	KS, VAA	PKK, IIV, KA											
		2.1.11. Konkrētas vietas iekārtošanas skolu un pilsētas bibliotēkās karjeras informācijas materiāliem	PKK	IIV											
		2.1.12. Pedagogu karjeras konsultantu dalība klašu stundās	PKK	KA											
		2.1.13. Ikgadējas karjeras vasaras nometnes organizēšana pilsētā	KS, VAA, Vinda												
		2.1.14. Ikgadēji karjeras izglītības pasākumi skolās	PKK	KS, VAA, IIV, KA											
	2.2. Izglītojamo vecākiem, aprūpētājiem jābūt mudinātiem atrast un lietot pieejamo informāciju par karjeras iespējām, darba tirgu ar mērķi sniegt šajā informācijā bāzētu atbalstu saviem bērniem	2.2.1. Pedagogu karjeras konsultantu dalība vecāku sapulcēs, sadarbībā ar klašu audzinātāju informējot vecākus par karjeras informācijas pieejamību un iespējām	PKK	KA											

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
3. Darbs ar katra bērna vajadzībām	3.1. Skolu karjeras attīstības atbalsta programmām jābūt tādām, kas proaktīvi izaicina un maina stereotipus par profesijām, darba tirgu, dzimumiem atbilstošām profesijām un tml.	3.1.1. Klašu stundas, kas veltīta stereotipiem par profesijām, darba tirgu un dzimumam atbilstošām profesijām, organizēšana katrā klasē katrā skolā	PKK, KA												
		3.1.2. Stereotipu tēmas iekļaušana ikgadējā ledvesmas stāstu pasākumā (caur stāstiem)	VAA, KS, Vinda	PKK											
		3.1.3. Stereotipu tēmas iekļaušana ikgadējā karjeras vasaras nometnes saturā	KS, VAA, Vinda												
		3.1.4. Stereotipu laušana sabiedrībai caur karjeras attīstības atbalsta Facebook konta publikācijām	VAA, KS	PKK											
	3.2. Skolās jāuztur izglītojamo karjeras attīstības atbalsta portfolio, tai skaitā par individuālajām konsultācijām un pieņemtajiem lēmumiem	3.2.1. Vienotas portfolio formas katram izglītojamajam izstrāde Valmieras izglītības iestādēm	VAA, KS, PKK												
		3.2.2. Semināru organizēšana skolās pedagogiem karjeras konsultantiem un klašu audzinātājiem par portfolio izstrādi un proaktīvu uzturēšanu	VAA, KS												
		3.2.3. Visu izglītojamo portfolio izstrāde un proaktīva uzturēšana	PKK, KS	KA											
		3.2.4. Vienotas sistēmas (kārtības) izstrāde vai uzlabošana izglītības iestādēs klašu audzinātāju, pedagogu karjeras konsultantu, atbalsta personāla un vecāku sadarbībai konkrētu izglītojamo problēmjaudātājumu risināšanai. Sistēmas ieviešana.	KS, VAA, IIV, PKK	KA											
	3.3. Visiem izglītojamajiem jābūt pieejai savam karjeras attīstības atbalsta portfolio	3.3.1. Resursa nodrošināšana drošai individuālo portfolio uzglabāšanai un reizē piekļuves nodrošināšanai izglītojamajiem	VAA, VIP												
	3.4. Skolām jāvēc un jāuztur informācijas datu bāze par absolventiem, t.sk. turpmākā izglītība, darba vietas	3.4.1. Vienotas formas un vadlīniju izstrāde statistikas un informācijas vākšanai par absolventiem visos izglītības līmeņos	KS, VAA, PKK	IIV, KA											
		3.4.2. Semināru organizēšana par statistikas un informācijas vākšanu par absolventiem	VAA, KS												
		3.4.3. Statistikas un informācijas par absolventiem proaktīva vākšana, apkopošana un datu bāzu uzturēšana izglītības iestādēs.	IIV, SK, VAA	PKK, KA											

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
4. Mācību procesa un satura sasaiste ar karjeru un darba tirgu	4.1. Līdz 14 gadu vecumam (7.klase) visiem izglītojamajiem jābūt iespējai izprast, kā dažādi priekšmeti, īpaši STEM virzieni, palīdz cilvēkiem veidot ļoti dažādas karjeras un būt veiksmīgiem darba tirgū	4.1.1. Ieviesto karjeras izglītības aktivitāšu saraksta izstrāde un ieviešana un pastāvīga izmantošana Valmieras izglītības iestādēs	KS, PKK	IIV											
		4.1.2. Interesu izglītības un tās programmu novērtēšana: atbilstība pieprasītajām prasmēm un profesijām, STEM, karjeras aspektu iekļaušana programmās u.c.	VAA, KS, Vinda	VIP											
		4.1.3. Pedagogu karjeras konsultantu izglītošanas un profesionālās pilnveides, tai skaitā metodikā par praksē balstītām mācībām, pasākumi, kā arī personīgās izaugsmes treniņi pedagogiem	VAA, VIP, KS												
		4.1.4. Ikgadēja konference Valmieras pedagogiem, kas veltīta pieredzes apmaiņai par karjeras attīstības jautājumiem	VAA, KS	VIP, PKK											
		4.1.5. Pedagogu karjeras konsultantu organizētas regulāras (vismaz reizi 3 mēnešos) karjeras pēcpusdienas pedagogiem izglītības iestādēs par aktualitātēm, izaicinājumiem, pasākumiem, ikdienu, metodiku u.c.	PKK												
		4.1.6. Tehniskās jaunrades pasākumi izglītojamajiem (6. un 8.klase)	VAA, KS	PKK											
5. Tikšanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem	5.1. Katru gadu, sākot no 11 gadu vecuma (4./5.klase), izglītojamajiem jāpiedalās vismaz vienā plānotā un organizētā pasākumā, kur tie var tikties ar darba devējiem vai darba ņēmējiem	5.1.1. Uzņēmumu, iestāžu un organizāciju, kas atvērtas sadarbībai, datu bāzes sagatavošana un uzturēšana, kā arī aktīva komunikācija ar uzņēmējiem, konkrētu pasākumu un aktivitāšu organizēšanā	VAA, KS												
		5.1.2. Mācību vizītes un ekskursijas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, tai skaitā vizīšu un ekskursiju satura izstrāde sadarbībā ar tām	PKK, KS, VAA	KA											
		5.1.3. Ēnu dienas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās	PKK, KS, VAA	KA											
		5.1.4. Profesiju prezentēšanas un izzināšanas pasākumi Valmierā, piemēram, (1) detalizēta informācija par profesijām vienotajā resursā, (2) "Profesiju māja" jeb profesiju pārstāvju kreatīvā kontaktbirža, (3) Profesiju busi u.c.	VAA, KS	PKK											

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
6. Darba vietu pieredze	6.1. Līdz 16 gadu vecumam (9.klase) katram izglītojamajam jābūt vismaz vienai darba pieredzei darba vietā vai pie darba devēja	6.1.1. Datu bāzes ar uzņēmējiem, iestādēm un organizācijām kā mācību un darba prakšu devējiem sagatavošana un uzturēšana	VAA, KS												
		6.1.2. Skolēnu vasaras nodarbinātības projekta ieviešana	VIP	VAA, PKK											
		6.1.3. Mācību un darba prakšu pieejamības nodrošināšana, īpaši profesionālo un augstāko izglītības iestāžu izglītojamajiem	KS, VAA, PKK	IIV											
		6.1.4. Mācību un darba prakšu uzskaites un novērtēšana, tai skaitā skolēnu vasaras nodarbinātības projektā	PKK, VIP												
	6.2. Līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) katram izglītojamajam jābūt vismaz vienai papildu darba pieredzei darba vietā vai pie darba devēja	6.2.1. Uzskaites veikšana par atkārtotu mācību un darba prakšu iziešanu izglītojamajiem, īpaši profesionālo un augstāko izglītības iestāžu izglītojamajiem	PKK												
7. Tikšanās ar nākamajiem izglītības līmeņiem	7.1. Līdz 16 gadu vecumam (9.klase) katram izglītojamajam jāpiedalās vismaz vienā plānotā un organizētā pasākumā, kur tie var tikties ar visu veidu nākamo izglītības līmeņu pārstāvjiem – gan mācībspēkiem, gan izglītojamajiem	7.1.1. Ikgadēja tālākās izglītības diena pilsētas līmenī pamatskolēniem (iespējamais nosaukums "Lielceļš pēc pamatskolas")	VAA, KS, IIV	PKK											
		7.1.2. Ikgadēja tālākās izglītības diena pilsētas līmenī vidusskolēniem "Veru durvis uz augstskolu"													
		7.1.3. Ikgadēju atvērto durvju organizēšana vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestādēs	IIV	KS, VAA											
		7.1.4. Jauno speciālistu skolu organizēšana pilsētas līmenī vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestādēs	IIV	KS, VAA											
		7.1.5. Interesu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu atvērto durvju vai citu pasākumu organizēšana, informējot par iespējām, programmām u.c.	IIV, Vinda	KS, VAA											
		7.1.6. Vizīšu uz augstskolām organizēšana pilsētas un skolu līmenī	KS, VAA, PKK	KA											
	7.2. Līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) visiem izglītojamajiem, kas plāno iestāties augstskolā, jāpiedalās vismaz divās vizītēs uz augstskolām, lai tiktos ar augstskolu pārstāvjiem - gan mācībspēkiem, gan izglītojamajiem	7.2.1. Uzskaites veikšana par izglītojamo vizītēm augstskolās, īpaši par vispārējo izglītības iestāžu vidusskolēniem un profesionālo skolu audzēkņiem	VAA, KS, PKK	KA											

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Atbildīgie	Iesaistītie	'17	'18		'19		'20		'21		'22	
					P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2	P1	P2
8. Karjeras konsultēšana	8.1. Katram izglītojamajam līdz 16 gadu vecumam (9.klase) ir jāpiedalās vismaz vienā individuālā tikšanās reizē ar karjeras konsultantu	8.1.1. Karjeras koordinators pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pilsētā (īstermiņā, veidojot partnerības ar pakalpojuma sniedzējiem, un ilgtermiņā – meklējot risinājumus pastāvīga (-u) karjeras konsultanta (-tu) darbam ar pilsētas izglītojamajiem	KS, VAA, VIP												
		8.1.2. Pedagogu karjeras konsultantu informēšana un mudināšana iegūt karjeras konsultanta maģistra grādu	KS												
		8.1.3. Izglītojamo, pedagogu, vecāku un sabiedrības informēšana par karjeras konsultanta pakalpojumiem un to pieejamību	KS, VAA	PKK, KA											
		8.1.4. Izglītojamo, pedagogu, vecāku un sabiedrības informēšana par resursiem, kas saistīti ar karjeras konsultēšanu, piemēram, karjeras testi ar labu individuālu atgriezenisko saiti, materiāli, pasākumi	KS, VAA	PKK, KA											
	8.2. Katram izglītojamajam līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) ir jāpiedalās vismaz vēl vienā individuālā tikšanās reizē ar karjeras konsultantu	8.2.1. Uzskaites veikšana sadarbībā ar karjeras konsultantiem par sniegtajiem pakalpojumiem izglītojamajiem un sabiedrībai	KS, VAA												

Rīcības plānā iekļauto saīsinājumu skaidrojums:

PKK – izglītības iestāžu pedagogi karjeras konsultanti
KS – Valmieras izglītības pārvaldes karjeras speciāliste
VAA – Valmieras Attīstības aģentūra
IIV – Izglītības iestāžu vadītāji
VIP – Valmieras Izglītības pārvalde
KA – klašu audzinātāji
Vinda – Valmieras Jaunatnes centrs "Vinda"

3.5. Investīciju plāns

Investīciju plānā iekļautas nepieciešamās investīcijas no 2017.gada līdz 2022.gadam. Papildus sniegti īsi komentāri par budžeta pozīcijām. Pašvaldības finansējuma gadījumā nepieciešamās investīcijas piešķiramas gada budžeta ietvaros vai piesaistāmas no dažādiem citiem ārējiem avotiem.

Plānoto investīciju apjoms no 2017.gada nogales un 2018.gada, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem, palielinās, pateicoties SAM 8.3.5.projekta finansējumam. Pēc projekta noslēguma mērķis ir investīciju apjomu karjeras attīstības atbalsta pasākumiem saglabāt līdzvērtīgā apjomā. Plānotās investīcijas 2020.gadā un 2022.gadā nepārsniedz plānoto proporciju attiecībā pret izglītības iestāžu kopbudžetu (attiecīgi 1,25% un 1,29%).

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
1. Stabila karjeras programma	1.1. Skolās ir izstrādāta karjeras attīstības atbalsta programma (plāns), kuru atbalsta skolas vadība un par kuru ir nozīmēts konkrēts atbildīgais	1.1.1. Pedagogu karjeras konsultantu pieņemšana darbā un darba vietas iekārtošana SAM 8.3.5. projektā	22434	54862	54862	54862	71188	71188	2017.-2020.g. SAM finansējums & valsts mērķdotācija pedagogu atalgojumam; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
		1.1.2. Karjeras speciālista atalgojums	2904	14760	14760	14760	16320	16320	Pašvaldības finansējums
		1.1.3. Karjeras plāna izstrāde katrā SAM 8.3.5. iesaistītajā skolā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.1.4. Karjeras plāna izstrāde pārējās Valmieras izglītības iestādēs (pirmsskolas, vispārējās, profesionālās, augstākās, interešu, profesionālās ievirzes)							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.1.5. Karjeras plāna izstrāde darbam bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.1.6. Papildu ārējā finansējuma piesaiste karjeras attīstības atbalsta pasākumu realizēšanai un finansēšanai pilsētā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
	1.2. Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) izglītojamajiem, vecākiem un pedagogiem saprotamā veidā ir publicēta skolas mājaslapā	1.2.1. Karjeras plānu SAM 8.3.5. ietvaros publicēšana skolu mājaslapās							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.2.2. Pārējo izglītības iestāžu karjeras plānu publicēšana mājaslapās							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.2.3. Karjeras plāna bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem publicēšana skolas mājaslapā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
	1.3. Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) regulāri jāvērtē, novērtēšanas procesā iegūstot atgriezenisko saiti no visiem iesaistītajiem, īpaši no izglītojamajiem, vecākiem, pedagogiem, darba devējiem u.c.	1.3.1. Regulāru pedagogu karjeras konsultantu tikšanās pieredzes, ideju, metodikas u.c. apmaiņai							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.3.2. Metodikas un vienotas formas izstrāde rīcības plāna progresu un sasniegto iznākuma un rezultātīvo rādītāju novērtēšanai							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.3.3. Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas rīcības plāna progresu un sasniegto iznākuma un rezultātīvo rādītāju ikgadēja novērtēšana, kā arī atbilstības standartiem novērtēšana							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.3.4. Atgriezeniskās saites nodrošināšana pēc katra pilsētas mēroga karjeras attīstības atbalsta pasākuma							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.3.5. Atgriezeniskās saites nodrošināšana pēc katra skolas mēroga karjeras attīstības atbalsta pasākuma							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		1.3.6. Visu ieviešanā iesaistīto pušu pasākums iepriekšējā gada rezultātu un nākamā gada uzdevumu pārrunāšanai		240	240	240	240	240	Pašvaldības finansējums
2. Kvalitatīva informācija par karjeru, darba tirgu	2.1. Visiem izglītojamajiem, sasniedzot 14 gadu vecumu (7.klase), jābūt sasniegušiem un lietojušiem pieejamo informāciju par karjeras iespējām, darba tirgu ar mērķi pieņemt šajā informācijā bāzētus lēmumus par turpmāko izglītību	2.1.1. Vienota atvērta karjeras informācijas resursa, informācijas bāzes izstrāde un uzturēšana		900	30	30	30	30	Pašvaldības finansējums
		2.1.2. Video izstrāde par izglītības iestādēm un iespējām Valmierā		2000					Pašvaldības finansējums
		2.1.3. Regulāru video izstrāde par Valmieras un apkārtnes uzņēmējiem un darba iespējām		1500	1500	1500	1500	1500	Pašvaldības finansējums
		2.1.4. Facebook konta par karjeras attīstības atbalstu Valmierā izveide un uzturēšana							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		2.1.5. Mārketinga un komunikācijas vadlīniju izstrāde darbam ar jauniešiem karjeras jautājumu popularizēšanai							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		2.1.6. Ikgadējs iedvesmas stāstu forums jauniešiem	1000	1000	1000	1000	1200	1200	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
		2.1.7. Ikgadēji Karjeras dienu pasākumi pilsētā	2180	680	680	680	700	700	2017.g. 680 Eur SAM finansējums & 1500 Eur pašvaldības finansējums; 2018.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
		2.1.8. Jauniešu karjeras klubi skolās vai jauniešu centrā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		2.1.9. Sadarbības ar Junior Achievement vai Esi Līderis, vai līdzīgām programmām pilsētas līmenī mācību uzņēmumu veidošanas un uzņēmējspēju attīstīšanas jomā (arī mācību uzņēmumu skate)	350	700	700	700	700	700	Pašvaldības finansējums (Vinda)
		2.1.10. Biznesa vai citu projektu konkursi Valmieras attīstībai izglītojamajiem pilsētas līmenī uzņēmējspēju, vadības un citu prasmju attīstīšanai							Speciālistu darbs – nosegts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		2.1.11. Konkrētas vietas iekārtošanas skolu un pilsētas bibliotēkās karjeras informācijas materiāliem							Speciālistu darbs – nosegts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		2.1.12. Pedagogu karjeras konsultantu dalība klašu stundās							Speciālistu darbs – nosegts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		2.1.13. Ikgadējas karjeras vasaras nometnes organizēšana pilsētā		4500	4500	4500	4500	4500	Pašvaldības finansējums
		2.1.14. Ikgadēji karjeras izglītības pasākumi skolās	3780	13145	12450	12450	4500	4000	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
	2.2. Izglītojamo vecākiem, aprūpētājiem jābūt mudinātiem atrast un lietot pieejamo informāciju par karjeras iespējām, darba tirgu ar mērķi sniegt šajā informācijā bāzētu atbalstu saviem bērniem	2.2.1. Pedagogu karjeras konsultantu dalība vecāku sapulcēs, sadarbībā ar klašu audzinātāju informējot vecākus par karjeras informācijas pieejamību un iespējām							Speciālistu darbs – nosegts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
3. Darbs ar katra bērna vajadzībām	3.1. Skolu karjeras attīstības atbalsta programmām jābūt tādām, kas proaktīvi izaicina un maina stereotipus par profesijām, darba tirgu, dzimumiem atbilstošām profesijām un tml.	3.1.1. Klašu stundas, kas veltīta stereotipiem par profesijām, darba tirgu un dzimumam atbilstošām profesijām, organizēšana katrā klasē katrā skolā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.1.2. Stereotipu tēmas iekļaušana ikgadējā ledvesmas stāstu pasākumā (caur stāstiem)							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.1.3. Stereotipu tēmas iekļaušana ikgadējā karjeras vasaras nometnes saturā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.1.4. Stereotipu laušana sabiedrībai caur karjeras attīstības atbalsta Facebook konta publikācijām							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
	3.2. Skolās jāuztur izglītojamo karjeras attīstības atbalsta portfolio, tai skaitā par individuālajām konsultācijām un pieņemtajiem lēmumiem	3.2.1. Vienotas portfolio formas katram izglītojamajam izstrāde Valmieras izglītības iestādēm							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.2.2. Semināru organizēšana skolās pedagogiem karjeras konsultantiem un klašu audzinātājiem par portfolio izstrādi un proaktīvu uzturēšanu		350		350		350	Pašvaldības finansējums
		3.2.3. Visu izglītojamo portfolio izstrāde un proaktīva uzturēšana							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.2.4. Vienotas sistēmas (kārtības) izstrāde vai uzlabošana izglītības iestādēs klašu audzinātāju, pedagogu karjeras konsultantu, atbalsta personāla un vecāku sadarbībai konkrētu izglītojamo problēmjautājumu risināšanai. Sistēmas ieviešana.							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
	3.3. Visiem izglītojamajiem jābūt pieejai savam karjeras attīstības atbalsta portfolio	3.3.1. Resursa nodrošināšana drošai individuālo portfolio uzglabāšanai un reizē piekļuves nodrošināšanai izglītojamajiem		8000	100	100	100	100	Pašvaldības finansējums
	3.4. Skolām jābūt un jāuztur informācijas datu bāze par absolventiem, t.sk. turpmākā izglītība, darba vietas	3.4.1. Vienotas formas un vadlīniju izstrāde statistikas un informācijas vākšanai par absolventiem visos izglītības līmeņos							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.4.2. Semināru organizēšana par statistikas un informācijas vākšanu par absolventiem							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		3.4.3. Statistikas un informācijas par absolventiem proaktīva vākšana, apkopošana un datu bāžu uzturēšana izglītības iestādēs.							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
4. Mācību procesa un satura sasaiste ar karjeru un darba tirgu	4.1. Līdz 14 gadu vecumam (7.klase) visiem izglītojamajiem jābūt iespējai izprast, kā dažādi priekšmeti, īpaši STEM virzieni, palīdz cilvēkiem veidot ļoti dažādas karjeras un būt veiksmīgiem darba tirgū	4.1.1. Ieviesto karjeras izglītības aktivitāšu saraksta izstrāde un ieviešana un pastāvīga izmantošana Valmieras izglītības iestādēs							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		4.1.2. Interesu izglītības un tās programmu novērtēšana: atbilstība pieprasītajām prasmēm un profesijām, STEM, karjeras aspektu iekļaušana programmās u.c.							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		4.1.3. Pedagogu karjeras konsultantu izglītošanas un profesionālās pilnveides, tai skaitā metodikā par praksē balstītām mācībām, pasākumi, kā arī personīgās izaugsmes treniņi pedagogiem		1500	1500	1500	1500	1500	Pašvaldības finansējums
		4.1.4. Ikgadēja konference Valmieras pedagogiem, kas veltīta pieredzes apmaiņai par karjeras attīstības jautājumiem		2500	2500	2500	2500	2500	Pašvaldības finansējums
		4.1.5. Pedagogu karjeras konsultantu organizētas regulāras (vismaz reizi 3 mēnešos) karjeras pēcpusdienas pedagogiem izglītības iestādēs par aktualitātēm, izaicinājumiem, pasākumiem, ikdienu, metodiku u.c.							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		4.1.6. Tehniskās jaunrades pasākumi izglītojamajiem (6. un 8.klase)	1936	7472	7472	7472	4182	4182	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
5. Tikšanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem	5.1. Katru gadu, sākot no 11 gadu vecuma (4./5.klase), izglītojamajiem jāpiedalās vismaz vienā plānotā un organizētā pasākumā, kur tie var tikties ar darba devējiem vai darba ņēmējiem	5.1.1. Uzņēmumu, iestāžu un organizāciju, kas atvērtas sadarbībai, datu bāzes sagatavošana un uzturēšana, kā arī aktīva komunikācija ar uzņēmējiem, konkrētu pasākumu un aktivitāšu organizēšanā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		5.1.2. Mācību vizītes un ekskursijas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, tai skaitā vizīšu un ekskursiju satura izstrāde sadarbībā ar tām							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		5.1.3. Ēnu dienas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		5.1.4. Profesiju prezentēšanas un izzināšanas pasākumi Valmierā, piemēram, (1) detalizēta informācija par profesijām vienotajā resursā, (2) "Profesiju māja" jeb profesiju pārstāvju kreatīvā kontaktbirža, (3) Profesiju busi u.c.	1000	1500	1500	1500	1000	1000	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
6. Darba vietu pieredze	6.1. Līdz 16 gadu vecumam (9.klase) katram izglītojamajam jābūt vismaz vienai darba pieredzei darba vietā vai pie darba devēja	6.1.1. Datu bāzes ar uzņēmējiem, iestādēm un organizācijām kā mācību un darba prakšu devējiem sagatavošana un uzturēšana							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		6.1.2. Skolēnu vasaras nodarbinātības projekta ieviešana	89373	60000	60000	60000	60000	60000	Pašvaldības finansējums (VIP)
		6.1.3. Mācību un darba prakšu pieejamības nodrošināšana, īpaši profesionālo un augstāko izglītības iestāžu izglītojamajiem							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		6.1.4. Mācību un darba prakšu uzskaitē un novērtēšana, tai skaitā skolēnu vasaras nodarbinātības projektā							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
	6.2. Līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) katram izglītojamajam jābūt vismaz vienai papildu darba pieredzei darba vietā vai pie darba devēja	6.2.1. Uzskaites veikšana par atkārtotu mācību un darba prakšu iziešanu izglītojamajiem, īpaši profesionālo un augstāko izglītības iestāžu izglītojamajiem							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
7. Tikšanās ar nākamajiem izglītības līmeņiem	7.1. Līdz 16 gadu vecumam (9.klase) katram izglītojamajam jāpiedalās vismaz vienā plānotā un organizētā pasākumā, kur tie var tikties ar visu veidu nākamo izglītības līmeņu pārstāvjiem – gan mācībspēkiem, gan izglītojamajiem	7.1.1. Ikgadēja tālākās izglītības diena pilsētas līmenī pamatskolēniem (iespējamais nosaukums "Lielceļš pēc pamatskolas")		500	800	800	800	800	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
		7.1.2. Ikgadēja tālākās izglītības diena pilsētas līmenī vidusskolēniem "Veru durvis uz augstskolu"		400	800	800	800	800	2017.-2020.g. SAM finansējums; 2021.-2022.g. pašvaldības finansējums
		7.1.3. Ikgadēju atvērto durvju organizēšana vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestādēs							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		7.1.4. Jauno speciālistu skolu organizēšana pilsētas līmenī vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestādēs							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		7.1.5. Interesu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu atvērto durvju vai citu pasākumu organizēšana, informējot par iespējām, programmām u.c.		900	900	900	900	900	Pašvaldības finansējums
		7.1.6. Vizīšu uz augstskolām organizēšana pilsētas un skolu līmenī		900	2000	2000	2000	2000	Pašvaldības finansējums
	7.2. Līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) visiem izglītojamajiem, kas plāno iestāties augstskolā, jāpiedalās vismaz divās vizītēs uz augstskolām, lai tiktos ar augstskolu pārstāvjiem - gan mācībspēkiem, gan izglītojamajiem	7.2.1. Uzskaites veikšana par izglītojamo vizītēm augstskolās, īpaši par vispārējo izglītības iestāžu vidusskolēniem un profesionālo skolu audzēkņiem							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros

Rīcības virziens	Standarts	Pasākumi	Investīciju gads						Komentārs
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
8. Karjeras konsultēšana	8.1. Katram izglītojamajam līdz 16 gadu vecumam (9.klase) ir jāpiedalās vismaz vienā individuālā tikšanās reizē ar karjeras konsultantu	8.1.1. Karjeras koordinators pakalpojumu pieejamības nodrošināšana pilsētā (īstermiņā, veidojot partnerības ar pakalpojuma sniedzējiem, un ilgtermiņā – meklējot risinājumus pastāvīga (-u) karjeras konsultanta (-tu) darbam ar pilsētas izglītojamajiem		9640	19280	19280	19280	19280	Pašvaldības finansējums
		8.1.2. Pedagogu karjeras konsultantu informēšana un mudināšana iegūt karjeras konsultanta maģistra grādu							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		8.1.3. Izglītojamo, pedagogu, vecāku un sabiedrības informēšana par karjeras konsultanta pakalpojumiem un to pieejamību							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
		8.1.4. Izglītojamo, pedagogu, vecāku un sabiedrības informēšana par resursiem, kas saistīti ar karjeras konsultēšanu, piemēram, karjeras testi ar labu individuālu atgriezenisko saiti, materiāli, pasākumi							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
	8.2. Katram izglītojamajam līdz 18 gadu vecumam (11./12.klase) ir jāpiedalās vismaz vēl vienā individuālā tikšanās reizē ar karjeras konsultantu	8.2.1. Uzskaites veikšana sadarbībā ar karjeras konsultantiem par sniegtajiem pakalpojumiem izglītojamajiem un sabiedrībai							Speciālistu darbs – nosepts 1.1.1. pozīcijas ietvaros vai cita budžeta ietvaros
Kopā:			124607	187949	187574	187924	193940	193790	
no tā 2017.-2020.g. SAM 8.3.5. projekta finansējums:			30830	79559	79564	79564			
no tā pašvaldības finansējums vai finansējums no citiem ārējiem avotiem:			93777	108390	108010	108360	193940	193940	
Pašvaldības ieguldītais finansējums karjeras attīstības atbalstā, % no izglītības iestāžu kopbudžeta:			0,83%	1,25%	1,25%	1,25%	1,29%	1,29%	
Pašvaldības ieguldītais finansējums karjeras attīstības atbalstā bez skolēnu vasaras nodarbinātības programmas, % no izglītības iestāžu kopbudžeta:			0,23%	0,85%	0,85%	0,85%	0,89%	0,89%	

Pielikums – SVID analīzes pa mērķa grupām

Intervijas ar Valmieras vispārīgizglītojošo **skolu direktoriem** (2.vidusskola, 5.vidusskola, Pārgaujas sākumskola, Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskola, Viestura vidusskola, Valmieras Valsts ģimnāzija, Valmieras Pārgaujas ģimnāzija)

Laika periods: 2017.gada jūnijs – jūlijs

Stiprās puses	Vājās puses
• Pašvaldības finansējums Karjeras nedēļas aktivitātēm pilsētā, dažādi karjeras attīstības atbalsta pasākumi skolās Karjeras nedēļas & Projektu nedēļas ietvaros. • Karjeras attīstības atbalsta pasākumi, ārpus stundu aktivitātes skolā – mācību ekskursijas uzņēmumos Valmierā un reģionā, uzņēmumu pārstāvju vizītes skolās, profesionāļu vadītas meistardarbnīcas aroda/ profesijas iepazīšanai, tikšanās ar skolu absolventiem, vecāku profesiju iepazīšana, interesantu personību pieredzes stāsti u.c. • Sadarbība ar augstskolām – pasākums “Ver durvis uz augstskolu” Valmieras Pārgaujas ģimnāzijā, atsevišķu augstskolu piedāvājuma prezentēšana skolās, vizītes uz konkrētām augstākās izglītības iestādēm atbilstoši izglītojamo interesēm - tikšanās ar konkrētu studiju programmu pārstāvjiem, laboratoriju apmeklējums utt. • Sadarbība ar Valmieras tehnikumu vidusskolas posmā – izglītojamo vizītes tehnikumā, informācija par pieejamām mācību programmām pēc vidējās izglītības iegūšanas, pasākumi atsevišķu projektu ietvaros. • Sadarbība ar atbilstošās izglītības iestādēm profesionāli orientēta virziena vidējās izglītības programmām (piemēram, Valsts Policijas koledža, Latvijas Kultūras koledža). • Jauno profesionāļu papildizglītības skolas VVG pamatskolas un vidusskolas posma izglītojamajiem. • Karjeras izglītības nodarbības klases audzināšanas stundās, pieejami materiāli, metodes, kā iekļaut mācību priekšmetu saturā karjeras izglītības aspektus. Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskola: • Izstrādāta karjeras izglītības programma 1.-12.klasei. • “Karjeras stūritis” skolā, kur tiek uzkrāti materiāli, metodes par noteiktām tēmām, vecuma grupām, priekšmetiem utt. • Veiksmīga sadarbība ar Latvijas Nedzirdīgo savienību, kopīgi organizējot ēnu dienas, profesionāļu tikšanās ar skolniekiem u.c. pasākumus, kā arī zīmju valodas tulku organizēšanu tālākās izglītības iestādēs. • Sākot ar 1.klasi, tiek veidots katra izglītojamā “portfolio” ar informāciju par veiktajiem testiem, anketēšanas rezultātiem, interesēm, sasniegumiem utt.	• Ne visās skolās ir izstrādāta karjeras attīstības atbalsta programma, vairākās skolās tā iekļauj vecuma grupu 7.-12.klase, neparedzot karjeras attīstības atbalsta darbu sākumskolas posmā. • Trūkst strukturēts, metodisks darbs pie karjeras attīstības atbalsta jautājumu risināšanas, stratēģijas pilsētas un skolas līmenī. • Trūkst vienota redzējuma, koordinētas karjeras attīstības atbalsta darbības pilsētā, ar vadlīnijām un noteiktiem sasniedzamajiem rādītājiem. • Nepietiekamas zināšanas un metodoloģiskais atbalsts pedagogiem karjeras izglītības iekļaušanai mācību priekšmetu saturā, vāja sadarbība starp pedagogiem karjeras konsultantiem un pārējiem pedagogiem par karjeras izglītības aspektiem mācību priekšmetos. • Karjeras attīstības atbalsta aktivitātes skolā ir vairāk informējošas, trūkst aspekta par sevis izzināšanu, savu interešu un spēju saprašanu, individuālu konsultāciju. • Nepietiekami efektīva sadarbība ar uzņēmumiem – pedagogu karjeras konsultantu prasmes uzrunāt uzņēmumu pārstāvjus, uzņēmumu atvērtība, ieinteresētība kopīgām aktivitātēm, saistoša “programma” izglītojamo iepazīstināšanai ar nozari, darbības specifiku, nepieciešamajām profesijām utt. • Nepietiekama sadarbība ar Valmieras Tehnikumu un citām profesionālajām izglītības iestādēm izglītojamo informēšanai par profesionālās izglītības piedāvājumu, jo īpaši pamatskolu vecuma grupā. • Nekoordinēti un savstarpēji nesaskaņoti augstskolu piedāvājuma prezentēšanas pasākumi (augstskolu pārstāvju vizītes) skolās. • Nav atbilstošas kompetences un pieredzes karjeras attīstības atbalsta darbā ar bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem.

Iespējas	Draudi
- Finansējuma piesaiste pedagogu karjeras konsultantu atalgojumam un karjeras attīstības atbalsta aktivitātēm ESF (Eiropas Sociālā fonda) projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" ietvaros. - Dalība pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmās,ursos, semināros par karjeras attīstības atbalsta iekļaušanu mācību darbā. - Junior Achievement vai līdzīga programma skolās jauniešu uzņēmējspēju veicināšanai. - Vietējo uzņēmēju interese par jēgpilnu karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu piedāvājumu. - Dažādi e-risinājumi informācijas iegūšanai, materiālu datubāzei, anketēšanai tiešsaistē utt., ko var lietot gan izglītojamie, gan pedagogi, gan vecāki.	- Konkurence starp vispārizglītojošām skolām un profesionālajām izglītības iestādēm par izglītojamo piesaisti, sevišķi vidējās izglītības posmā ("nauda seko skolēnam"). - Nepietiekams un nekonsekvents karjeras attīstības atbalsta finansējums. - Grūtības piesaistīt atbilstošas kvalifikācijas PKK un karjeras speciālistus atalgojuma un nelielās slodzes dēļ. - Zems profesionālo izglītības iestāžu prestižs, zemāki audzēkņu centralizēto eksāmenu vidējie rezultāti profesionālajās izglītības iestādēs.

Ieteiktie risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Izstrādāt karjeras attīstības atbalsta stratēģiju pilsētas līmenī ar vadlīnijām karjeras attīstības atbalsta darbam skolās;
- Nodrošināt karjeras attīstības atbalsta koordinēšanu pilsētā;
- Organizēt regulārus pedagogu karjeras konsultantu pasākumus pieredzes apmaiņai, sadarbības veicināšanai, konsultācijām, profesionālajam, metodoloģiskajam atbalstam, savstarpējai informācijas apmaiņai par karjeras attīstības atbalsta aktualitātēm;
- Piedāvāt kompetences celšanas pasākumus klašu audzinātājiem par karjeras attīstības atbalsta jautājumiem, priekšmetu skolotājiem par karjeras attīstības atbalsta integrēšanu mācību saturā;
- Organizēt karjeras attīstības atbalsta pasākumus pilsētas līmenī, piemēram, Augstskolu piedāvājumu dienu (identificētas izglītojamās interesējošās augstskolas un programmas), "Profesiju māja" ar uzņēmumu dalību, parādot nepieciešamās profesijas, atbilstošo kvalifikāciju un izglītību, STEM interešu veicināšana noteiktām vecuma grupām (piem., FizMix, Aspired, Zinoo, Salacgrīvas biosfēras rezervāts, "Mamma Daba" meistarklases u.c.);
- Izstrādāt sadarbības programmu ar pilsētas un apkārtējo novadu uzņēmējiem – saraksts ar atsaucīgajiem, ieinteresētajiem uzņēmumiem, kas ir atvērti mācību ekskursijām un citām sadarbības formām, palīdzība no pilsētas koordinatora uzņēmumu piesaistē;
- Portfolio veidošana katram bērnam jau no 1.klases par viņa interesēm, dotumiem, stiprajām pusēm;
- Izveidot noteiktu karjeras attīstības atbalsta telpu skolā - karjeras konsultanta darba vieta, kur pieejami materiāli, informācija, metodes par noteiktām tēmām, vecuma grupām, priekšmetiem utt.;
- Izveidot video par izglītības iespējām Valmierā, iekļaujot dažādo vidusskolu un profesionālo skolu piedāvājumu.

Stiprās puses	Vājās puses
• Daļība Karjeras nedēļas pasākumos, Ēnu dienās. • Tiek organizētas tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem, aicinot gan izglītojamo vecākus, gan absolventus, uzņēmējus, kā arī citus jomu speciālistus, kuri piedāvā gan lekcijas, gan praktiskas nodarbības (stundu laikā, karjeras & projektu nedēļu ietvaros). • Katra klase vismaz 1 reizi mācību gadā organizē mācību ekskursiju ar mērķi iepazīt dažādas mācību un darba vides. • Tiek organizētas karjeras stundas, kuru laikā izglītojamie pilda karjeras izvēles testus. • Pilsētā tiek organizētas jauno profesionāļu (juristu, matemātiķu, mediķu u.c.) skolas pamatskolas un vidusskolas posma izglītojamajiem; • Plašs interešu izglītības piedāvājums un iespēja izglītojamajiem piedalīties konkursos, izstādēs, plenēros gan izglītības iestādēs, gan bērnu un jauniešu centrā "Vinda". • Tematisko tirdziņu (Miķeļdienu, Mārtiņdienu, Ziemassvētki, Masļeņica) organizēšana skolās, kuros, gatavojoties un realizējot savu precī vai pakalpojumu, izglītojamie attīsta lietpratību dažādās jomās.	• Nav izstrādāta vienota metodoloģija karjeras attīstības atbalsta plānam pilsētas līmenī, kas izglītojamajiem dažādās izglītības iestādēs liedz saņemt līdzvērtīgu karjeras attīstības atbalstu. • Trūkst karjeras attīstības atbalsta koordinēšanas un pedagogu karjeras konsultantu savstarpējā atbalsta pilsētas līmenī. • Neregulāra un nesistemātiska pedagogu tālākizglītība karjeras attīstības atbalsta jautājumos. • Nepietiekami resursi (laiks, kompetence, kvalifikācija) individuālo karjeras konsultāciju sniegšanai izglītojamajiem, karjeras attīstības atbalsta integrēšanai mācību priekšmetos. • Darbā ar izglītojamajiem reti tiek izmantota refleksija par karjeras attīstības atbalsta pasākumiem. • Nav sistemātiskas pieejas un instrumentu, kā apzināt un uzkrāt informāciju par skolu absolventu gaitām - iestāšanās tālākās mācību iestādēs, studiju pabeigšana, karjeras izvēle, darba gaitas. • Netiek pilnvērtīgi izmantoti esošie pasākumi citās pilsētas skolās konkurences starp skolām dēļ, nerēķinoties ar izglītojamo individuālajiem talantiem un interesēm. • Nesistemātiska informācijas nodošana par karjeras attīstības atbalsta pasākumiem un pieejamajiem materiāliem izglītojamajiem. • Trūkst sistemātiskas, visām izglītības iestādēm pieejamas sadarbības ar pilsētas un reģiona uzņēmumiem un iestādēm, nodrošinot mācību ekskursijas, prakses vietas un ēnošanas iespējas.
Iespējas	Draudi
• Izglītības un zinātnes ministrijas piedāvātās pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmas. • Pašvaldības un nevalstisko organizāciju (piemēram, Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācija) iniciēti un atbalstīti tālākizglītības, kompetences celšanas un sadarbības veicināšanas pasākumi. • Uzņēmēju atsaucība un atbalsts karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu īstenošanā. • Pašvaldības organizētās skolēnu vasaras nodarbinātības programmas pilnveide, maksimāli nodrošinot izglītojamajiem iespēju gūt darba pieredzi un izzināt dažādas nozares un profesijas.	• Nepietiekama pedagogu karjeras konsultantu kvalifikācija, papildizglītības kursu pieejamība. • Karjeras attīstības atbalsts kā papildu pienākums, pedagogu karjeras konsultantu nespēja veltīt pietiekamu stundu apjomu karjeras attīstības atbalsta pienākumu pildīšanai. • Kolēģu, skolas vadības nepietiekama ieinteresētība karjeras attīstības atbalsta sistēmas ieviešanai skolā. • Resursu un atbalsta samazināšanās pēc Eiropas Sociālā Fonda projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" beigām.

Ieteiktie risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Nodrošināt karjeras attīstības atbalsta koordinēšanu pilsētā un regulārus pedagogu karjeras konsultantu pasākumus pieredzes apmaiņai, konsultācijām, profesionālajam, metodoloģiskajam atbalstam, savstarpējai informācijas apmaiņai par karjeras attīstības atbalsta pasākumiem;
- Izveidot visām izglītības iestādēm pieejamu datubāzi ar pilsētas un reģiona uzņēmumiem un iestādēm, kas ir atvērti sadarbībai mācību ekskursiju, prakses vietu un ēnošanas iespēju nodrošināšanai;
- Nepieciešams vairo izpratni, ka karjeras attīstības atbalsts attiecas uz visiem izglītojamiem visās vecuma grupās;
- Skolas kopsapulcēs, vecāku sapulcēs, individuālo tikšanos laikā konsultēt vecākus par karjeras attīstības atbalstu, nepieciešamo palīdzību bērniem, pieejamiem interneta resursiem utt.;
- Mērķtiecīga izglītojamo virzīšana, motivēšana piedalīties ar mācību darbu saistītu karjeras attīstības atbalsta aktivitātēs ārpus skolas, nodrošinot pedagogu līdzdalību un atgriezeniskās saites sniegšanu.

Stiprās puses	Vājās puses
- Uzņēmumi regulāri uzņem izglītojamo grupas mācību ekskursijās, ēnu dienās, aicina darbinieku bērnu klases apmeklēt uzņēmumus. - Atsevišķi uzņēmumi nodibinājuši labu sadarbību ar Valmieras tehnikumu un citām reģiona profesionālās izglītības iestādēm prakšu vietu nodrošināšanā, iepriekš veicot informatīvas aktivitātes mācību iestādē (piemēram, šefpavāra meistardarbnīcas u.c.) audzēkņu ieinteresēšanai. - Dalība vasaras skolēnu nodarbinātības programmā pilsētā.	- Nav savstarpējas sadarbības skolām un uzņēmumiem, trūkst koordinētas informācijas par skolu vajadzībām, sadarbības veidiem utt. - Zema profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu motivācija aktīvi darboties praksē uzņēmumos. - Atsevišķas profesionālās izglītības iestādes reģionā veicina audzēkņu prakšu iegūšanu ārpus Latvijas sertifikātu iegūšanai darba iespējām Skandināvijā, kā rezultātā vietējo uzņēmumu prakšu vietu piedāvājums netiek izmantots. - Zems izglītojamo izpratnes līmenis par profesionālas izglītības nozīmi un iespējām reģionā.
Iespējas	Draudi
- Daudz uzņēmumu Valmierā un apkārtnē dažādās nozarēs ar potenciālu interesantā un atraktīvā veidā iepazīstināt ar profesiju dažādību un darba dzīvi. - Uzņēmēju atvērtība un ieinteresētība sadarboties ar izglītības iestādēm. - Labi aprīkotas telpas, laboratorijas Valmieras tehnikumā ar iespēju izglītojamo grupām gūt praktisku pieredzi un izzināt profesijas. - Izmantot spēles (gamification) elementus izglītojamo iesaistei, ieinteresēšanai, aizraujošā veidā pasniedzot saturu un parādot iespējas. - Mācību programmu aktualizēšana profesionālās izglītības iestādēs atbilstoši darba tirgus vajadzībām.	“Nauda seko skolēnam” princips rada vispārizglītojošo skolu neieinteresētību parādīt izglītojamiem profesionālās izglītības iestādes kā iespēju tālākās izglītības ieguvei. - Zems profesionālo izglītības iestāžu prestižs. - Pēc prakses apguves profesionālo izglītības iestāžu audzēkņi nepaliek pastāvīgā darbā uzņēmumos.

Ieteiktie risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Regulāras mācību ekskursijas un ēnu dienas uzņēmumos noteiktām vecuma grupām ar iepriekš sagatavotu atraktīvu un jēgpilnu saturu, veidojot grupas pēc interesēm no dažādām pilsētas skolām, pirms tam identificējot izglītojamo intereses;
- Pamatskolas posma izglītojamo darbnīcas Valmieras tehnikumā, kur tiek dota iespēja reāli darboties;
- Izveidot “kontaktpunktu”, koordinatoru starp skolām un uzņēmumiem;
- Izveidot sarakstu ar uzņēmumiem, kas ir ieinteresēti sadarboties karjeras attīstības atbalsta aktivitāšu realizācijā, un to piedāvājumu;
- Pedagogu karjeras konsultantu vizītes Valmieras un apkārtnē novadu uzņēmumos darba vides iepazīšanai, mūsdienu profesiju daudzveidības izzināšanai;
- Organizēt uzņēmēju, skolu direktoru un pedagogu karjeras konsultantu kopēju diskusiju par karjeras attīstības atbalsta aktualitātēm, sadarbības metodēm, veiksmes faktoriem utt.

Fokusgrupa Valmieras vispārīzglītojošo izglītības iestāžu izglītojamo **vecākiem**

Norises laiks: 2017.gada 11. jūlijs

Dalībnieki: astoņi vecāki izglītojamajiem no Valmieras 5.vidusskolas, Valmieras Pārgaujas sākumskolas, Valmieras Sākumskolas, Vārdzirdīgo bērnu internātvīdusskolas, Valmieras Viestura vidusskolas, Valmieras Valsts ģimnāzijas, kuru bērni ir gan sākumskolas, pamatskolas, gan vidusskolas vecumā.

Stiprās puses	Vājās puses
• Skolās ir labas iestrādes karjeras attīstības atbalsta pasākumu organizēšanā, izglītojamo dalība Ēnu dienās, aktivitātes Karjeras nedēļu ietvaros. • Projektu nedēļa, kuras ietvaros, mērķtiecīgi strādājot ar izvēlēto tēmu, tiek attīstītas dažādas kompetences, apzinātas intereses, stiprās un vājās puses. • Sadarbība ar vecākiem pasākumu organizēšanā – klases došanās uz vecāku darba vietām, uzņēmumiem, vecāku profesiju stāsti klases sapulcēs. • Vizītes Valmieras un reģiona uzņēmumos darba vides un profesiju iepazīšanai. • Skolas absolventu pieredzes un iedvesmas stāsti. • Atsevišķu skolu profilēšanās, mācību programmas ar profesionāli orientētu virzienu. • Jauno profesionāļu skolu piedāvājums pilsētā. • Plašs interešu un profesionālās ievirzes izglītības un ārpuskolas aktivitāšu piedāvājums pilsētā. • Vasaras skolēnu nodarbinātības programma pilsētā.	• Trūkst stratēģiska redzējuma valsts un pašvaldības līmenī, noteikti prioritārie virzieni, nozares, kādi speciālisti būs nepieciešami nākotnē. • Nereti karjeras attīstības atbalsta pasākumiem skolās trūkst sistēmiskas un pēctecīgas pieejas, izglītojamie nesaredz tiem nozīmi un sasaisti ar savu karjeras izvēli, trūkst aktuālas metodikas, kā iekļaut karjeras izglītību mācību priekšmetu saturā. • Formāla pieeja karjeras attīstības atbalsta pasākumu rīkošanā, pielietotās metodes nespēj aizraut un ieinteresēt izglītojamos. • Vecāki nav informēti par pedagoga karjeras konsultanta esamību un darbību skolā, funkcijām un atbildību. • Pedagoģis karjeras konsultants no izglītojamo puses netiek uztverts kā karjeras attīstības atbalsta persona.
Iespējas	Draudi
• Sabiedrībā zināmu personību, izglītojamo "role model" (paraugu) pieredzes un iedvesmas stāstu pasākumi. • Kompetencēs balstīts mācību saturs izglītības programmās – iespēja vairo izpratni par zināšanu praktisko pielietojumu, mācību satura un mācīšanās pieeju atbilstoši izglītojamo vajadzībām. • Skolu dalība Junior Achievement vai līdzīgā programmā uzņēmējspēju attīstībai. • Vecāku domes, aktīvi vecāki ar iniciatīvu un iespējām iesaistīties karjeras attīstības atbalsta pasākumos skolās un pilsētā.	• Reālās situācijas neatbilstība prioritārajām nozarēm, pieprasīto profesiju prognozēm. • Finansiālo iespēju nozīme tālākās izglītības iestādes izvēlē, nākotnes profesijas apguvē. • Motivētu, atbilstošas kvalifikācijas mūsdienīgi domājošu pedagogu trūkums.

Ieteiktie risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Izstrādāt karjeras attīstības atbalsta stratēģiju pilsētas līmenī ar prioritārajām nozarēm, attīstības virzieniem;
- Sekmēt skolu specializēšanos (matemātikas, sporta, teātra, valodu utt.), publiskot informāciju par skolu prioritārajiem virzieniem;
- Organizēt mazo biznesa/projektu ideju konkursus izglītojamajiem pilsētas līmenī ar pieejamu nelielu finansējumu jauniešu uzņēmējspēju un sadarbības iemaņu veicināšanai;
- Organizēt karjeras attīstības atbalsta pasākumus pilsētas līmenī, t.sk., izglītojamo tirdziņi, projektu ideju prezentēšana u.c.;
- Izglītošanas nedēļa no vecāku puses skolās – vecāku veidota programma izglītojamo ieinteresēšanai par profesijām, darba pasauli, noteiktām jomām, par izglītības nozīmi utt.;
- Mācību ekskursijas ar jēgpilnu saturu uz uzņēmumiem, biznesa inkubatoru, Valmieras Attīstības aģentūru u.c.

Fokusgrupa Valmieras vispārīzglītojošo skolu izglītojamajiem

Norises laiks: 2017.gada 5.jūlijs

Dalībnieki: 10 izglītojamie klašu grupās no 6.klases līdz 12.klasei no Valmieras 5.vidusskolas, Valmieras sākumskolas, Valmieras Pārgaujas ģimnāzijas, Valmieras Viestura vidusskolas, Valmieras Valsts ģimnāzijas)

Stiprās puses	Vājās puses
- Karjeras diena & ēnu diena skolā (dažādu profesiju pārstāvju, absolventu lekcijas, tikšanās ar Valmieras uzņēmējiem, mācību ekskursijas uzņēmumos, vecāku dalība klases stundās/ skolas pasākumos, prezentējot savu profesiju, pieredzi. - Pasākums "Veru durvis uz augstskolu" studiju iespēju izzināšanai, augstskolu pārstāvju vizītes skolās, prezentējot piedāvājumu. - Papildizglītības programmu pieejamība pilsētā (jauno fiziku, medicīnu, ģeogrāfu u.c. skolas) dod iespēju padziļināti apgūt un izpētīt nozari, attīstīt interesi un lietpratību. - Vasaras skolēnu nodarbinātības programma pilsētā ļauj iegūt praktisku darba pieredzi. - Profesionāli orientētu virzienu programmu (teātra māksla, policija, kultūrizglītība) un padziļinātu programmu (matemātika, dabaszinības, tehnoloģijas, humanitārā) izvēles iespēja pilsētas skolās. - Zinātniski pētniecisko darbu izstrāde sniedz iespēju sazināties ar profesionāliem, dziļāk izpētīt kādu jomu, profesiju, nepieciešamo izglītību utt., kas var ietekmēt tālāko karjeras izvēli.	- Mācību satura nepietiekamā atbilstība dzīvei svarīgu zināšanu, prasmju un attieksmes vairošanai, nereti trūkst jēgpilnas iesaistes mācībās, netiek rastas atbildes uz jautājumu "kā šis dzīvē noderēs?". - Nereti izglītojamie nezina, kas ir pedagogs karjeras konsultants skolā un kāda veida atbalstu tas var sniegt, lielākoties netiek sniegtas individuālas konsultācijas, nereti karjeras atbalsta aktivitātēm ir formāla pieeja. - Nepietiekams atbalsts skolās konkrētas profesijas un izglītības iestāžu padziļinātai izpētei. - Nepietiekama informācija par profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumu, iespējām pēc absolvēšanas. - Interesu, karjeras attīstības un personības testu izpilde lielākoties bez atgriezeniskās saites. - Valmieras Pārgaujas ģimnāzijas organizēto pasākumu "Veru durvis uz augstskolu" apmeklē neliels skaits citu Valmieras skolu skolnieki.
Iespējas	Draudi
- Dažādu publisko pasākumu apmeklēšana (Vidzemes uzņēmēju dienas, izstāde "Skola 20XX", sarunu festivāls LAMPA u.c.) dod iespēju satikt dažādus profesionāļus, uzņēmējus, tālākās izglītības iestāžu pārstāvjus. - Internetā pieejama informācija, materiāli, dažādi interešu, karjeras attīstības & personības testi. - Pieredzes apmaiņas un jauniešu iniciatīvu projekti citās Eiropas valstīs. - Mentoru programma, piedāvājot konsultatīvo atbalstu un iedrošinājumu izglītojamajiem no studentiem un jauniešiem, kas nesen uzsākuši darba gaitas. - Jaunas pieejas jauniešu motivēšanai apmeklēt karjeras attīstības atbalsta pasākumus: pasākumu padarīšana par neformālākiem, pasākumu mārketingā izmantot modernas pieejas (sociālie tīkli, video u.c.) un pašu jauniešu iesaistīšana pasākumu plānošanā, organizēšanā.	- Jaunieši izvēlas profesiju finansiālu apsvērumu dēļ nevis atbilstoši savām interesēm, spējām, sabiedrības un darba tirgus piedāvātajām iespējām un vajadzībām. - Profesionālās izglītības iestāžu zema prestiža, stipendijas kā motivācija skolas izvēlei. - Skolas pedagogu/ vecāku ietekme uz tālākās izglītības virziena izvēli, "uzspiesti" lēmumi (piemēram, palikt vidusskolā, nevis izvēlēties profesionālo izglītību). - Karjeras izvēle tiek pasniegta kā neelastīga, izvēle "uz mūžu", tādējādi paužot, ka nav iespēju dzīves gaitā mainīt izvēlēto virzienu, kas vairo bailes kļūdīties, nedrošību pamēģināt dažādas darbības jomas.

Ieteiktie risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai:

- Vairāk individuālu konsultāciju ar skolotāju, pedagogu karjeras konsultantu un karjeras konsultantu par interesēm, skolu izvēli, studiju iespējām;
- Mācību vielas apguvē iekļauti vairāk praktiski piemēri, sasaiste ar darba dzīvi;
- Lielāka dažādība uzņēmumu, nozaru mācību ekskursijām un profesionāļu lekcijām, iekļaujot arī netipiskas nodarbošanās jomas;
- Karjeras & ēnu dienas tiek rīkotas biežāk, nekā reizi gadā, dodot iespēju iepazīt vairāk profesiju, apmeklēt vairākus interesējošos uzņēmumus;
- Augstskolu piedāvājuma informatīvā diena pilsētas līmenī;

- Neformālu darba metožu un moderna mārketinga izmantošana karjeras attīstības atbalsta pasākumu organizēšanā, vairāk iesaistot pašus izglītojamos;
- Komunikācijas formu & kanālu dažādošana informācijas nodošanai izglītojamajiem (t.sk. video formāts);
- Izglītojamo viedokļa noskaidrošana par nepieciešamajiem pasākumiem un to norises formātu, efektivitātes uzlabošanas iespējām, trūkstošo informāciju;
- Neformālas tikšanās, sarunas ar skolu absolventiem, profesionāļiem, uzņēmējiem, jauniešu "role models" (paraugi), aicinot savas jomas entuziastus, kas spēj iedvesmot;
- Karjeras klubiņš skolā – pašu izglītojamo iniciēti pasākumi (piemēram, darba vietu/ uzņēmumu apmeklējumi, iepazīstot vidi, runājot ar profesiju pārstāvjiem, darbnīcas ar praktisku darbošanos un auditorijas iesaisti).